

วารสารวิจัยสถาบัน มข.

KKU Institutional Research Journal

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน พ.ศ. 2556

Vol.1 No. 1 January-April, 2013

วารสารวิจัยสถาบัน มข. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-เมษายน พ.ศ. 2556 Vol. 1 No. 1 January-April, 2013

บรรณาธิการแถลง

วารสารวิจัยสถาบัน มข. ฉบับนี้เป็นวารสารฉบับปฐมฤกษ์ ที่เปิดโอกาสให้นักวิจัยสถาบันได้มีวารสารที่จะตีพิมพ์เพิ่มขึ้นอีก 1 ฉบับ เพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของท่านที่เป็นนักวิจัยสถาบันทั้งหลาย วารสารวิจัยสถาบัน มข. ได้กำหนดขอบเขตของบทความวิจัยสถาบันที่ครอบคลุมถึงงานวิจัยที่เป็นพัฒนางานประจำงานวิจัย หรือ Routine to Research (R2R) เพื่อนำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนางาน ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งในการพัฒนาองค์กร และขับเคลื่อนองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือ Learning Organization นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการวิจัยในชั้นเรียน หรือ Classroom Research ซึ่งก็ถือว่าเป็นการพัฒนาหรืองานวิจัยหน้างานของผู้สอน

วารสารวิจัยสถาบัน มข. ฉบับนี้ เป็นฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม - เมษายน 2556 โดยกำหนดออก 3 ฉบับต่อปี และมีฐานที่ตั้งของกองบรรณาธิการ อยู่ที่ กองบริหารงานวิจัย ชั้น 2 อาคารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งหากสมาชิกท่านใดสนใจจะเผยแพร่บทความวิชาการ หรือบทความวิจัยดังกล่าวเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ การสร้างเครือข่าย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ก็สามารถดูรายละเอียดได้ที่ คำนะนำการตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารวิจัยสถาบัน มข.

สำหรับบทความในฉบับนี้จะเป็นบทความวิจัยเกือบทั้งสิ้น ซึ่งกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสมาชิกจะได้รับประโยชน์จากวารสารฉบับนี้

เจียมจิต แสงสุวรรณ

รายชื่อกองบรรณาธิการ และฝ่ายจัดการ วารสารวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่ปรึกษา

ศ.นพ.สุทธิพันธุ์ จิตพิมลมาศ

บรรณาธิการ

รศ.ดร.เจียมจิต

แสงสุวรรณ

รองบรรณาธิการ

นายภูมิภักดิ์

พิทักษ์เขื่อนขันธ์

กองบรรณาธิการ

ศ.นพ.สมบูรณ์

เทียนทอง

รศ.นพ.สุรพล

วีระศิริ

รศ.ดร.คงศักดิ์

ธาตุทอง

ผศ.ดร.ภาวดี

ภักดี

ผศ.ดร.ดุยฉวี

อายุวัฒน์

ผศ.ดร.ปณิธาน

พีระพัฒนา

อ.ศักดิ์ชัย

เจริญศิริพรกุล

นายเรืองชัย

จรุงศิริวัฒน์

นางอุบล

จ้วงพานิช

• ฝ่ายจัดการ

ฝ่ายประสานงานและจัดส่งเอกสาร

นางรัชนี

รุ่งวงษ์

นายสิริชัย

กิตติกำจร

นางสุณิษา

แสงเหล่า

เทคนิคและสื่อออนไลน์

นางปิยะนุช

บุศราคำ

นายเกียรติภูมิ

กฤตเวทิน

นางสาวจิตนิกา

ศรีวัชรทรัพย์

วารสารวิจัยสถาบัน มข.

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน พ.ศ. 2556

สารบัญ

ผลกระทบจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ กรณีศึกษา: เปรียบเทียบ พนักงานสายผู้สอน

[มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี]

รศ.สกุลรัตน์ อุษณาวรงค์, รศ.สุธา ภูสิทธิศักดิ์, ผศ.พรรณวดี ตันติศิริินทร์, พิสมัย พวงคำ.....1

การพัฒนาระบบการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อุดมชัย สุพรรณวงศ์.....9

ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการใช้แฟ้มสะสมงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ต่อการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรค

กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

จันทร์ทรา เจียรณชัย.....18

ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา

ของบุคลากรสาธารณสุข

จิตาภา พลาวัน, วงศา เล้าหศิริวงศ์, เกียรติศักดิ์ เกวใจ, สุจิตรา พลเชียงสา.....34

ความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จินตนา กนกปราน.....41

ศึกษาการพัฒนาการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทีติฐา แก้วปัญญา.....49

การพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อาทิตย์ วงษ์พระจันทร์, ทองคำ วงษ์พระจันทร์, กัญญาณัฐ เรื่องศรีจันทร์.....58

รูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่ถูกลงโทษวินัย :

กรณีศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บุญเลิศ เล็กสมบุญ.....70

ผลของการใช้การเคลื่อนไหวนำบัดต่อระดับคะแนนอารมณ์เศร้าในผู้ป่วยจิตเวช

อัมพร กุลเวชกิจ, ถาวร ภาวงศ์, ชำนาญ เขื่อนแก้ว, นันทพันธ์ เรืองสวัสดิ์.....77

การพัฒนางานประจำ การจัดการความรู้ และการวิจัยสถาบันด้วย Theory U

ดร.ภิญโญ รัตนพันธุ์.....84

ผลกระทบจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ

กรณีศึกษา: เปรียบเทียบ พนักงานสายผู้สอน [มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี]

The Impact from Reforming to Autonomous University ; Case Study: Comparing of Contracted Faculty Staff in Khon Kaen University and King Mongkut's University of Technology Thonburi

รศ.สกุรัตน์ อุณาวรงค์¹, รศ.สุธา ภูสิทธิศักดิ์², ผศ.พรรณวดี ตันติศิริินทร์³, พิสมัย พวงคำ⁴

¹ คณะเภสัชศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² คณะวิทยาศาสตร์ รองประธานสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ คณะพยาบาลศาสตร์ ประธานสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁴ หัวหน้างานสภาคณาจารย์ ผู้ช่วยเลขานุการสภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

E-mail : skuuss@kku.ac.th, E-mail : sutpool1@hotmail.com, E-mail : panton@kku.ac.th, E-mail : pispun@kku.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาผลกระทบจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ด้วยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ เปรียบเทียบ พนักงานสายผู้สอนระหว่าง มหาวิทยาลัยขอนแก่น 51 ราย (89.47%) และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 23 ราย (40.35%) พบว่า ความพึงพอใจในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ที่ชอบมากที่สุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ การกระตุ้นให้ทำงานวิจัย ให้เสรีภาพในการพัฒนาความรู้ มีกรอบการทำงานที่ชัดเจน ที่ไม่ชอบมากที่สุด ได้แก่ กฎระเบียบที่จะต้องได้ตำแหน่งทางวิชาการตามระยะเวลาที่กำหนด การต่อสัญญาจ้าง สวัสดิการที่ยังไม่ดี ไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการออกนโยบายและการปฏิบัติงานตามภาระงานที่ควรมืออย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และการกำหนดภาระงานที่ต้องทำจำนวนมาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ที่ชอบมากที่สุดได้แก่ มีสวัสดิการการรักษาพยาบาลดี ภาระงานมีความเหมาะสม มีแผนสนับสนุนการทำงานวิจัย เกณฑ์การประเมินค่อนข้างเป็นธรรม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบและเป็นไปได้ มีการสอบถามความคิดเห็นจากบุคลากรก่อนกำหนดนโยบายหรือกฎระเบียบ ที่ไม่ชอบมากที่สุด ได้แก่ การทำแบบประเมิน พนักงานต้องหารายได้ การยกเลิกสวัสดิการรักษาพยาบาลของบิดามารดา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจจากการเป็นพนักงานสายผู้สอนระหว่าง มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่า ความพึงพอใจ ด้านสวัสดิการ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน ด้านภาระงานทางวิชาการขั้นต่ำ ด้านการประเมินความดีความชอบ ด้านการประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้างของพนักงานสายผู้สอน ในภาพรวม พนักงานสายผู้สอนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มีความพึงพอใจมากกว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ไม่ต่างกันคือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านความอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ

Abstract

This research was aimed to study the impact from reforming to be an autonomous university. The subjects from 51 (89.47%) contracted faculty staff of Khon Kaen University and 23 (40.35%) contracted faculty staff of King Mongkut's University of Technology Thonburi, were interviewed. The study results show that Khon Kaen University staff were satisfied with research activation process, freedom of academic development, clearly assigned framework. In contrast, each academic promotion in the strictly time interval, inappropriate in the extension of hire contract systems, poor welfare systems, not let to take part in exchange the opinion to assigned academic regulation system and assigned heavy workload were unsatisfactory. King Mongkut's University of Technology Thonburi staff were satisfied with the best health welfare, appropriated workload, research planning, right assessment criteria, vision in appropriated university development system and let to take part in exchange the opinion to assigned academic regulation system. In contrast, much workload assessment, earning university income and abrogation of parent healthy welfare were unsatisfactory. The satisfaction comparisons between two contracted faculty staff show that contracted faculty staff of King Mongkut's University of Technology Thonburi were more satisfy to welfare systems, security, salary rate, academic workload, assessment criteria of academic promotion and individually extended hire contract than contracted faculty staff of Khon Kaen University. There were not difference in duty progression and liberty to expression an opinion.

คำสำคัญ: มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ, พนักงานสายผู้สอน

Keywords: autonomous university, contracted faculty staff

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา การวิจัย

แนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนระบบการบริหารงานในมหาวิทยาลัยได้เริ่มกลับมาสนใจอีกครั้ง ในช่วงปี พ.ศ. 2520 (1,2) ประเทศไทยประสบสภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ รัฐบาลต้องใช้นโยบายการประหยัดรวมทั้งควบคุมการเพิ่มของจำนวนข้าราชการ มหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดซึ่งอยู่ในระบบราชการประสบปัญหาเรื่องงบประมาณและการควบคุมอัตราอาจารย์ ในขณะที่เดียวกันการสูญเสียอาจารย์ที่มีความสามารถสูงออกสู่ภาคธุรกิจและโรงงานอุตสาหกรรมมีมากขึ้น ระบบราชการไม่สามารถใช้กลไกตลาดในการกำหนดเงินเดือนของข้าราชการได้การทำงานระบบราชการออกแบบขึ้นเพื่อการทำงานตามแนวปฏิบัติและกฎระเบียบที่วางไว้ และ ออกแบบขึ้นเพื่อป้องกันการทุจริตงบประมาณแผ่นดินมีพอทำให้มหาวิทยาลัยอยู่

ได้แต่พัฒนาได้ยาก การจัดสรรงบประมาณเป็นปีต่อปีขาดความต่อเนื่องทำให้วางแผนระยะยาวไม่ได้ ความไม่คล่องตัวในการบริหารงานและการมีขั้นตอนมากมาย ปัจจัยต่างๆเหล่านี้ทำให้มีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนระบบการบริหารงานของสถาบันอุดมศึกษาใหม่ โดยเน้นการกระจายโอกาสและความเสมอภาค (Equity) ประสิทธิภาพ (Efficiency) คุณภาพและความเป็นเลิศ (Excellence) และความเป็นสากล (Internationalization) โดยพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้ว ให้มีความเป็นอิสระคล่องตัวมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยปรับเปลี่ยนไปเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นส่วนราชการ หรือ มหาวิทยาลัยในกำกับ (มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ) มหาวิทยาลัยของรัฐที่ออกนอกระบบเป็นมหาวิทยาลัยแรกคือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี หลังจากนั้นมหาวิทยาลัยของรัฐ

อื่นๆ ได้ทยอยออกนอกกรอบ ยังเหลือมหาวิทยาลัยของรัฐอีกไม่กี่แห่งที่ยังไม่ออกนอกกรอบ หนึ่งในนั้นคือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่ได้วางแผนที่จะนำมหาวิทยาลัยไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล โดยได้นำระบบการบริหารบุคคลแนวใหม่มาใช้เมื่อประมาณปี พ.ศ.2543 การรับบุคลากรเข้าทำงานให้บรรจุเป็นพนักงาน ใช้ระบบการบริหารงานบุคคลและกฎระเบียบต่างๆ ที่ร่างขึ้นใหม่เป็นระบบที่ผ่านการรับรองจากสภามหาวิทยาลัย แยกจากอาจารย์ที่เป็นข้าราชการ ซึ่งเท่ากับว่าได้เริ่มดำเนินการนำมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบไปแล้วบางส่วน แต่มหาวิทยาลัยยังอยู่ในระบบราชการ อย่างไรก็ตาม คิดว่าในอนาคตมหาวิทยาลัยจะต้องออกนอกกรอบแน่เมื่อข้าราชการเกษียณอายุหมด เมื่อมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบระบบ การบริหารงานบุคคลจะเป็นระบบที่สภามหาวิทยาลัยกำหนดขึ้นเอง เป็นการเฉพาะสำหรับมหาวิทยาลัยนั้น ดังนั้น การได้ศึกษาถึงผลกระทบของการนำมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบ โดยศึกษาจากพนักงานสายผู้สอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งมีระบบการบริหารงานบุคคลตามแบบฉบับที่ผ่านการรับรองจากสภามหาวิทยาลัย เทียบกับมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรีที่ออกนอกกรอบไปเป็นระยะเวลากว่า 10 ปีแล้วและมีระบบการบริหารงานบุคคลตามแบบฉบับของตนเองเช่นกัน จะทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและ ข้อเสนอแนะต่างๆ ของการนำมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบ ทราบถึงการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลที่จะทำให้พนักงานสายผู้สอน มีกำลังใจ มีความพึงพอใจ และ มีความสุขในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้การตัดสินใจในการที่จะปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบ หรือ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จะทำให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดเด่น หากตัดสินใจจะปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบอย่างเต็มรูปแบบ จะได้หาวิธีลดจุดอ่อนและเสริมจุดเด่น เพื่อให้เกิดระบบการบริหารองค์กรที่เหมาะสม ที่เอื้อประโยชน์สุขแก่บุคลากรให้มีพลังที่จะขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้พัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาผลกระทบจากระบบการบริหารงานบุคคลของพนักงานสายผู้สอนในมหาวิทยาลัย เช่น ข้อบังคับภาระงานขั้นต่ำ องค์ประกอบของการประเมินความดีความชอบ องค์ประกอบของการประเมินบุคลากรเพื่อต่อสัญญา รูปแบบการกำหนดเงินเดือน และสวัสดิการ

3. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) ทำการเก็บข้อมูลแบบ prospective data collection ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ระยะเวลาของการวิจัยตั้งแต่ 1 พฤษภาคม ถึง 30 เมษายน 2553 วิธีการศึกษานี้เป็นการศึกษาทั้งเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ

1. กรอบแนวคิดหรือทฤษฎี

การปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยออกนอกกรอบย่อมมีผลกระทบต่อบุคลากรในมหาวิทยาลัย ระบบบริหารงานในมหาวิทยาลัย สวัสดิการ ความมั่นคงในการทำงาน ความพึงพอใจ เป็นต้น ดังแสดงใน แผนภูมิที่ 1

2. ประชากรตัวอย่าง

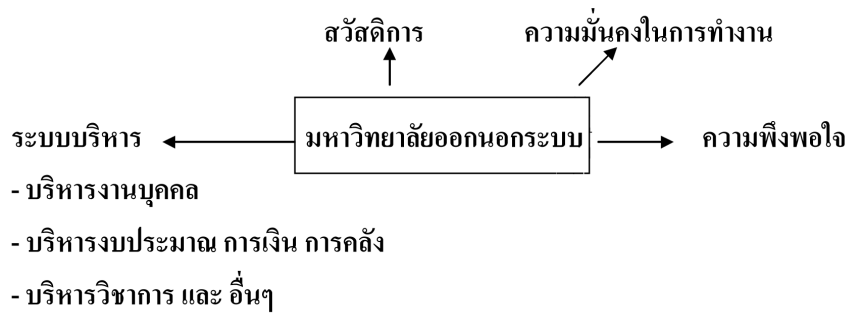
ประชากรที่ศึกษาได้แก่ พนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนในมหาวิทยาลัยขอนแก่น 51 คน (89.47%) และ ในมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี 23 คน (40.35%)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูล เชิงคุณภาพซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4. การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เช่น จำนวนร้อยละ ฯลฯ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดผลกระทบจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ

4. ผลการศึกษา

การศึกษาผลกระทบจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ เพื่อศึกษา ผลกระทบด้านสวัสดิการ ความมั่นคงและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อัตราเงินเดือน ภาระงานขั้นต่ำ การประเมินความดีความชอบและการต่อสัญญาจ้าง ความมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น วินัยและการลงโทษ และการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ด้วยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์พนักงานสายผู้สอนระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น 51 ราย จาก 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.47 และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 23 ราย จาก 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.35 พบว่า

ความพึงพอใจในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ที่ชอบมากที่สุด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ การกระตุ้นให้ทำงานวิจัย ให้เสรีภาพในการพัฒนาความรู้ กรอบการทำงานที่ชัดเจน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ มีสวัสดิการการรักษาพยาบาลดี ภาระงานมีความเหมาะสม มีแผนสนับสนุนการทำงานวิจัย เกณฑ์การประเมินค่อนข้างเป็นธรรม มีการกำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบและเป็นไปได้ มีการสอบถามความคิดเห็นจากบุคลากรก่อนกำหนดนโยบายหรือกฎระเบียบ

การบริหารงานของมหาวิทยาลัย ที่ไม่ชอบมากที่สุด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ กฎระเบียบที่จะต้องได้ ตำแหน่งทางวิชาการตามระยะเวลาที่กำหนด การต่อสัญญาจ้าง สวัสดิการที่ยังไม่ดี ไม่เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการออกนโยบายและการปฏิบัติงานตามภาระงานที่ควรมีย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การกำหนดภาระงานที่ต้องทำจำนวนมาก และความไม่เป็นธรรมของผู้บริหาร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ การทำแบบประเมิน พนักงานไม่มีส่วนร่วมในการพิจารณาในบางเรื่อง เช่น การให้โบนัส พนักงานต้องหารายได้ บริหารการเงินที่ยังไม่คล่องตัว การยกเลิกสวัสดิการรักษาพยาบาลของพ่อ แม่ หลังปี 2546

พนักงานสายผู้สอนต้องการปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยที่มีระบบการบริหารงานเป็นเช่นไร?

ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ มีความเป็นธรรม โปร่งใส มีความเสมอภาค ได้รับสิทธิ์และสวัสดิการไม่น้อยข้าราชการ ผู้บริหารควรมาจากการเลือกตั้ง มีการถ่วงดุลอำนาจการบริหาร

ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ มีกฎเกณฑ์ที่เป็นธรรมให้ความสำคัญ สนับสนุน สร้างบรรยากาศที่ดีและความเป็นอิสระทั้งงานสอน วิจัย กิจกรรม และการแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะมหาวิทยาลัยเพื่อให้พนักงานสายผู้สอนทำงานได้อย่างมีความสุข ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ ไม่ควรมีกฎระยะเวลา

การได้ตำแหน่งทางวิชาการและการต่อสัญญาจ้าง ให้มีสวัสดิการ เงินเดือนที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ และภาระงาน บริหารด้วยความเป็นธรรม โปร่งใสให้การสนับสนุนความก้าวหน้าทางด้านการเรียน การวิจัย อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะการบริหารงานด้านต่างๆ มีสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ดีมีอิสระ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์และมองการไกล และไม่ควรถัดคิดกับกฎระเบียบมากเกินไป ให้งานเหมาะสมกับความถนัดของแต่ละคน มหาวิทยาลัยควรทำให้พนักงานมีศักดิ์ศรีเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับข้าราชการ

ข้อเสนอแนะผลกระทบจากการนำมหาวิทยาลัยออกนอกระบบ 9 ด้าน

ด้านสวัสดิการ ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ อยากให้มีสวัสดิการการรักษาพยาบาล สำหรับพ่อแม่ และบุคคลในครอบครัว สวัสดิการการศึกษาของบุตร สวัสดิการการเคหะและ/หรือที่พัก ควรมีบ้านอยู่ มีสวัสดิการเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ เพิ่มสิทธิในการรักษาพยาบาลให้กับ บิดา มารดา และพนักงานหลังเกษียณอายุ การรักษาในโรงพยาบาลเอกชนควรปรับให้วงเงินสูงขึ้นทุก 5 ปี ตามอัตราเงินเฟ้อ

ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ กฎระเบียบต่างๆ ที่ใช้กับพนักงาน เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติด้วย พนักงานมีความมั่นคงและความเสมอภาคไม่น้อยกว่าข้าราชการ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ว่าการอุทธรณ์ทุกข มีวิธีดำเนินการอย่างไร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ไม่มีข้อเสนอแนะในเรื่องนี้

ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ภาระงานที่มาก ไม่สามารถสร้างผลงานทางวิชาการ ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ ควรสร้างแรงจูงใจและบรรยากาศในการทำงาน

ด้านอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ เงินเดือนและโบนัส น้อยมาก เมื่อพ่อแม่เจ็บป่วยไม่พอรักษา เงินโบนัสควรเป็นเงินจากส่วนอื่น มีใช้เงินที่หักจากงบประมาณฐานเงินเดือน เงินเดือนควรมากกว่านี้จึงจะสามารถสร้างแรงจูงใจ ดังคนดี คนเก่งมาทำงานได้ หากเงินเดือนเช่นนี้อาจไม่สามารถป้องกันสมองไหลได้ โดยเฉพาะความเสี่ยงมีมากกว่าราชการ ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ เงินเดือนบางคนมากไป / น้อยไป ควรพิจารณาจากความสามารถและคุณค่าของการทำงานของอาจารย์ท่านนั้น

ด้านภาระงานทางวิชาการขั้นต่ำ ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ การกำหนดผลงานผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการในทางปฏิบัติจริงไม่สามารถทำได้ การกำหนดให้ภาระงานสอนมาก ทำให้ไม่สามารถทำงานวิจัย ซึ่งขัดแย้งกับนโยบายของมหาวิทยาลัยที่ต้องการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ กำหนดภาระงานในประเด็นอื่นๆ เพิ่มเติมหรือทดแทนการสอนการวิจัย เช่น การบริการวิชาการ การให้ความรู้แก่สังคม

ด้านการประเมินความดีความชอบ ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ การประเมินยังขาดความเป็นธรรม ไม่โปร่งใส มีระบบอุปถัมภ์ และขาดส่วนร่วมจากพนักงาน ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ได้แก่ การประเมินความดีความชอบ เปิดเผยแต่ยังไม่เป็นธรรม และควรมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ด้านการประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้างของพนักงานสายผู้สอน ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ มีข้อปฏิบัติมากเกินไป เป็นอุปสรรคมากที่สุดเสียเวลาทำเอกสารมาก และน่าเบื่อ ทำให้หมดขวัญและกำลังใจ ควรพิจารณาภาระงานทั้งหมดเป็นหลัก เพราะบางคนทำงานสอนจนไม่มีเวลาผลิตงานวิจัย ไม่มีข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ด้านความอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ และทางวิชาการ ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ กฎระเบียบต่างๆ ที่ออกโดยมหาวิทยาลัย พนักงาน

ไม่เคยรับทราบและไม่มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น ทั้งการปรับอัตราเงินเดือน และ% ของโบนัสที่เปลี่ยนในทางที่ต่ำลง ไม่มีข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ด้านวินัยและการลงโทษ ข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ กฎเกณฑ์ต่างๆ ควรได้มีการทำประชาพิจารณ์ก่อนประกาศใช้ สภามหาวิทยาลัยควรให้คนในองค์กรช่วยกันเลือกตั้งมากกว่าการสรรหา ไม่มีข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

เปรียบเทียบความพึงพอใจจากการเป็นพนักงานสายผู้สอนระหว่าง มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

พบว่าความพึงพอใจ ด้านสวัสดิการ ด้านความมั่นคงในหน้าที่การงาน ด้านอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทน ด้านภาระงานทางวิชาการขั้นต่ำ ด้านการประเมินความดีความชอบ ด้านการประเมินเพื่อต่อสัญญาจ้างของพนักงานสายผู้สอนในภาพรวม พนักงานสายผู้สอนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มี

ความพึงพอใจมากกว่า มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ไม่ต่างกันคือ ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และ ด้านความอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ และทางวิชาการ

จากการศึกษาด้านเอกสารและสัมภาษณ์หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่าการปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เริ่มจากความจริงใจของผู้บริหาร สภามหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยที่ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ ศึกษารูปแบบที่เหมาะสม รวมทั้งให้สัญญาประชาคมว่าจะปฏิบัติตามสิ่งที่ได้บอกประชาคมไว้ ซึ่งก็ได้ทำตามสิ่งที่สัญญาไว้ระยะแรกก่อนการปรับเปลี่ยน ทีมผู้บริหารจะลงไปทำความเข้าใจกับประชาคมและให้สัญญาประชาคมว่าจะปฏิบัติตามสิ่งที่ได้บอกประชาคมไว้ ทำให้ลดแรงต้านทานจากประชาคมลงไปได้มาก การบริหารงานบุคคล สวัสดิการ ระเบียบข้อบังคับ ได้เปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการบริหารงานและสวัสดิการพนักงานสายผู้สอนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น⁽³⁾ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี⁽⁴⁾

การบริหารงาน/สวัสดิการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
1. การต่อสัญญาจ้าง	เมื่อผ่านการประเมิน จะต้องผ่านเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด เป็นระยะๆ เช่น ต้องได้ ผศ รศ ศ ในช่วงเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ผ่านเกณฑ์ จะไม่ต่อสัญญาจ้าง	เมื่อผ่านการประเมิน จะต่อสัญญาต่อจนเกษียณอายุ 60 ปี ไม่บังคับการได้ตำแหน่งทางวิชาการ
2. เกณฑ์การประเมินเพื่อตำแหน่งที่สูงขึ้น (มข ตำแหน่งทางวิชาการ) (มจร การประเมิน ว)	งานสอน งานวิจัย	งานสอน งานวิจัย งานบริการทางวิชาการ งานบริการที่สร้างรายได้ (เช่น สอนนักศึกษาภาคพิเศษ งานวิจัย ฯลฯ อาจารย์ที่ไม่มีงานวิจัยหัวหน้าภาคจะหาทุนให้และกระตุ้นให้ขอทุนงานวิจัย งานสอนไม่พอเป็นหน้าที่ของหัวหน้าภาคจะต้องเกลี้ยขั้วโม่งสอนมาให้)
3. ตำแหน่งทางวิชาการมีผลต่อสัญญาจ้าง	มี เมื่อไม่ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดจะไม่ต่อสัญญาจ้าง	ไม่มี เพราะเมื่อผ่านการประเมินจะต่อสัญญาจ้างจนเกษียณอายุ
4. กฎระเบียบเมื่อได้ตำแหน่งทางวิชาการแล้วจะต้องมีผลงานวิจัยตีพิมพ์ตามจำนวนที่กำหนด/ปี	มี และ อาจมีบทลงโทษเมื่อปฏิบัติไม่ได้ตามกฎระเบียบที่ได้ระบุไว้	ไม่มี

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการบริหารงานและสวัสดิการพนักงานสายผู้สอนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น⁽³⁾ และ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี⁽⁴⁾ (ต่อ)

การบริหารงาน/สวัสดิการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
5. ทุนสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัย	มี แบบระบุสาขาวิชา หรือแบบกำหนดเครื่อง เช่น อาหาร สมุนไพร ฯลฯ (บางกลุ่มสาขาเข้าถึงได้ยาก)	มี ไม่ระบุสาขาที่ให้ (ทุกกลุ่มสาขาเข้าถึงได้)
6. เกณฑ์การประเมินขั้นเงินเดือนและโบนัส	งานสอน งานวิจัย งานบริการทางวิชาการ	งานสอน งานวิจัย งานบริการทางวิชาการ งานบริการที่สร้างรายได้ (เช่น สอนนักศึกษาภาคพิเศษ งานวิจัย ฯลฯ)
7. อัตราเงินเดือนเมื่อแรกเข้าทำงาน	1.3 เท่าของเงินเดือนราชการ	2 - > 2 เท่า ของเงินเดือนราชการ
8. เงินเพิ่มให้กับผู้จบป. เอก	5000	ไม่มี เนื่องจากอัตราเงินเดือนแรกเข้าทำงานสูง (ดังข้อ 7)
9. เงินเพิ่มเมื่อสอนเกินภาระงานขั้นต่ำ	มี	มี
10. ให้อำนาจ	ไม่มี	ไม่มี
11. เงินกู้เพื่อการเคหะของมหาวิทยาลัย	ไม่ได้	ได้ เพราะต่อสัญญาจนเกษียณอายุ
12. การเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	ได้	ได้
13. กู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์ซื้อบ้าน	ไม่ได้ กู้เงินทั่วไปได้ (เงินกู้อะไรก็ได้)	ได้ 90% ของราคามือใหม่
14. กู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์ซื้อรถ	ไม่ได้ กู้เงินทั่วไปได้ (เงินกู้อะไรก็ได้)	ได้ 90% ของราคามือใหม่
15. มหาวิทยาลัยเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	เป็นประเภทสมทบ	เป็น มีกฎระเบียบของสหกรณ์ออมทรัพย์ว่ามหาวิทยาลัยเป็นนิติบุคคลที่สามารถเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้
16. สมาชิกประกันสังคม	เป็น	ไม่เป็น
17. สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	กำลังดำเนินการ	เป็น
18. มหาวิทยาลัยทำประกันชีวิตให้	ไม่ทำ (กำลังเริ่มดำเนินการ)	ทำ
19. เมื่อเกิดอุบัติเหตุทุพพลภาพ หรือสูญหายมีค่าชดเชย	สิทธิจากประกันสังคม	มีค่าชดเชยเป็นรายเดือนตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน เป็นเงินรายได้ มจร
20. ค่าตอบแทนกรณีเสียชีวิต	สิทธิจากประกันสังคม (และประกันชีวิต (กำลังเริ่มดำเนินการ)	จากประกันชีวิตและรายได้ของมหาวิทยาลัย
21. ค่าช่วยทำศพจากมหาวิทยาลัย	ไม่มี (เป็นเงินร่วมทำบุญ จะได้ในบางราย มีกฎเกณฑ์พิจารณา)	มี และได้ทุกคน
22. เงินบำเหน็จเมื่อออกจากงาน	ประกันสังคม+กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ+เงินรายได้มหาวิทยาลัยตามระยะเวลาปฏิบัติงาน
23. ค่ารักษาพยาบาล	ได้เฉพาะพนักงาน	ได้ทั้งพนักงาน บุตร ภรรยา ตามเกณฑ์ที่กำหนดจากเงินรายได้และงบประมาณ พ่อ - แม่เบิกไม่ได้
24. เบิกค่าเล่าเรียนบุตร	เบิกไม่ได้	เบิกได้ตั้งแต่อนุบาลถึงจบปริญญาตรีจากเงินรายได้และเงินงบประมาณ
25. การลาเรียนต่อ ดูงาน ฯลฯ เกิน 1 เดือน	ได้เงินเดือนเต็ม	ได้เงินเดือน 65% ของเงินเดือน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการบริหารงานและสวัสดิการพนักงานสายผู้สอนของมหาวิทยาลัยขอนแก่น⁽³⁾ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี⁽⁴⁾ (ต่อ)

การบริหารงาน/สวัสดิการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
26. วิธีการประเมินเพื่อปรับเงินเดือนหรือการให้โบนัส	กรอกตามแบบประเมิน	กรอกในweb คะแนนค่อนข้างแน่นอน จะมีคะแนนจากผู้ร่วมงานและหัวหน้า ซึ่งเป็นคะแนนที่ bias ได้ แต่เป็นคะแนนที่ไม่สูง
27. ค่าเล่าเรียนที่เก็บจาก นศ ป. ตรี	>10000 /ภาคในภาคปกติ ภาคพิเศษ ตั้งแต่ 30000/ภาค	>10000 /ภาคในภาคปกติ ภาคพิเศษ ตั้งแต่ 30000/ภาค
28. สิทธิของบุตรในการเข้าเรียนใน รร. สาธิต	มี	ไม่มี รร.สาธิต แต่สามารถเบิกค่าเล่าเรียนได้
29. สิทธิของบุตรในการเข้าเรียนใน มจร	ไม่มี	มี โดยมีเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย
30. ความใกล้ชิด และการสื่อสารระหว่างผู้บริหารมหาวิทยาลัยกับพนักงานสายอาจารย์	?	- มีการเรียกพบกับพนักงานสายอาจารย์ที่เข้าใหม่ตามถึงการทำงาน ปัญหา - พนักงานสายอาจารย์ที่มีปัญหาจะเรียกพบ และพูดคุยทำความเข้าใจกัน

โดยสรุป จะเห็นว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีมีการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่น มีสวัสดิการ อัตราเงินเดือน และมีการสื่อสารที่ดีระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน ดีกว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดังนั้นการที่ปรารถนาจะได้คนดีคนเก่งที่มีความรู้ความสามารถสูงมาเป็นอาจารย์ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจะต้องมีสวัสดิการที่ดี มีอัตราเงินเดือนที่สูงพอเพื่อให้สมศักดิ์ศรี นอกจากนี้การสร้างกฎระเบียบให้อาจารย์ต้องมีภาระงานมากมายเกินที่อาจารย์จะปฏิบัติได้ ในขณะเดียวกันไม่มีการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมีความต้องการฝ่ายเดียว เพียงเพื่อสนองตัวชีวิตของมหาวิทยาลัย ย่อมสร้างแรงกดดัน ทำให้อาจารย์ไม่เกิดความผูกพัน และไม่มีความสุขในการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงไม่เกิดความรักในสถาบัน เป็นเหตุให้อาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถ และมีถิ่นฐานภาคอื่นหาทางย้ายไปทำงานที่อื่นเมื่อมีโอกาส นอกจากนี้พบว่าอาจารย์หลายท่านที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้เหตุผลในการทำงานในมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่า

อยู่ใกล้บ้านและได้ดูแลลูกๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ยังคงทำงานต่อไป

5. เอกสารอ้างอิง

- (1) กฤษณพงศ์ กีรติกร การพัฒนาไปสู่มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล: แนวคิดและประสบการณ์ของพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- (2) ความเป็นของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ : อดีตถึงปัจจุบัน. เข้าถึงใน www.legal.tu.ac.th วันที่ 27 สิงหาคม 2552.
- (3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2551, ข้อบังคับ ระเบียบประกาศ มหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยพนักงานมหาวิทยาลัย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2551), 211 หน้า.
- (4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, งานบริหารงานบุคคล.เข้าถึงใน www.hrd.kmutt.ac.th/hrreg.htm วันที่ 27 สิงหาคม 2552.

การพัฒนากระบวนการนำเสนอข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Development of process news presentation on KKU website

อุดมชัย สุพรรณวงศ์

กองสื่อสารองค์กร สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การประชาสัมพันธ์องค์กรที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน จะช่วยเพิ่มสัมฤทธิ์ผลของงาน ส่งผลให้ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์สูงขึ้น การศึกษาเรื่องการพัฒนากระบวนการนำเสนอข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้วยกระบวนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการรวบรวมข้อมูลเดิม (ระหว่าง พ.ศ. 2549-2554) ของผู้ที่ได้รับสิทธิในการนำเสนอข่าวสารหน่วยงานผ่านเว็บไซต์มหาวิทยาลัย พบว่ามีจำนวน 22 รายชื่อกระจายตัวอยู่ใน 20 หน่วยงาน แต่เนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ยังขาดการกำหนดเกณฑ์ของผู้ที่ได้รับสิทธิในการนำเสนอข่าวสารที่ชัดเจนจึงทำให้มีความคลาดเคลื่อนของรายชื่อผู้รับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสารโดยตรง และจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการกองสื่อสารองค์กร สำนักงานอธิการบดี ในฐานะผู้กำกับดูแลนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ หัวหน้างานสื่อและสารสนเทศ กองสื่อสารองค์กร ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลระบบเว็บไซต์ และ บุคลากรงานข่าว กองสื่อสารองค์กรซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการปรับปรุงข่าวบนเว็บไซต์ ทำให้พบว่าผู้ที่ได้รับสิทธิเสนอข่าวยังไม่กระจายตัวครอบคลุมหน่วยงานหลัก และมีการนำเสนอข่าวโดยขาดหลักเกณฑ์ในการเสนอข่าว

การดำเนินการพัฒนากระบวนการนำเสนอข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีขั้นตอนเริ่มจากการยกเลิกสิทธิของผู้รับผิดชอบในการนำเสนอข่าวสารเดิมทั้งหมด จากนั้นแจ้งให้คณะและหน่วยงานที่ต้องการนำเสนอข่าวด้วยตนเองในเว็บไซต์ส่งชื่อ และข้อมูลผู้นำเสนอข่าวสารสู่การพัฒนากระบวนการนำเสนอข่าวสาร จากนั้นพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับให้ผู้ปฏิบัติที่ได้รับสิทธิใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินงาน โดยจัดทำคู่มือและเอกสารประกอบถ่ายทอดวิธีปฏิบัติทางด้านเทคนิค และวิธีการเขียนข่าวบนเว็บไซต์ โดยได้พัฒนาเนื้อหาพร้อมตัวอย่างการเขียนข่าว รวมถึงถ่ายทอดความรู้ด้วยการอบรมจำนวน 3 ครั้ง มีผู้เข้าอบรมจำนวน 70 คน

ผลจากการดำเนินงาน คณะและหน่วยงานส่งรายชื่อผู้มีสิทธิเสนอข่าวจำนวน 54 คน (ข้อมูล กรกฎาคม พ.ศ. 2555) เพิ่มขึ้นจากเดิม 28 คน ผู้มีสิทธิเสนอข่าวที่เข้ารับการอบรมและได้ศึกษาเอกสารคู่มือ สามารถเสนอข่าวบนเว็บไซต์ได้ทันที โดยจากการรวบรวมสถิติการเสนอข่าวก่อนการพัฒนากระบวนการเป็นเวลา 4 เดือน (มีนาคม-มิถุนายน 2555) พบว่า มีจำนวนการเสนอข่าวรวมทั้งสิ้น 423 ข่าว และหลังจากการพัฒนากระบวนการ และเปลี่ยนแปลงระบบเว็บไซต์ในเดือน กรกฎาคม 2555 พบว่า หลังการพัฒนากระบวนการเป็นเวลา 4 เดือน (สิงหาคม-พฤศจิกายน 2555) มีจำนวนการเสนอข่าวรวมทั้งสิ้น 1,129 ข่าว แสดงให้เห็นการเพิ่มขึ้นของจำนวนข่าวร้อยละ 166.90

และจากการเปรียบเทียบการนำเสนอข่าวในช่วงระยะเวลา สิงหาคม-พฤศจิกายน 2554 ก่อนการพัฒนากระบวนการ และ สิงหาคม-พฤศจิกายน 2555 หลังการพัฒนากระบวนการ โดยใช้สมมติฐานว่าปริมาณกิจกรรมที่เป็นข่าว มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาเป็นหลัก พบว่า ปริมาณข่าวในปีที่มีการพัฒนากระบวนการเพิ่มขึ้นจำนวน 523 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 86.30 อีกทั้งยัง พบว่า การนำเสนอข่าวตรงตามรูปแบบและหลักเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 70 เป็นข่าวสาร ที่หลากหลายประเภทและครอบคลุมหน่วยงานหลักของมหาวิทยาลัย

คำสำคัญ: การพัฒนากระบวนการ, การนำเสนอข่าว, ผู้ได้รับสิทธิเสนอข่าว, เว็บไซต์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีเว็บไซต์ www.kku.ac.th เป็นสื่อเพื่อการให้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์มา โดยตลอด โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบุคลากร และ นักเรียน ประชาชนทั่วไป ซึ่งจากการจัดอันดับความนิยม ของเว็บไซต์สถาบันอุดมศึกษา www.webometrics.info (เดือนกรกฎาคม 54) ได้จัดอันดับให้เว็บไซต์มหาวิทยาลัย ขอนแก่นอยู่ในอันดับ 6 ของประเทศไทย อันดับที่ 71 ของ เอเชีย และอันดับที่ 580 ของโลก ต่อมาในปี 2555 เว็บไซต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นอยู่ในอันดับ 5 ของประเทศไทย อันดับที่ 6 ของเอเชีย และอันดับที่ 234 ของโลก (Ranking Web of University, 2012) ทั้งนี้พิจารณาจากการเข้าค้น ข้อมูลสารสนเทศและการเข้าดูข่าวสารความเคลื่อนไหว ซึ่งการพัฒนาคุณภาพของเว็บไซต์จะให้ความสำคัญ ในด้านรูปแบบ และด้านเนื้อหาที่มีความถูกต้อง ทันสมัย รวดเร็ว และมีความน่าสนใจ ดังนั้น ผู้นำเสนอข่าวจึงต้อง มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทางเทคนิค ประกอบกับ ความสามารถในการเรียบเรียงเนื้อหาของข่าวสาร เป็นอย่างดี

นับตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2555 เว็บไซต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบ การนำเสนอข่าวสาร โดยจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ และนำข่าว ที่มีความโดดเด่นขึ้นสู่พื้นที่ในหน้าข่าวอีกส่วนหนึ่ง โดยมีกองสื่อสารองค์กร สำนักงานอธิการบดี เป็นผู้รับผิดชอบทำหน้าที่ตรวจสอบและนำเสนอข่าว โดยมี เครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์สังกัดคณะ วิชา หน่วยงานระดับ ศูนย์ สถาบัน สำนัก ได้รับสิทธิ ในการนำเสนอข้อมูลข่าวของหน่วยงานในหน้าเว็บไซต์ แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ฐานข้อมูลของ

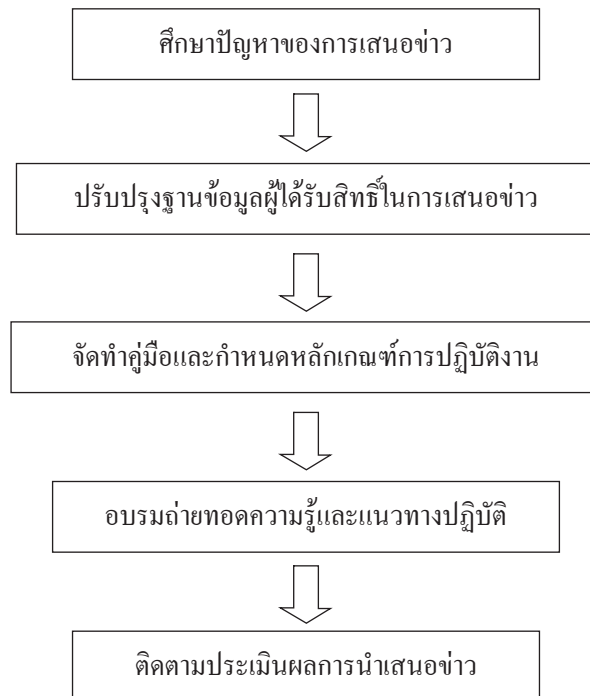
ผู้ที่ได้รับสิทธิ ขาดการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน แต่ละ หน่วยงานมีการเปลี่ยนแปลง ตัวบุคคล และขาด การกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการเสนอข่าว ที่เป็น มาตรฐาน ทั้งขนาดของเนื้อหา ภาพ ความถูกต้องของ การใช้ภาษาและการจัดหน้าข่าว ที่เอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูล ของผู้ชม ส่งผลให้การนำเสนอข่าวขาดคุณภาพ อีกทั้ง ไม่สามารถติดตามแหล่งข่าวของผู้นำเสนอข่าวได้

ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา วิธีการ และเพิ่มพูนความรู้และพัฒนากระบวนการนำเสนอ ข่าวของผู้ได้รับสิทธิเสนอข่าวในเว็บไซต์มหาวิทยาลัย ขอนแก่นให้มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมถึงสามารถ ติดตามแหล่งข่าวของผู้นำเสนอข่าวได้

2. วิธีดำเนินการ

การพัฒนากระบวนการนำเสนอข่าวสารขององค์กร เผยแพร่บนเว็บไซต์ โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลรายชื่อ ผู้ที่ได้รับสิทธิในการนำเสนอข่าวสารหน่วยงานผ่าน เว็บไซต์มหาวิทยาลัยระหว่าง พ.ศ. 2549-2554 เพื่อวิเคราะห์ กระบวนการของการได้รับสิทธิ และวิธีการบันทึกข้อมูล รายชื่อผู้ที่ได้รับสิทธิ ศึกษาปัญหาอุปสรรคการเสนอข่าว บนเว็บไซต์ที่เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มคือ ผู้อำนวยการกองสื่อสารองค์กร สำนักงาน อธิการบดี ในฐานะผู้กำกับดูแลนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ หัวหน้างานสื่อและสารสนเทศ กองสื่อสารองค์กร ซึ่งมี หน้าที่รับผิดชอบดูแลระบบเว็บไซต์และบุคลากรงานข่าว กองสื่อสารองค์กรซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการปรับปรุงข่าว บนเว็บไซต์ จากนั้นนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ หาแนวทางการปรับปรุงฐานข้อมูลรายชื่อผู้ที่ได้รับสิทธิ และกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานร่วมกันกับ

ผู้ได้รับสิทธิ์ จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานในการนำเสนอข่าว
และจัดอบรมทักษะการนำเสนอข่าว โดยมีลำดับของ
กระบวนการดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนากระบวนการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์

3. ผลการศึกษา

การรวบรวมรายชื่อ และข้อมูลผู้ได้รับสิทธิ์พบว่า ในระหว่างปี พ.ศ. 2549-2554 มีผู้ที่ได้รับสิทธิ์ในการนำเสนอข่าวสารหน่วยงานผ่านเว็บไซต์มหาวิทยาลัยจำนวน 22 รายชื่อกระจายตัวอยู่ใน 20 หน่วยงาน ซึ่งรายชื่อของผู้ที่ได้รับสิทธิ์เสนอข่าวยังไม่กระจายตัวครอบคลุมหน่วยงานหลัก และจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มคือ ผู้กำกับนโยบายด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้ดูแลระบบปฏิบัติการ และผู้รับผิดชอบดูแลการดำเนินงานประจำ พบว่า ปัญหาอุปสรรคการเสนอข่าวบนเว็บไซต์ที่พบคือ ปัญหาด้านฐานข้อมูลรายชื่อผู้ปฏิบัติงาน ปัญหาด้านหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติ และปัญหาด้านทักษะความสามารถ ซึ่งนำไปสู่ผลงานการเสนอข่าวที่จำนวนน้อยและขาดคุณภาพ จึงพัฒนาออกแบบฐานข้อมูลผู้ได้รับ

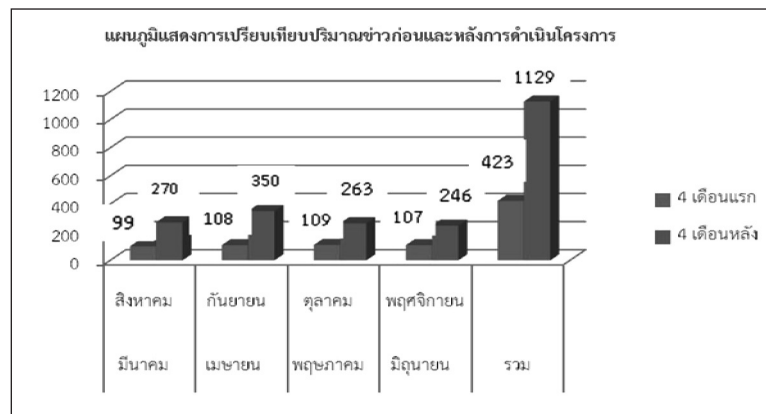
สิทธิ์ในการเสนอข่าวใหม่ที่มีรายละเอียด ชื่อสกุล ตำแหน่ง อีเมล หมายเลขโทรศัพท์ส่วนตัว โทรสาร หมายเลขโทรศัพท์ของหน่วยงาน หมายเลขโทรศัพท์ภายใน โดยมีคณะ/หน่วยงานในสังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น 45 หน่วยงาน ส่งรายชื่อเพื่อขอสิทธิ์เสนอข่าวให้กับบุคลากรในสังกัด จำนวน 46 คน และจากกองสื่อสารองค์กรอีก จำนวน 9 คน รวมจำนวนผู้ขอสิทธิ์ทั้งสิ้น 54 คน ครอบคลุมคณะวิชาคิดเป็นร้อยละ 100

ผลจากการพัฒนากระบวนการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลการนำเสนอข่าวในช่วงระยะเวลา 4 เดือนก่อน และหลังการพัฒนากระบวนการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์ พบว่า ในช่วงระยะเวลา 4 เดือนหลังการพัฒนากระบวนการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์แล้ว มีข่าวเพิ่มขึ้นจำนวนทั้งสิ้น 706 ข่าว

คิดเป็นร้อยละ 166.90 ดังแสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 2
การเปรียบเทียบปริมาณการเสนอข่าว เดือนมีนาคม ถึง
เดือนพฤศจิกายน 2555

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนข่าวที่เสนอบนเว็บไซต์ ก่อนและหลังการดำเนินการพัฒนาทักษะ

จำนวนข่าว (เรื่อง)				จำนวนข่าวที่เพิ่ม	คิดเป็นร้อยละ
ก่อนการพัฒนาทักษะ		หลังการพัฒนาทักษะ			
มีนาคม	99	สิงหาคม	270	171	172.73
เมษายน	108	กันยายน	350	242	224.07
พฤษภาคม	109	ตุลาคม	263	154	141.28
มิถุนายน	107	พฤศจิกายน	246	107	130.00
รวม	423	รวม	1,129	706	166.90

รูปที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนข่าวที่นำเสนอบนเว็บไซต์ ก่อนและหลังการพัฒนาทักษะ

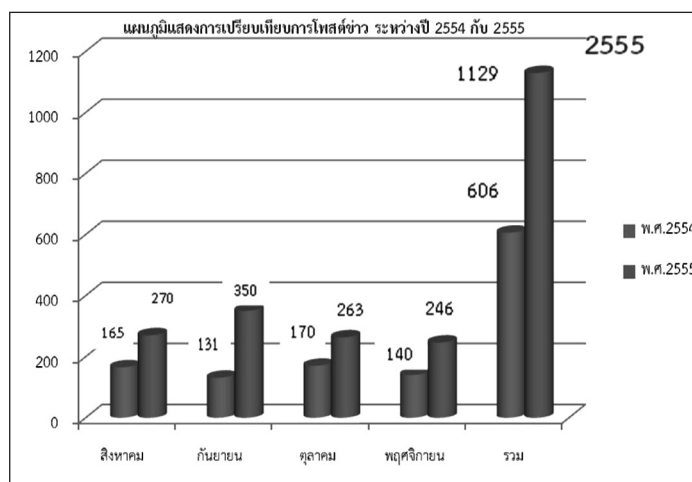
จากการเปรียบเทียบการเสนอข่าวเปรียบเทียบ ในช่วงระยะเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมาในช่วง 4 เดือน คือ สิงหาคม-พฤศจิกายน 2554 ก่อนการพัฒนากระบวนการ และ สิงหาคม-พฤศจิกายน 2555 หลังการจัดการพัฒนากระบวนการ โดยให้ความสำคัญในช่วงเวลา

ของการเกิดขึ้นของข่าวในแต่ละปี พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของปริมาณข่าวทั้งสิ้น จำนวน 523 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 86.30 ดังแสดงในตารางที่ 2 และรูปที่ 3 เปรียบเทียบจำนวนการเสนอข่าว ปี พ.ศ. 2554 กับปี พ.ศ. 2555

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนข่าวที่เสนอบนเว็บไซต์ ระหว่างปี พ.ศ. 2554 กับ พ.ศ. 2555

เดือน	จำนวนข่าว (เรื่อง)		จำนวนข่าวที่เพิ่ม	คิดเป็นร้อยละ
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555		
สิงหาคม	165	270	171	172.73
กันยายน	131	350	219	167.18
ตุลาคม	170	263	93	54.71
พฤศจิกายน	140	246	106	75.71
รวม	606	1,129	523	86.30

หมายเหตุ : เปรียบเทียบในช่วงเวลาเดียวกันระหว่างปี พ.ศ.2554 และ ปี พ.ศ.2555

รูปที่ 3 เปรียบเทียบจำนวนการเสนอข่าว ปี พ.ศ. 2554 กับปี พ.ศ. 2555

การพัฒนาการเสนอข่าวในเว็บไซต์มหาวิทยาลัย เพื่อให้การเลือกดูข่าวของผู้เข้าชมเว็บไซต์มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น ได้แบ่งประเภทข่าวออกเป็น 11 ประเภท โดยผู้ที่เสนอข่าวในเว็บไซต์จะต้องเลือกประเภทของข่าวด้วยตนเอง อย่างน้อย 1 ประเภทหรืออาจมากกว่านั้นได้ในกรณีที่ข่าวนั้นมีความเกี่ยวข้องร่วมกันในระหว่างประเภทของข่าว โดยอาศัยหลักการพิจารณา คือ

1. นักศึกษา หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษาและการประชาสัมพันธ์ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาซึ่งรวมถึงผลงานความสำเร็จจากรางวัลต่างๆ
2. การรับเข้าศึกษา หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการรับนักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

3. อาจารย์/บุคลากร หมายถึง ข่าวเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์และบุคลากร หรือ เป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะให้บุคลากรได้รับรู้และร่วมกิจกรรม

4. การวิจัย หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาในเรื่องผลงานการศึกษา วิจัย พัฒนานวัตกรรม หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการวิจัย เช่น อบรม การลงนามความร่วมมือ นิทรรศการผลงาน

5. ศิษย์เก่า หมายถึง ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของศิษย์เก่า หรือ การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับศิษย์เก่า

6. การอบรม หมายถึง ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการอบรมโดยเน้นเชิญชวนเข้าร่วมการอบรมเพิ่มพูนความรู้หรือการพัฒนางานเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมกิจกรรมของหน่วยงาน

7. ประชุมสัมมนา หมายถึง ข่าวสารกิจกรรมก่อนหรือหลังการประชุมสัมมนาเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้เป้าหมายวัตถุประสงค์หรือความเคลื่อนไหวกิจกรรม

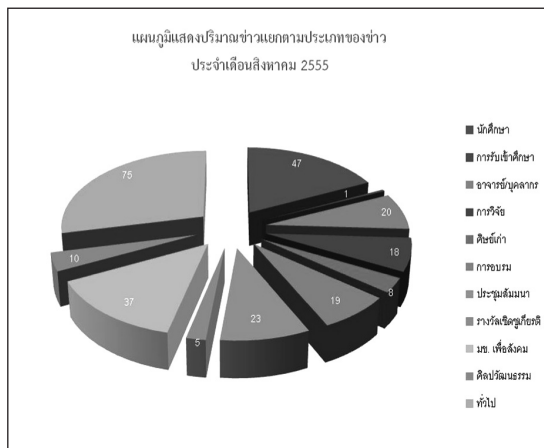
8. รางวัลเชิดชูเกียรติ หมายถึง ข่าวสารที่มีเนื้อหาผลความสำเร็จของบุคลากร และนักศึกษา

9. มข. เพื่อสังคม หมายถึง ข่าวสารที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยด้านการช่วยเหลือสังคมโดยเน้นที่กิจกรรมที่มีผลต่อกลุ่มเป้าหมายประชาชน เช่น การช่วยเหลือ การดำเนินงานด้านสาธารณกุศล การบริการวิชาการสู่ชุมชน

10. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ข่าวสารด้านศิลปวัฒนธรรมทั้งในส่วนของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในองค์กร กิจกรรมความร่วมมือ และนโยบายต่างๆ

11. ทั่วไป หมายถึง ข่าวสารอื่นๆ ที่ไม่เข้าประเภทหรือเป็นกิจกรรมที่สามารถเกี่ยวข้องกับข่าวหลายประเภท

จากการแบ่งประเภทข่าวออกเป็น 11 ประเภทพบว่าแต่ละประเภทมีจำนวนข่าวที่แตกต่างกัน โดยข่าวที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษาและการประชาสัมพันธ์ที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาซึ่งรวมถึงผลงานความสำเร็จจากรางวัลต่างๆ มีปริมาณมากที่สุด ดังในรูปที่ 4

รูปที่ 4 จำนวนการเสนอข่าวแยกตามประเภทของข่าว ประจำเดือนสิงหาคม 2555

การนำเสนอข่าวในหน้าเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นมาจาก 2 ส่วนคือ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานรับผิดชอบหลัก (กองสื่อสารองค์กร สำนักงานอธิการบดี) และผู้แทนคณะหน่วยงานที่ได้รับสิทธิ์ โดยเป็นส่วนหนึ่งในภาระงานที่ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการ ซึ่งการพัฒนากระบวนการส่งผลให้มีการเสนอข่าวมากขึ้น แต่ทั้งนี้ยังมีความแตกต่างกันถึงปริมาณการเสนอข่าวของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเกิดจากปัจจัยต่างๆ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การแก้ไขปัญหาเปรียบเทียบก่อนและหลังพัฒนากระบวนการ

ก่อนการพัฒนากระบวนการ	หลังการพัฒนากระบวนการ
1. มีผู้ได้รับสิทธิ์ในการเสนอข่าว 26 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน หรือเคยเป็นสมาชิกเครือข่ายประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยขอนแก่นในอดีตซึ่งปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงบุคคล	1. มีผู้ได้รับสิทธิ์ในการเสนอข่าวมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 55 คน (รวมบุคลากรกองสื่อสารองค์กร) ผู้ปฏิบัติทั้งหมดยังปฏิบัติงานในสังกัดเดิมตามฐานข้อมูล โดยมีสถานะเป็นเครือข่ายประชาสัมพันธ์ และเป็นบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านประชาสัมพันธ์
2. Username ผู้ได้รับสิทธิ์ในการเสนอข่าวที่ได้รับส่วนหนึ่ง มีการส่งมอบไปยังบุคลากรผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ ในหน่วยงาน หรือใช้สิทธิ์ร่วมกันเมื่อมีการเสนอข่าวในชื่อ login ของ Username นั้นๆ ไม่สามารถระบุได้ชัดว่า ผู้เสนอข่าวคือใคร	2. Username ผู้ได้รับสิทธิ์ในการเสนอข่าวที่ได้รับยังคงใช้กับผู้ปฏิบัติคนเดิมเพื่อการเสนอข่าวในเว็บไซต์ แต่มีการขอเพิ่มเติมมาเพื่อให้หน่วยงานขนาดใหญ่ และมีภารกิจที่ต้องเสนอข่าวจำนวนมากขอให้ผู้ได้รับสิทธิ์มากกว่า 1 คน
3. ฐานข้อมูลที่ไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยพบว่ามีบุคลากรที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลสังกัด เช่น การย้ายในหน่วยงาน การลาออกการเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่	3. ฐานข้อมูลได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย ถูกต้อง
4. มีการให้สิทธิ์ใหม่ที่ยังไม่ได้มีการปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัย โดยผู้ที่ทำหน้าที่ Admin ได้อนุญาตให้มีการเข้ามาใช้สิทธิ์ตามที่ขอมาจากหน่วยงานแต่ยังไม่ได้นับที่ข้อมูล	4. มีการเพิ่มสิทธิ์ใหม่หลังการพัฒนาโครงการซึ่งได้นำไปปรับปรุงฐานข้อมูลแล้ว
5. การใช้รูปแบบของ Username มีความหลากหลายไม่สามารถบ่งชี้สังกัดได้อย่างชัดเจน ไม่มีรายละเอียดหมายเลขโทรศัพท์	5. การใช้รูปแบบของ Username เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้กับบุคลากร และนักศึกษา ซึ่งสามารถสืบค้นเพื่อระบุผู้ปฏิบัติงานได้
6. การให้สิทธิ์ในการเสนอข่าวไม่ได้รับการกระจายไปยังหน่วยงานอย่างทั่วถึงเป็นอุปสรรคในการเสนอข่าว และเป็นภาระของหน่วยงานรับผิดชอบ (กองสื่อสารองค์กร) ที่ต้องดำเนินการเสนอข่าวให้กับหน่วยงานที่ไม่ได้รับสิทธิ์ทำให้ล่าช้า ขาดการมีส่วนร่วม	6. การให้สิทธิ์ในการเสนอข่าวได้รับการกระจายไปยังหน่วยงานอย่างทั่วถึง โดยหน่วยงานระดับคณะวิชามีจำนวนร้อยละ 100
7. กระบวนการรับสิทธิ์ในการเสนอข่าว ต้นสังกัดของผู้ปฏิบัติงานไม่ได้มีส่วนร่วมในการกลั่นกรองบุคคล	7. กระบวนการขอรับสิทธิ์ในการเสนอข่าว ด้วยการขอรายชื่อจากผู้บริหารต้นสังกัด ช่วยให้การดำเนินงานด้านนโยบายมีความต่อเนื่อง
8. หน่วยงานรับผิดชอบ (กองสื่อสารองค์กร) ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ข้อปฏิบัติของการเสนอข่าวให้กับผู้ได้รับสิทธิ์ไว้ ส่งผลให้ไม่มีรูปแบบของการปฏิบัติ ส่งผลให้เว็บเพจของหน้าข่าวแตกต่างกัน ไม่เป็นระเบียบ	8. หน่วยงานรับผิดชอบ (กองสื่อสารองค์กร) มีการกำหนดหลักเกณฑ์ข้อปฏิบัติ โดยถ่ายทอดหลักเกณฑ์ผ่านกระบวนการอบรมสัมมนา ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจในหลักเกณฑ์
9. ผู้ได้รับสิทธิ์ที่ไม่ได้มีความรู้ด้านสื่อสารมวลชนจำนวนหนึ่งขาดทักษะในการเขียนข่าวที่ดี	9. ผู้ได้รับสิทธิ์มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานจากคู่มือ และการอบรม

4. สรุปและอภิปรายผล

จากการพัฒนากระบวนการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์เป็นการสร้างแนวทางเพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต โดยการคำนึงถึงรูปแบบใหม่ของการสื่อสารเนื้อหาในโลกปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับที่มีการศึกษาไว้ว่า สื่อเว็บไซต์จะมีการขยายตัวมากขึ้นด้วยการทำหน้าที่เป็นแหล่งความรู้และข่าวสารในยุคโลกไร้พรมแดน เป็นแหล่งแบ่งปันข้อมูลที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสาร (ปณิชา นิธิพรมงคล, 2555) นอกจากนี้ยังเกิดขึ้นด้วยความต้องการของหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการสื่อสารทำความเข้าใจตลอดจนเสริมสร้างภาพลักษณ์ โดยมีการปรับทิศทางการประชาสัมพันธ์โดยหันมาให้ความสำคัญกับสื่อสารสนเทศยุคใหม่อย่างเว็บไซต์แต่ด้วยการแข่งขันที่ต้องช่วงชิงผู้รับสื่อจึงต้องพัฒนาวิธีการด้วยการยึดแนวทาง ความทันสมัย เนื้อหาและข้อมูล ความน่าเชื่อถือ การเชื่อมโยงข้อมูล การปฏิบัติจริง ความเป็นมิตรมีเดีย การให้ข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล และความหลากหลายของข้อมูล (ปรัญญ์นันท์ นิลสุข, 2555)

จากการดำเนินการพัฒนากระบวนการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทำให้สามารถขยายความร่วมมือของหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเข้าร่วมปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสเข้าสู่กระบวนการพัฒนาศักยภาพของการเสนอข่าวบนเว็บไซต์ตามแผนการอบรมสัมมนาโดยมีวิทยากรผู้เกี่ยวข้องมาให้ความรู้ตลอดโครงการจำนวน 3 ครั้ง มีผู้เข้าอบรมสัมมนาทั้งสิ้น 60 คน พร้อมทั้งมีการฝึกปฏิบัติจริงจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกปฏิบัติด้วยคู่มือการเรียนรู้ที่ได้จัดทำขึ้น จนผู้เข้าร่วมอบรมสัมมนาสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง จากการจัดทำกระบวนการนำข่าวสารขององค์กรเผยแพร่บนเว็บไซต์ในระยะเวลา 4 เดือน (ระหว่าง มีนาคม-มิถุนายน 2555 และ สิงหาคม-พฤศจิกายน 2555) แสดงให้เห็นการเพิ่มขึ้นของการเสนอข่าวจากเดิมถึงร้อยละ 166.90 และในช่วงระยะเวลาเดียวกันของ

ปี 2554 กับปี 2555 (ตั้งแต่เดือนสิงหาคม-เดือนพฤศจิกายน) มีปริมาณการเสนอข่าวแตกต่างกันถึงร้อยละ 86.30

จากการเพิ่มขึ้นของปริมาณข่าวที่เสนอทางเว็บไซต์ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลบวกอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของผู้มีสิทธิในการเสนอข่าวที่มาจากการพัฒนาโครงการในส่วนของ การออกแบบฐานข้อมูลรายชื่อผู้มีสิทธิเป็นผู้เสนอข่าวสารในเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นใหม่ ทำให้ผู้สนใจเข้าร่วมดำเนินการมากขึ้น นอกจากนี้ การมีทักษะในการดำเนินงานที่สูงขึ้นของผู้ปฏิบัติงาน ที่มาจากกระบวนการในการอบรมพัฒนาความรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง และการใช้คู่มือประกอบการปฏิบัติงานสามารถนำไปศึกษาและปฏิบัติได้จริง พร้อมทั้งมีการติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาให้กับผู้ที่ปฏิบัติงาน โดยวิทยากร และผู้รับผิดชอบโครงการตลอดจนมีการพัฒนาระบบทางเทคนิคการเสนอข่าวในเว็บไซต์ที่มหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงใหม่ มีความสะดวกในการใช้งานมากขึ้น ส่งผลให้มีการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

5. ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาทักษะการนำเสนอข่าวของผู้มีสิทธิเสนอข่าวในเว็บไซต์มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การดำเนินโครงการควรมีการพัฒนาที่ต่อเนื่องไป ทั้งในด้านการตรวจสอบฐานข้อมูลผู้ได้รับสิทธิอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพิ่มทักษะประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติให้ความรู้ทบทวนแนวทางอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และการขยายขอบเขตปริมาณของการให้สิทธิในการเสนอข่าวไปยังหน่วยงานในระดับย่อยเพื่อเป็นการขยายเครือข่ายด้านการประชาสัมพันธ์

2. ติดตามผลงานเพื่อการประเมิน ถ่ายทอดผลให้ผู้แทนหน่วยงาน อาทิ ผู้บริหาร คณบดี ผู้อำนวยการ ได้ทราบผลการปฏิบัติของผู้แทนของตน และทราบผลภาพรวมของการดำเนินงานอันจะส่งผลให้โครงการได้รับการสนับสนุนเกิดความยั่งยืน

3. เปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงโครงการต่อไป

4. การปรับปรุงคู่มือให้ทันสมัยสะดวกในการทำงานและนำคู่มือการปฏิบัติที่ได้จัดทำขึ้นเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ต่อไป

6. เอกสารอ้างอิง

- (1) ปณิชา นิติมงคล. 2555. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวันทำงานในเขต (ออนไลน์). สืบค้น วันที่ 5 มกราคม 2555. URL: www.spu.ac.th
- (2) ปรัชญนันท์ นิลสุข. 2546. การประเมินคุณภาพเว็บไซต์สารสนเทศ (ออนไลน์). สืบค้น วันที่ 5 มกราคม 2555. URL: www.prachyanun.com/artical/webevaluation.html
- (3) เนื้อหาที่ควรมีในเว็บ. 2555. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างเว็บไซต์ (ออนไลน์). สืบค้น วันที่ 5 มกราคม 2555. URL: bluvelz.exteen.com/20091130/entry-2
- (4) Ranking Web of University. 2012. สืบค้น กรกฎาคม 2554-2555. URL: www.webometrics.info (ออนไลน์).

KKU isr.j. 2013; 1(1) : 18-33

[http : //ora.kku.ac.th](http://ora.kku.ac.th)

ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการใช้แฟ้มสะสมงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ ต่อการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรค กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

The Relationships among the Results of Using Electronic Portfolio, Perceived Benefits and Obstacles, and Academic Achievement of Nursing Students, Suranaree University of Technology

จันทร์ทิรา เจียรณัย

Chantira Chiaranai

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุรนารี

Institute of Nursing, Suranaree University of Technology

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: แฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-Portfolio) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคะแนน e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคการใช้ e-Portfolio 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ที่มีต่อการใช้ e-Portfolio และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการใช้ e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค ความพึงพอใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน **วิธีการศึกษา:** นักวิจัยพัฒนาโปรแกรม e-Portfolio และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์การพยาบาล ปีการศึกษาที่ 2/2553 ปรับปรุงและนำมาใช้จริงในการเรียนการสอนรายวิชาเดียวกัน ปีการศึกษาที่ 2/2554 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้ e-Portfolio จำนวน 8 ข้อ ($\alpha = 0.91$) 2) แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio จำนวน 8 ข้อ ($\alpha = 0.78, 0.84$) ตามลำดับและ 3) แบบสอบถามแบบปลายเปิด สอบถามความรู้สึกของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้ e-Portfolio เก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน โดยประเมินผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ **การวิเคราะห์ข้อมูล:** ข้อมูลทั่วไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค ความพึงพอใจการใช้ e-Portfolio กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ **ผลการศึกษา:** โดยรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43 \pm 0.69$) กลุ่มตัวอย่างรับรู้ประโยชน์ของการใช้ e-Portfolio ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04-4.62 \pm 0.46-0.69$) มีการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69-3.08 \pm 0.77-0.93$) เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio ($r = -.387, p < .05$) GPAX มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio ($r = .406, p < .05$) การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ e-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio ($r = .563,$

$p < .01$) ผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($r = .480, p < .01$) จากการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า e-Portfolio เป็นโปรแกรมที่เหมาะสมกับรูปแบบการดำเนินชีวิต และช่วยลดข้อจำกัดความรู้ของตน **สรุป:** e-Portfolio เป็นนวัตกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: เพิ่มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์ การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค นักศึกษาพยาบาล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

Aims: Electronic Learning Portfolio (e-Portfolio) was a learning innovation focuses on student-centered approach. This study aimed to examine the relationships among the results of using e-Portfolio, perceived benefits and obstacles and academic achievement of nursing students. **Methods:** The researcher invented the e-Portfolio program using open source software php, MySQL as a database, and Apache server. The program then was tested for its efficacy by using as a learning tool for nursing students enrolled for 619205 Basic Concepts in Nursing Science (BCNS), Academic year 2010. The program then was used to test for its efficacy in the following academic year 2011 with nursing students enrolled for 619205 BCNS. The questionnaires used for this study included 1) 8-item of satisfaction of learners to e-Portfolio developed by researcher ($\alpha = 0.91$), 2) 8-item of Perceived Benefits and Obstacles of e-Portfolio questionnaire ($\alpha = 0.78, 0.84$) respectively, and 3) open-ended questionnaire. **Data Analysis:** Descriptive statistics (Mean, f, %, S.D.) were used for the quantitative data. Relationships among studied variables were examined by Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. Descriptive content analysis was used for qualitative data. **Results:** Overall, the sample satisfied to e-Portfolio at a highest level ($\bar{X} = 4.43 \pm 0.69$). The sample perceived benefits of using e-Portfolio at a high-highest level ($\bar{X} = 4.04-4.62 \pm 0.46-0.69$) and so as perceived obstacles at a moderate level ($\bar{X} = 2.69-3.08 \pm 0.77-0.93$). There were statistically negative relationships among perceived obstacles and satisfaction at .05 ($r = -.387, -.406$); respectively. There was a statistically positive significant relationship between perceived benefit and satisfaction at .05 ($r = .563$). There was a statistically significant positive relationship between the e-Portfolio outcome and academic achievement at .01 ($r = .480$). In addition, the sample described that e-Portfolio was a friendly program that fit their lifestyle. **Conclusion:** e-Portfolio is an integrated successful innovation. Without reservation, e-Portfolio is an innovation that helps reduce global warming and emphasized on self-directed learning for students.

Keywords: e-Portfolio, Perceived Benefits, Perceived Obstacles, Nursing Students, Academic achievement

1. บทนำ

การสะท้อนความคิด (Reflection) เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะบ่งบอกว่า นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหา มากน้อยเพียงใด แฮริส โดแลน และแฟร์โปลัน (อ้างถึงใน

เรมวอล นันท์สุภวัฒน์) (1) กล่าวว่า ปัจจุบันการศึกษาทางการแพทย์และการใช้เพิ่มสะสมงาน (Portfolio) เพื่อใช้สะสมผลงานสะท้อนความคิดเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้มากขึ้นเพราะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนมากกว่าการสอนใน

ชั้นเรียนและช่วยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเรียนรู้ของตนเองและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาให้เกิดความรับผิดชอบต่อเป้าหมายและคุณภาพของการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น แฟ้มสะสมงาน เป็นเครื่องมือประเมินตนเองที่มีประสิทธิภาพในการประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ โดยมีผู้ให้ความหมายของแฟ้มสะสมงานว่าเป็นการสะสมอย่างมีเป้าหมายของงานเดิมและงานใหม่ ซึ่งเป็นผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ความก้าวหน้าและความสำเร็จตลอดเวลา (2-3)

รายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Basic Concepts in Nursing Science) เปิดสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับ วิวัฒนาการและความสัมพันธ์ของการพยาบาลในฐานะศาสตร์และวิชาชีพ แนวคิดหลักและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับ คน สุขภาพ สิ่งแวดล้อม การพยาบาล ตลอดจนขอบเขตและเป้าหมายของวิชาชีพ การจำแนกประเภทของฐานความคิดทางการพยาบาล ทฤษฎีทางการพยาบาลในแต่ละฐานความคิด ได้แก่ ฐานความคิดของการปฏิสัมพันธ์ ฐานความคิดความต้องการของมนุษย์ ฐานความคิดการดูแลและฐานความคิดทฤษฎีระบบ กระบวนการพยาบาล วิธีการได้มาซึ่งองค์ความรู้และการนำไปใช้ การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยายเนื้อหาประกอบสื่อการสอน

จะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาวิชาดังกล่าวมีความเป็นนามธรรมสูง ดังนั้นการนำแฟ้มสะสมงานมาใช้ในการสอน ผู้สอนสามารถประเมินและทบทวนว่ากิจกรรมการสอนต่างๆ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาและเพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี และนำไปประยุกต์ในการจัดการตนเองในชีวิตประจำวันได้ ในการวัดผลของวิชาดังกล่าว มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการสอบและการประเมินผลการใช้ Electronic Learning Portfolio (e-Portfolio) เพื่อสะท้อนคิดจากผู้เรียนที่แท้จริง ดังที่ อุทุมพร (ทองอุไร) จามรมาน (4) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการนำเสนอเนื้อหาผ่านความคิด ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเจ้าของแฟ้ม

มีการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญาไปพร้อมๆ กัน และเป็นเทคนิคการประเมินผลด้วย นอกจากนี้การใช้แฟ้มสะสมงานยังทำให้นักศึกษามีพัฒนาการในหน้าที่และความรับผิดชอบตนเอง แม้ว่าอาจทำให้นักศึกษาบางคนเกิดความวิตกกังวลแต่การใช้แฟ้มสะสมงานจะกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการยอมรับในความรับผิดชอบ ซึ่งจะเป็นการเตรียมนักศึกษาในการทำงานภาคปฏิบัติ (เรมวอล นันทสุภวัฒน์ และคณะ (5) นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงผลงานของนักศึกษาที่มีการจัดเก็บอย่างมีเป้าหมายเพื่อบรรยายให้เห็นการสะท้อนคิดของนักศึกษา ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาในการประเมินความก้าวหน้าทางความรู้ และความสามารถของตนเองช่วยให้นักศึกษาเกิดการสะท้อนคิดความเป็นตัวตน เกิดความเชื่อมั่น อีกทั้งยังช่วยให้นักศึกษาได้แสดงถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ทำความเข้าใจ (6)

อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยด้านนี้ค่อนข้างจำกัด ทำให้ไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์มากนัก ผู้วิจัยจึงพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ชื่อว่า *แฟ้มสะสมงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Learning Portfolio: e-Portfolio)* โดยมีการมอบหมายให้ทำผลงานในบางประเด็น แทนการมอบหมายงานแบบเดิมๆ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษา ความพึงพอใจ ผลลัพธ์ของการใช้ e-Portfolio ในด้านการรับรู้ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคะแนน e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคการใช้ e-Portfolio
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ที่มีต่อการใช้ e-Portfolio
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการใช้ e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค ความพึงพอใจ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ Descriptive Correlation Research การศึกษาผลลัพธ์ของการใช้ e-Portfolio ในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษาที่ 2/2554 สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี รวบรวมข้อมูลหลังจากการสอบปลายภาค

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio หมายถึง ผลงานที่เกิดจากการใช้ e-Portfolio ที่สะท้อนงานการสะท้อนความคิดของนักศึกษาในการเรียนแต่ละหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้สะท้อนคิด สามารถวัดได้ด้วยค่าคะแนนการประเมิน e-Portfolio ที่กำหนดให้ในการประเมินผลวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล โดยอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาทั้งหมด จากนั้นนำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย

การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ e-Portfolio หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประโยชน์ในการใช้ e-Portfolio ในการสะท้อนคิด แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ 1) ด้านการเรียนรู้และ 2) การพัฒนาตนเองของนักศึกษาวัดโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ในการใช้แฟ้มสะสมงานของ เรมวณันท์สุกวิวัฒน์ และคณะ (5)

การรับรู้อุปสรรคของการใช้ e-Portfolio หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่ออุปสรรคในการใช้ e-Portfolio ในการสะท้อนคิด แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ด้านเวลา 2) ด้านภาระงาน 3) ด้านความสามารถส่วนบุคคล และ 4) ด้านข้อจำกัดของการเรียนในรายวิชาวัดโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคในการใช้แฟ้มสะสมงานของ เรมวณันท์สุกวิวัฒน์ และคณะ (5)

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคะแนน

e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคการใช้ e-Portfolio 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ที่มีต่อการใช้ e-Portfolio และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการใช้ e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค ความพึงพอใจ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล มีระเบียบและวิธีวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 47 คน ของสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ในปีการศึกษา 2/2554

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Basic Concepts in Nursing Science) ในปีการศึกษา 2/2554 คำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane (1967) $n = N / 1 + N (e^2)$

เมื่อ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 42 คน โดยนักศึกษาทำสัญญาการเรียนรู้อย่างร่วมกัน ทั้งนี้โดยความสมัครใจของผู้เรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรม e-Portfolio
2. แบบประเมินการใช้แฟ้มสะสมงานที่กำหนดไว้ในการประเมินผลวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Basic Concepts in Nursing Science) จำนวน 5 แบบฝึกหัด (รายละเอียดการให้คะแนน ดังแสดงในตารางที่ 1)
3. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
4. แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรค ที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ และอุปสรรค ของเรมวณันท์สุกวิวัฒน์ และคณะ (5)

4.1 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ของ

การใช้ e-Portfolio ที่มีต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา จำนวน 4 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Likert scale) 1-5 ความหมายและเกณฑ์การให้คะแนน (ดังแสดงในตารางที่ 2)

4.2 แบบสอบถามการรับรู้อุปสรรค เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับ

อุปสรรคของการใช้ e-Portfolio ที่มีต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา จำนวน 4 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Likert scale) 1-5 ความหมายและเกณฑ์การให้คะแนน (ดังแสดงในตารางที่ 3)

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้อ e-Portfolio จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรวัดแบบประมาณค่า (Likert scale) 1-5 ความหมายและเกณฑ์การให้คะแนน (ดังแสดงในตารางที่ 4)

6. แบบสอบถามปลายเปิดถามผู้เรียนถึงความรู้สึกก่อนและหลังเรียนรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล

7. คะแนนประเมินผลสำเร็จของงานจาก e-Portfolio จำนวน 5 ชิ้นงานๆ ละ 5 คะแนน รวม 25 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน (ดังแสดงในตารางที่ 1)

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 47 คน ในปีการศึกษาที่ 2/2553 โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาร์ค (Cronbach's alpha co-efficient) ผลเป็นดังนี้

1) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมการรับรู้ประโยชน์ของผู้เรียนต่อการใช้อ เท่ากับ 0.97

2) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคของผู้เรียนต่อการใช้อ เท่ากับ 0.94

3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้อ e-Portfolio เท่ากับ 0.78

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาโปรแกรม e-Portfolio โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมปรึกษาร่วมกับทีมผู้สอนเพื่อขอความเห็นและความเป็นไปได้ในการพัฒนาโปรแกรม
2. ออกแบบโปรแกรมการบันทึกบน Story board
3. นำเสนอ Story board ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน วิทยาการเพื่อการพัฒนา
4. นำผลการวิพากษ์ไปปรับปรุง
5. ผู้วิจัยนำ Story board ไปสร้างโปรแกรมโดยใช้ PHP ซอฟต์แวร์ mySQL เป็นฐานข้อมูลและ server Apache

ระยะที่ 2 เป็นการทดสอบการใช้อ e-Portfolio โดยการนำโปรแกรมสำเร็จรูปที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Basic Concepts in Nursing Science) ในปีการศึกษา 2/2553 โดยใช้หลักการประเมินโดยใช้กระบวนการ Plan-Do-Check-Act (PDCA) กล่าวคือเมื่อพัฒนาโปรแกรม (Plan) และนำไปใช้ (Do) ผู้วิจัยมีการประเมินผลจากผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง โดยเปิดการรับความคิดเห็นผ่านระบบเครือข่าย (Check) แล้วนำไปปรับปรุงเพิ่มเติม แก้ไข ตามที่ได้รับ feedback จากผู้ใช้งาน (Act)

เนื่องจากการให้คำติชมจากอาจารย์ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมทั้งการสะท้อนคิดมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนโดยวิธีนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการควบคุมคุณภาพดังนี้คือ เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนเข้ามาติชม และให้ข้อคิดซึ่งกันและกัน โดยอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพการติชม และควบคุมให้การสะท้อนคิดเป็นไปตามกรอบคำถาม โดยเน้นให้ผู้เรียน

สะท้อนคิด วิเคราะห์โดยใช้คำพูดของตนเอง ไม่ไปคัดลอกความคิดของคนอื่นมาเป็นของตนหากนำบทความมาจากที่ได้ให้ระบุแหล่งอ้างอิง เพราะเป็นเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมของการเขียนผลงานที่ผู้สอนให้ความสำคัญ

ระยะที่ 3 ขึ้นนำไปใช้จริงกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Basic Concepts in Nursing Science) ในปีการศึกษา 2/2554

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเกรดเฉลี่ยสะสม การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค และความพึงพอใจ ผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิด พื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล โดยใช้ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษา

หลังจากพัฒนาโปรแกรม e-Portfolio ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพของโปรแกรม e-Portfolio โดยนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี รายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Basic Concepts in Nursing Science) และนำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วไปใช้จริงกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 รายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Basic Concepts in Nursing Science) จำนวน 47 คน ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 90.48 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.44 เป็นเพศหญิง มีเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 2.50/4.00 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 63.10 นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.60 ชอบเรียนวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาลมากที่สุด และให้เหตุผล 3 ลำดับแรกที่ชอบวิชานี้ได้แก่ 1) อาจารย์มีวิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์ และหลากหลาย (ร้อยละ 71.10) 2) เป็นวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ร้อยละ 57.90) และ 3) มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย (ร้อยละ 42.10) มีเพียง 1 รายเท่านั้นที่ไม่ชอบรายวิชานี้ โดยให้เหตุผลว่าเนื้อหาวิชายากต่อการทำความเข้าใจ (แสดงในตารางที่ 5)

ผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล

ในภาพรวมผู้เรียนมีผลลัพธ์ทางการเรียนจากการแบบฝึกหัดที่มอบหมายให้ทำบน e-Portfolio ในระดับสูง (Mean 22.20 ± 1.35 , range 19.00-24.75) คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.80 จากคะแนนเต็ม (25 คะแนน) และพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล ในระดับสูงเช่นกัน (Mean 89.46 ± 2.82 , range 82.54-95.47) คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.46 จากคะแนนเต็ม (100 คะแนน) (แสดงในตารางที่ 6)

การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้ e-Portfolio

เมื่อเปรียบเทียบตามเกณฑ์และการให้ความหมายของคะแนน พบว่าผู้เรียนมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ในระดับมาก ถึงมากที่สุดตามลำดับ ดังนี้ 1) การใช้ e-Portfolio ทำให้ได้เรียนรู้อย่างอิสระ (Mean = 4.62 ± 0.46) 2) การใช้ e-Portfolio เป็นเครื่องมือที่ดีในการสนับสนุนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Mean = 4.52 ± 0.49) 3) การใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง (Mean = 4.42 ± 0.50) และ 4) Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความท้าทายอยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง (Mean = 4.04 ± 0.69) (แสดงในตารางที่ 7)

เมื่อเปรียบเทียบตามเกณฑ์และการให้ความหมายของคะแนน พบว่าผู้เรียนมีการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้อี-Portfolio ในระดับปานกลาง ตามลำดับดังนี้ 1) เวลาเป็นอุปสรรคต่อการใช้อี-Portfolio (Mean = 3.08 ± 0.93) 2) ภาระงานที่มอบหมายในรายวิชามีจำนวนมาก เป็นอุปสรรคต่อการใช้อี-Portfolio (Mean = 2.98 ± 0.84) 3) Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความเครียดและไม่อยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติม (Mean = 2.88 ± 0.82) และ 4) ความสามารถส่วนบุคคลเป็นอุปสรรคต่อการใช้อี-Portfolio (Mean = 2.69 ± 0.77) (แสดงในตารางที่ 8)

ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้อี-Portfolio ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.43 ± 0.69) ลำดับความพึงพอใจ 3 ลำดับแรกได้แก่ 1) การฝากข้อมูลถึงอาจารย์และผู้ดูแลระบบมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย (Mean = 4.60 ± 0.57) 2) การเปลี่ยนรหัสผ่านมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย (Mean = 4.52 ± 0.71) และ 3) การแสดงความคิดเห็นมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย (Mean = 4.50 ± 0.62) (แสดงในตารางที่ 9)

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการใช้อี-Portfolio ในภาพรวมนักศึกษามีความเห็นว่าการใช้อี-Portfolio มีความแปลกใหม่เพราะผู้เรียนสามารถเข้าไปตอบโต้ตลอดเวลาที่ต้องการ สามารถติดต่อกับอาจารย์ได้ง่าย ต่างจากการใช้อี-Learning และยังสามารถแบ่งปันข้อมูลกับเพื่อนคนอื่นๆ ช่วยให้ตนสามารถคิดและวิเคราะห์ มีทักษะในการเขียนมากขึ้น และอาจารย์ไม่ได้ตัดสินการให้คะแนนจากการส่งผลงานครั้งแรก อาจารย์เปิดโอกาสให้เข้าไปแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้ตลอดเวลา จนกว่าจะถึงวันครบกำหนดส่ง มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า ตนตัดสินใจว่าในวันหนึ่งๆ ตนจะต้องเข้าไปใช้อี-Portfolio และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ (แสดงในตารางที่ 10)

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยพบว่าเกรดเฉลี่ยสะสมความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้อี-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($r = -.387, p < .05$) เกรดเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจต่อ

การใช้อี-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($r = .406, p < .05$) การรับรู้ประโยชน์ของการใช้อี-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจต่อการใช้อี-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r = .563, p < .01$) ผลลัพธ์การใช้อี-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล .01 ($r = .480, p < .01$) (แสดงในตารางที่ 11)

4. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคะแนน e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคการใช้อี-Portfolio 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ที่มีต่อการใช้อี-Portfolio และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่าง เกรดเฉลี่ยสะสม การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค ความพึงพอใจ ผลลัพธ์การใช้อี-Portfolio กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล โดยมีผลการวิจัยการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. มีผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 90.48 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 94.44 เป็นเพศหญิง มีเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 2.50/4.00 คิดเป็นร้อยละ 63.10 นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.60 ชอบเรียนวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาลมากที่สุด มีเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.60 เท่านั้นที่ไม่ชอบรายวิชานี้ โดยให้เหตุผลว่า เนื้อหาวิชายากต่อการทำความเข้าใจ

2. ในภาพรวมผู้เรียนมีผลลัพธ์ทางการเรียนจากการแบบฝึกหัดที่มอบหมายให้ทำบน e-Portfolio ในระดับสูง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 88.80 จากคะแนนเต็ม และพบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล

ในระดับสูงเช่นกัน คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 89.46 จากคะแนนเต็ม

3. ผู้เรียนมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ตามลำดับดังนี้

1) การใช้ e-Portfolio ทำให้ได้เรียนรู้ตัวอย่างอิสระ 2) การใช้ e-Portfolio เป็นเครื่องมือที่ดีในการสนับสนุนเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และ 4) Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความท้าทายอยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

4. ผู้เรียนมีการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้อะ e-Portfolio ในระดับปานกลาง ตามลำดับดังนี้ 1) เวลาเป็นอุปสรรคต่อการใช้อะ e-Portfolio 2) ภาระงานที่มอบหมายในรายวิชามีจำนวนมาก เป็นอุปสรรคต่อการใช้อะ e-Portfolio 3) Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความเครียดและไม่อยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และ 4) ความสามารถส่วนบุคคลเป็นอุปสรรคต่อการใช้อะ e-Portfolio

5. ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้อะ e-Portfolio ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจ 3 ลำดับแรกได้แก่ 1) การฝากข้อมูลถึงอาจารย์และผู้ดูแลระบบมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย 2) การเปลี่ยนรหัสผ่านมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย และ 3) การแสดงความคิดเห็นมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย

6. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการใช้อะ e-Portfolio ในภาพรวมนักศึกษามีความเห็นว่าการใช้อะ e-Portfolio มีความแปลกใหม่เพราะผู้เรียนสามารถเข้าไปตอบโต้ตลอดเวลาที่ต้องการ สามารถติดต่อกับอาจารย์ได้ง่าย ต่างจากการใช้อะ e-Learning และยังสามารถแบ่งปันข้อมูลกับเพื่อนคนอื่นๆ ช่วยให้ตนสามารถคิดและวิเคราะห์ มีทักษะในการเขียนมากขึ้น และอาจารย์ไม่ได้ตัดสินการให้คะแนนจากการส่งผลงานครั้งแรก อาจารย์เปิดโอกาสให้เข้าไปแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้ตลอดเวลา จนกว่าจะถึงวันครบกำหนดส่ง มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า ตนคิดนิสัยว่าในวันหนึ่งๆ ตนจะต้องเข้าไปใช้อะ e-Portfolio และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ

7. เกรดเฉลี่ยสะสมความสัมพันธทางลบกับการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้อะ e-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกรดเฉลี่ยสะสมความสัมพันธทางบวกกับความพึงพอใจต่อการใช้อะ e-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรับรู้ประโยชน์ของการใช้อะ e-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจต่อการใช้อะ e-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลลัพธ์การใช้อะ e-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการแพทย์บาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การศึกษาผลลัพธ์ของการใช้หลักฐานการเรียนรู้แบบอิเล็กทรอนิกส์ ในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการแพทย์บาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคะแนน e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคการใช้ e-Portfolio

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้เรียนมีความเห็นว่าการใช้อะ e-Portfolio มีประโยชน์ในระดับมากที่สุด ตามลำดับดังนี้ 1) การใช้ e-Portfolio ทำให้ได้เรียนรู้ตัวอย่างอิสระ 2) การใช้ e-Portfolio เป็นเครื่องมือที่ดีในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง 3) การใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และ 4) Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความท้าทายอยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ เรมวลด นันทสุภวัฒน์ และคณะ (5) นำเพิ่มสะสมงานไปใช้ในการเรียนกระบวนรายวิชา 558441 ภาวะผู้นำและการจัดการทางการแพทย์บาล โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ต่อการใช้อะ e-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญในระดับปานกลาง (5) ถึงแม้จะเป็นการศึกษาในรายวิชาที่ต่างกัน วิธีการเรียนที่แตกต่างกันคือผู้วิจัยใช้การเรียนการสอนในรูปแบบของเพิ่มสะสมงานแบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ก็

เป็นการยืนยันว่าเพิ่มสะสมงาน ไม่ว่าจะในรูปแบบดั้งเดิมหรือรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าทั้งระดับที่เป็นกระบวนการเรียนรู้และผลลัพธ์ของงาน การทำ e-Portfolio ช่วยให้นักศึกษาประเมินตนเอง ประเมินร่วมกันระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน มีหลักฐานเชิงประจักษ์ของการเรียนรู้ที่แสดงความสามารถของผู้เรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ แสงเคือน คงนาวัง (7) ที่กล่าวว่า การใช้เพิ่มสะสมงานช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามอัธยาศัย ตามความสนใจ และผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินความก้าวหน้าของผลงานตนเอง ได้มีโอกาสเรียนรู้จากผลงานของเพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมทั้งได้ใช้ทักษะทั้ง 4 อย่างครบถ้วน (พูด ฟัง อ่าน และเขียน) นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้เติมเต็มทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ (7) ดังนั้นการใช้ e-Portfolio จึงเป็นเครื่องมือที่มีความทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ที่ผู้สอนสามารถใช้สำหรับการประเมินความต้องการในการเรียนรู้และประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียนได้ด้วย (8)

ผลของการวิจัยครั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ของการใช้ e-Portfolio ในระดับมากที่สุด อยู่ 2 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้ e-Portfolio ทำให้ได้เรียนรู้อย่างอิสระ 2) การใช้ e-Portfolio เป็นเครื่องมือที่ดีในการสนับสนุนเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยนี้สนับสนุนแนวคิดทางการศึกษาที่ว่า การจัดการเรียนการสอนควรเน้นการใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนการสอนโดยใช้ e-Portfolio นั้น นักศึกษาได้มีโอกาสได้เรียนรู้อย่างอิสระภายใต้กรอบของงานที่มอบหมายให้ และยังเห็นความก้าวหน้าของตนเอง บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงการสะท้อนคิด ให้ข้อเสนอแนะ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนได้ทุกวิชา สอดคล้องกับ ไรอัน และคาร์ลตัน (9) ที่กล่าวว่า การสะท้อนคิดของผู้สอนเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองอย่างอิสระ และสามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เรียนคนอื่นๆได้ด้วย

ส่วนข้อคำถามการรับรู้ประโยชน์ของการใช้ e-Portfolio ที่กลุ่มตัวอย่างประเมินในระดับมาก ได้แก่ การใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และ Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความท้าทาย

อยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เรมวอล นันทสุภวัฒน์ และคณะ (5) ที่พบว่าผู้เรียนรับรู้ประโยชน์ของการใช้เพิ่มสะสมงานต่อการพัฒนาตนเองมากที่สุด ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าการใช้เพิ่มสะสมงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์อาจมีอุปสรรคบ้างสำหรับผู้เรียนที่ยังไม่คุ้นเคยกับการใช้เทคโนโลยี และการสะท้อนคิดเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน และถ่ายทอดออกมาด้วยการเขียน ดังนั้นจึงมีผู้เรียนบางส่วนสะท้อนว่าการใช้ e-Portfolio ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มิทเชล (10) ที่พบว่า การสะท้อนคิดมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างทักษะการเขียนและความรู้สึกเกี่ยวกับการประเมินเพิ่มสะสมงาน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้ยังพบว่าผู้เรียนมีการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio ในระดับปานกลาง ตามลำดับดังนี้ 1) เวลาเป็นอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio 2) ภาระงานที่มอบหมายในรายวิชามีจำนวนมาก เป็นอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio 3) Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความเครียดและไม่อยากแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และ 4) ความสามารถส่วนบุคคลเป็นอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ เรมวอล นันทสุภวัฒน์ และคณะ (5) ที่พบว่าผู้เรียนรับรู้อุปสรรคต่อการใช้เพิ่มสะสมงานในระดับมาก และแม้ว่าผลการวิจัยจะพบว่านักศึกษามีความเครียด ความวิตกกังวลในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งยังต้องปรับตัวต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา มีปัญหาในการบริหารเวลา ตลอดจนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยี จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบว่าผู้เรียน “ไม่รู้ว่า จะสะท้อนคิดอย่างไร” “กลัวสะท้อนไม่ตรงประเด็น” จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio ในระดับปานกลาง

อาจกล่าวโดยสรุปว่า การใช้ e-Portfolio มีประโยชน์มากกว่าอุปสรรค ทั้งนี้อธิบายได้ว่าการใช้เพิ่มสะสมงานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นนวัตกรรมใหม่ที่ปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งมีความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีในการเรียน ดังนั้น e-Portfolio จึงช่วยในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อเป้าหมาย

และคุณภาพของการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น การสะท้อนความคิดเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะบ่งบอกว่า นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นเพียงใด และยังทำให้นักศึกษามีพัฒนาการในหน้าที่และความรับผิดชอบตนเอง แต่การใช้แฟ้มสะสมงานจะกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการยอมรับในความรับผิดชอบ ซึ่งจะเป็นการเตรียมนักศึกษาในการทำงานภาคปฏิบัติ นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงผลงานของนักศึกษาที่มีการจัดเก็บอย่างมีเป้าหมายเพื่อบรรยายให้เห็นการสะท้อนคิด (Reflection) ของนักศึกษา ความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนในขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาในการประเมินความก้าวหน้าทางความรู้ และความสามารถของตนเองช่วยให้นักศึกษาเกิดการสะท้อนคิดความเป็นตัวตน (Self-reflection) เกิดความเชื่อมั่น อีกทั้งยังช่วยให้นักศึกษาได้แสดงถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ทำความเข้าใจ

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษายาบาลศาสตร์ที่มีต่อการใช้ e-Portfolio

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจ 3 ลำดับแรกได้แก่ 1) การฝากข้อมูลถึงอาจารย์และผู้ดูแลระบบมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย 2) การเปลี่ยนรหัสผ่านมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย และ 3) การแสดงความคิดเห็นมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ผู้เรียนประเมินผลว่าการใช้ e-Portfolio มีความแปลกใหม่ เพราะผู้เรียนสามารถเข้าไปตอบโต้ตลอดเวลาที่ต้องการ สามารถติดต่อกับอาจารย์ได้ง่าย ต่างจากการใช้ e-Learning และยังสามารถแบ่งปันข้อมูลกับเพื่อนคนอื่นๆ ช่วยให้ตนสามารถคิดและวิเคราะห์ มีทักษะในการเขียนมากขึ้น และอาจารย์ไม่ได้ตัดสินการให้คะแนนจากการส่งผลงานครั้งแรก อาจารย์เปิดโอกาสให้เข้าไปแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้ตลอดเวลา จนกว่าจะถึงวันครบกำหนดส่ง มีนักศึกษาจำนวนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า ตนตัดสินใจว่าในวันหนึ่งๆ ตนจะต้องเข้าไปใช้ e-Portfolio และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านที่กล่าวว่า การใช้แฟ้มสะสมงานมีประโยชน์ต่อผู้เรียน กล่าวคือผู้เรียน

สามารถประเมินความก้าวหน้าในด้านความรู้และความสามารถของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสะท้อนคิดเป็นตัวตน โดยที่ผู้เรียนสามารถบอกสิ่งที่ตนสนใจอยากเรียนรู้ มั่นใจ และสามารถวางแผนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (Self-directed learning) และมีอิสระในการเรียนรู้ (3, 11-12) นอกจากนี้ยังช่วยสนับสนุนบรรยากาศของการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดี ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนและผู้สอน (11) สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นว่า “ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเรียนวิชานี้แล้วสนุก ได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ฝึกให้ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์และมองความหมายที่ลึกซึ้งกว่าเมื่อก่อน และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้”

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการใช้ e-Portfolio การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค ความพึงพอใจ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

3.1 เกณฑ์เฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แปลความหมายได้ว่าผู้เรียนที่มีเกณฑ์เฉลี่ยสะสมสูง จะมีอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio น้อย

3.2 เกณฑ์เฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แปลความหมายได้ว่าผู้เรียนที่มีเกณฑ์เฉลี่ยสะสมสูง มีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio มากกว่าผู้ที่มีการเฉลี่ยสะสมน้อยกว่า

3.3 การรับรู้ประโยชน์ของการใช้ e-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แปลความหมายได้ว่าผู้เรียนที่มีการรับรู้ประโยชน์ต่อการใช้ e-Portfolio มากกว่าจะมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio มากกว่าผู้ที่มีการรับรู้ประโยชน์น้อยกว่า

3.4 ผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล อย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แปลความหมายได้ว่า ผู้เรียนที่มีคะแนนผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีกว่าผู้เรียนที่มีคะแนนผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio น้อยกว่า

สามารถอธิบายได้ว่าการสะท้อนคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วทำให้ผู้เรียนอ่านทบทวน ทำให้มีความเข้าใจมากขึ้น (9, 13) สัมพันธ์กับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้เรียนจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำถามปลายเปิด ที่กล่าวว่า “ดิฉันรู้สึกว้า วิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาลเป็นวิชาที่ยากแต่ทฤษฎีต้องคิดวิเคราะห์ แต่สะดวกสบายด้านการทำงานเพราะมี e-Portfolio ทำให้ง่ายต่อการใช้งาน และดิฉันคิดว่าวิชานี้ต้องรู้จักการอ่านและทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน จึงจะทำให้เข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น” อีกประการหนึ่งคือ ผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมดี ย่อมมีทักษะในการเรียนและการบริหารจัดการตนเองที่ดี การใช้ e-Portfolio จึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของพวกเขาเหล่านั้น ตรงกันข้ามกลับเป็นประโยชน์ เพราะผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าหาความรู้ ผู้เรียนย่อมมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio มากกว่าการนั่งเรียนในชั้นเรียนและฟังการบรรยายเพียงอย่างเดียว สัมพันธ์กับผู้ที่มีคะแนน e-Portfolio ต่ำ อาจเป็นเพราะผลงานยังไม่เป็นที่น่าพอใจ คุณภาพด้อยกว่า ประกอบกับผู้เรียนบางรายที่มีทักษะในการเรียนและการบริหารเวลาน้อย อาจมีอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio และมีปัญหาต่อการปรับตัวกับการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมต่อเครื่องคอมพิวเตอร์กับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การนำเอารูปแบบของบริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้สนับสนุนการเรียนการสอนในลักษณะการเรียนรู้ผ่านเว็บ ออกแบบและพัฒนาเป็นสื่อการเรียนการสอนในลักษณะที่ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหา บทเรียน ผู้เรียนด้วยกันเอง และผู้สอน ทำให้ไม่มีขีดจำกัดทางการเรียนในทางระยะทาง เวลา และสถานที่ ทำให้ตอบสนองต่อความสนใจและความสามารถของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น

e-Portfolio จึงจัดเป็น Breakthrough integrated successful innovation กล่าวคือเป็นนวัตกรรมในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยลดปริมาณการใช้กระดาษ ซึ่งเท่ากับเป็นการลดภาวะโลกร้อน มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพที่ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาไปพร้อมๆ กัน

แต่อย่างไรก็ตามจากการนำ e-Portfolio ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา คือ

1. ควรเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้คุ้นเคยกับการใช้โปรแกรม เพื่อลดปัญหาจากการใช้โปรแกรม
2. ลดชิ้นงานให้น้อยลง แต่ยังคงคุณภาพของงาน เนื่องจากผู้เรียนมีข้อจำกัดด้านเวลาและความสามารถส่วนตัว ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้เรียนในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม
3. กระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการสะท้อนคิด ให้อ่านเวลาในการสะท้อนคิดให้มากขึ้น เหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะเขียนที่ดีขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. การศึกษาประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนจากงานที่มอบหมายให้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
2. การศึกษาเปรียบเทียบผลลัพธ์การใช้สื่อการสอนประเภทต่างๆ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
3. การศึกษาผลการใช้ e-Portfolio ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาต่างสาขาวิชา
4. การศึกษาผลการใช้ e-Portfolio ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา

ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยนำโปรแกรม e-Portfolio ไปใช้กับห้องเรียนที่มีขนาดห้องเรียนไม่เกิน 60 คนต่อชั้นเรียน

5. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยสถาบันจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี โปรแกรม Electronic Learning Portfolio Version 1.0 ได้รับลิขสิทธิ์วันที่ 21 สิงหาคม 2554 ลิขสิทธิ์เลขที่ 259515

6. เอกสารอ้างอิง

- (1) เรมवल นันท์สุภวัฒน์, รวีวิทย์ วงศ์ลือเกียรติ, เพชรสุรีย์ ทั้งเจริญกุล และบุญพิชชา จิตต์ภักดี. ผลลัพธ์ของการใช้แฟ้มสะสมงานในการศึกษา กระบวนวิชาการบริหารการพยาบาลของ นักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วารสารการพยาบาลและการศึกษา. 2551; 1(3): 37-49.
- (2) Burgess, G. W. & Holmes, B. D. **Producing a Professional Portfolio**. Arkansas: Conway Publishing, 2000.
- (3) Karłowicz, A.K. The value of student portfolios to evaluate under graduation nursing program. **Nurse educators**. 2000; 25(2): 82-87.
- (4) อุทุมพร (ทองอุไร) จามรมาน. การตีค่าความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา: **Authentic performance and portfolio assessment of learners for educational reform**. กรุงเทพมหานคร: ฟีนิกซ์พับลิชชิง, 2540.
- (5) เรมवल นันท์สุภวัฒน์, กุลวดี อภิชาติบุตร, อรอนงค์ วิชัยคำ และคัทธรียา ศิริภทรางกูร. การใช้แฟ้มสะสมงานในการศึกษากระบวนวิชาการบริหาร พยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. รายงานวิจัย. 2549.
- (6) ประกอบ กรณ์กิจ. การพัฒนารูปแบบแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้การประเมินตนเองเพื่อส่งเสริม การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิต นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.
- (7) แสงเดือน คงนาวัง. การวัดและประเมินผลตามแนวทาง **Brain Based Learning** เป็นอย่างไร. Retrieved August 8, 2012, from http://www.nbi1.obec.go.th/sangdoan/bbl_1.doc.
- (8) Billings, D., & Kowalski, K. Learning Portfolios. **Journal of Continuing Education in Nursing**. 2005; 36(4): 149-150.
- (9) Ryan, M., & Carlton, K. Portfolio applications in a school of nursing. **Nurse Educators**. 1997; 22(1): 35-39.
- (10) Mitchell, M. The views of students and teachers on the use of portfolio as a learning and assessment tool in midwifery education. **Nurse education today**. 1994; 14: 38-43.
- (11) Corcoran, J., & Nicholson, C. Learning Portfolios-evidence of learning: An examination of students' perspectives. **British association of Critical Care Nursing, Nursing in Critical care**. 2004; 9(5): 230-237.
- (12) Lamson, S. et.al. **Assessing Pre-service Candidates' Web-Based Electronic Portfolios**. Retrieved July 12, 2012, from http://centralci.cmsu.edu/ncate/dese /documents/Assessing_Pre-Service_Candidates.pdf.
- (13) Relan, A. & Gillani, B.B. Web-Based Information and the Traditional Classroom : Similarities And Differences. In khan, B.H., (Ed). **Web-Based Instruction**. Englewood Cliffs. New Jersey: Educational Technology Publications, 1997.

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนประเมินผลสำเร็จของงานจาก e-Portfolio

คะแนน	คำอธิบาย
5	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจปัญหาอย่างสมบูรณ์ การทำงานครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้อง พร้อมทั้งเสนอแนวคิดใหม่
4	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจปัญหามากพอสมควร การทำงานครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้อง
3	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจปัญหาบางส่วน การทำงานถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
2	แสดงออกให้เห็นถึงความเข้าใจปัญหาเพียงเล็กน้อย การทำงานผิดพลาดเป็นส่วนใหญ่
1	แสดงออกให้เห็นถึงความไม่เข้าใจปัญหา
0	ไม่แสดงออก

ตารางที่ 2 ความหมายและเกณฑ์การให้คะแนนการรับรู้ประโยชน์ของการใช้ e-Portfolio

ตอบ	หมายถึง	คะแนน
มีประโยชน์มากที่สุด	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีประโยชน์มากที่สุด	5
มีประโยชน์มาก	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีประโยชน์มาก	4
มีประโยชน์ปานกลาง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ปานกลาง	3
มีประโยชน์น้อย	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีประโยชน์น้อย	2
มีประโยชน์น้อยที่สุด	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีประโยชน์น้อยที่สุด	1

การแปลความหมายของคะแนน

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.79 หมายถึงว่ามีประโยชน์น้อยที่สุด

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.80-2.59 หมายถึงว่ามีประโยชน์น้อย

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึงว่ามีประโยชน์ปานกลาง

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึงว่ามีประโยชน์มาก

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20-5.00 หมายถึงว่ามีประโยชน์มากที่สุด

ตารางที่ 3 ความหมายและเกณฑ์การให้คะแนนการรับรู้อุปสรรคของการใช้ e-Portfolio

ตอบ	หมายถึง	คะแนน
มีอุปสรรคมากที่สุด	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีอุปสรรคมากที่สุด	5
มีอุปสรรคมาก	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีอุปสรรคมาก	4
มีอุปสรรคปานกลาง	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีอุปสรรคปานกลาง	3
มีอุปสรรคน้อย	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีอุปสรรคน้อย	2
มีอุปสรรคน้อยที่สุด	ผู้ตอบมีความเห็นว่าการใช้ e-Portfolio มีอุปสรรคน้อยที่สุด	1

การแปลความหมายของคะแนน

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.79 หมายถึงว่ามีอุปสรรคน้อยที่สุด

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.80-2.59 หมายถึงว่ามีอุปสรรคน้อย

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.60-3.39 หมายถึงว่ามีอุปสรรคปานกลาง

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.40-4.19 หมายถึงว่ามีอุปสรรคมาก

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20-5.00 หมายถึงว่ามีอุปสรรคมากที่สุด

ตารางที่ 4 ความหมายและเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio

ตอบ	หมายถึง	คะแนน
พึงพอใจมากที่สุด	ผู้ตอบมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio มากที่สุด	5
พึงพอใจมาก	ผู้ตอบมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio มาก	4
พึงพอใจปานกลาง	ผู้ตอบมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio ปานกลาง	3
พึงพอใจน้อย	ผู้ตอบมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio น้อย	2
พึงพอใจน้อยที่สุด	ผู้ตอบมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio น้อยที่สุด	1

การแปลความหมายของคะแนน

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00-1.79 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.80-2.59 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.60-3.39 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.40-4.19 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ถ้าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 5 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (N = 38)

Characteristics	N (%)	Mean	S.D.	Range
เพศ				
- ชาย	1 (2.60)			
- หญิง	37 (97.44)			
เกรดเฉลี่ยสะสม (4.00)		2.86	0.38	2.13-3.60
- 2.00-2.50	6 (15.80)			
- 2.51-3.00	11 (28.90)			
- 3.01-3.50	12 (31.60)			
- 3.51-4.00	1 (2.60)			
ทำนชอบวิชา 619205 มากน้อยเท่าใด				
- มากที่สุด	31 (81.60)			
- มาก	1 (2.60)			
- ไม่ชอบ	0			
- ไม่ชอบมากที่สุด	0			
ทำนชอบวิชานี้เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
- อาจารย์มีวิธีการสอนอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย	27 (71.10)			
- อาจารย์ผู้สอนสามารถสอนเนื้อหาวิชาที่ยากให้เข้าใจง่าย	12 (31.60)			
- มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย	16 (42.10)			
- เป็นวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	22 (57.90)			
- อื่นๆ (ระบุ) ได้เรียนรู้หลายอย่างไม่จำเจ	1 (2.60)			
ทำนไม่ชอบวิชานี้เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)				
- อาจารย์ผู้สอนไม่มีความลึกซึ้งในหัวข้อที่สอน	0			
- เนื้อหาวิชายากต่อการทำความเข้าใจ	1 (2.60)			

ตารางที่ 6 แสดงผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานของศาสตร์
ทางการพยาบาล

หัวข้อ	คะแนนเต็ม	Mean $\pm$ S.D.	range	ร้อยละ
1. ผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio	25	22.20 $\pm$ 1.35	19.00-24.75	88.80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาแนวคิด พื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล	100	89.46 $\pm$ 2.82	82.54-95.47	89.46

ตารางที่ 7 แสดงการรับรู้ประโยชน์ต่อการใช้ e-Portfolio

หัวข้อการประเมิน	Mean $\pm$ S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การใช้ e-Portfolio ทำให้ท่านได้เรียนรู้อย่างอิสระ	4.62 $\pm$ 0.46	มากที่สุด	1
2. การใช้ e-Portfolio เป็นเครื่องมือที่ดีในการสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.52 $\pm$ 0.49	มากที่สุด	2
3. การใช้ e-Portfolio มีประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง	4.42 $\pm$ 0.50	มาก	3
4. Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความท้าทายอยากแสวงหา ความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.04 $\pm$ 0.69	มาก	4

ตารางที่ 8 แสดงการรับรู้อุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio

หัวข้อการประเมิน	Mean $\pm$ S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. เวลาเป็นอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio	3.08 $\pm$ 0.93	ปานกลาง	1
2. ภาระงานที่มอบหมายในรายวิชานี้มีจำนวนมาก เป็นอุปสรรค ต่อการใช้ e-Portfolio	2.98 $\pm$ 0.84	ปานกลาง	2
3. Feedback ของอาจารย์และเพื่อนทำให้เกิดความเครียดและ ไม่อยาก แสวงหาความรู้เพิ่มเติม	2.88 $\pm$ 0.82	ปานกลาง	3
4. ความสามารถส่วนบุคคลเป็นอุปสรรคต่อการใช้ e-Portfolio	2.69 $\pm$ 0.77	ปานกลาง	4

ตารางที่ 9 แสดงความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้ e-Portfolio

หัวข้อ	Mean $\pm$ S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การฝากข้อมูลถึงอาจารย์และผู้ดูแลระบบมีความ สะดวกใช้งานได้ง่าย	4.60 $\pm$ 0.57	มากที่สุด	1
2. การเปลี่ยนรหัสผ่านมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย	4.52 $\pm$ 0.71	มากที่สุด	2
3. การแสดงความคิดเห็นมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย	4.50 $\pm$ 0.62	มากที่สุด	3
4. การแก้ไขข้อมูลส่วนตัวมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย	4.42 $\pm$ 0.71	มาก	4
5. การล็อกอินเข้าสู่ระบบมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย	4.35 $\pm$ 0.76	มาก	5
6. การอ่านข้อมูลของเพื่อนมีความสะดวกใช้งานได้ง่าย	4.35 $\pm$ 0.73	มาก	5
7. การตอบคำถามและแก้ไขคำตอบมีความสะดวกใช้ งานได้ง่าย	4.31 $\pm$ 0.75	มาก	6
8. ในภาพรวมท่านมีความพึงพอใจต่อการใช้ e-Portfolio อย่างไร	4.43 $\pm$ 0.69	มาก	

ตารางที่ 10 แสดงความรู้สึกของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ e-Portfolio

ความรู้สึกก่อนเรียน	ความรู้สึกหลังเรียน
“พอได้อ่านชื่อวิชาและดูหน่วยกิตแล้ว ในความคิดของหนู คิดว่าคงเป็นวิชาที่ยากมากๆ แน่เลยเพราะหน่วยกิต ตั้ง 4 หน่วย พอดูเนื้อหาในหนังสือหนูคิดว่ามันยากมาก ๆ คงน่าเบื่อด้วยเพราะในหนังสือมีแต่ตัวหนังสือไม่มีรูปภาพ และเนื้อหาที่เรียนมีแต่ทฤษฎีการพยาบาล เข้าใจยาก ไม่รู้ว่าจะเรียนรู้เรื่องหรือเปล่า หนูจะพยายามตั้งใจเรียน อยากได้ ความรู้และอยากได้ A อะ...”	“สนุกดีคะ ได้ทำอะไร แปลกใหม่ มากกว่าการนั่งการในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เราสามารถหาความรู้เพิ่มเติม หรือมีการแลกเปลี่ยนความรู้ แร่ประสบการณ์ ทำให้เรารู้สึกดีที่ขึ้น อินเตอร์เน็ตก็อยู่ใกล้ ทำให้หนูติดนิสัยว่า ต้องเข้า เวปอาจารย์ทุกวันเลย ชอบมากเลยคะ”
“ความรู้สึกก่อนเรียน วิชาทุกวิชาทุกหน่วยสำหรับตัวข้าพเจ้าเอง วิชานี้เป็นวิชาที่ต้องเข้าใจจริงๆ เข้าใจอย่างลึกซึ้ง และต้องทำงานกับคอมพิวเตอร์ ตัวหนูเองไม่เก่งคอมพิวเตอร์เลย คิดว่าต้องมีปัญหาแน่ๆ เลย”	“ชอบการตอบคำถามบนหน้าเว็บไซต์ และการสอบแบบออนไลน์ ทำให้รู้สึกถึงการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก”
“ความรู้สึกก่อนเรียนวิชานี้ ของข้าพเจ้านั้นคิดว่าต้องเป็นวิชาที่ยาก และเป็นนามธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะดูจากชื่อของวิชาโดยที่จริงแล้ว ข้าพเจ้าจะไม่ชอบอะไรที่เป็นนามธรรม เพราะต้องใช้สมองคิดตามมากในระหว่างการเรียนรู้ และไม่คอยเห็นภาพที่ชัดเจน ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ...”	“ดิฉันรู้สึกว่วิชานี้เป็นวิชาที่ยาก ต้องคิดวิเคราะห์ แต่ก็สะดวกสบายด้านการทำงานเพราะมี e-Portfolio ทำให้ง่ายต่อการใช้งาน และดิฉันคิดว่าวิชานี้ต้องรู้จักการอ่านและทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน จึงจะทำให้เข้าใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น”
“ข้าพเจ้ารู้สึกว่วิชานี้เหมือนว่าต้องใช้ความจำมาก ในการเรียนเพราะมีทฤษฎีการพยาบาลหลากหลายทฤษฎีมากและคงต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการวิเคราะห์และจินตนาการตามทฤษฎีการพยาบาล”	“ข้าพเจ้ารู้สึกว่เรียนวิชานี้แล้วสนุก ได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ ได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง ได้ฝึกวิเคราะห์ มองความหมายที่ลึกซึ้ง และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้”

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่าง เกรดเฉลี่ยสะสม การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค ความพึงพอใจ ผลลัพธ์ การใช้ e-Portfolio กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา 619205 แนวคิดพื้นฐานของศาสตร์ทางการพยาบาล (Correlation Matrix)

ตัวแปร	GPA	การรับรู้ประโยชน์	การรับรู้อุปสรรค	ความพึงพอใจ	ผลลัพธ์ e-Portfolio	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
GPA	1					
การรับรู้ประโยชน์	.316	1				
การรับรู้อุปสรรค	-.387*	.178	1			
ความพึงพอใจ	.406*	.563**	.295	1		
ผลลัพธ์การใช้ e-Portfolio	-.009	.097	-.048	.135	1	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	.092	.081	-.127	.136	.480**	1

*p < .05 *p < .01

GPA = Grade Point Average (เกรดเฉลี่ยสะสม)

KKU isr.j. 2013; 1(1) : 34-40

http : //ora.kku.ac.th

ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาของบุคลากรสาธารณสุข

The Image of Khon Kaen University and Expectation on Its Post Graduate Characteristics of Health Personnel

จิตาภา พलगวัน¹, วงศา เล้าหศิริวงศ์², เกียรติศักดิ์ เกวใจ¹, สุจิตรา พลเชียงสา¹Jidapa Phlangwan¹, Wongs Laohasiriwong², Kiadtisak Keochai¹, Sujittra Pholchaingsa¹¹ งานบริการการศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์² ภาควิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและศูนย์วิจัยและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนวัยแรงงาน

บทคัดย่อ

การศึกษาแบบ ภาคตัดขวางครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ของบุคลากรสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรสาธารณสุขที่สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและมาสอบข้อเขียนในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ถูกเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 252 คน เก็บข้อมูลโดยให้กรอกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่าร้อยละ 82.14 ของบุคลากรสาธารณสุขคิดว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 59.13 ให้เหตุผลที่เลือกมาสมัครสอบเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่ามีความเชื่อมั่นในคุณภาพของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาพบว่า ร้อยละ 88.33 มองว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีหลักสูตร สาขาวิชาที่หลากหลายและร้อยละ 81.35 เห็นว่าผู้สำเร็จระดับบัณฑิตศึกษามีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน คุณลักษณะที่คาดหวังสูงสุดต่อบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาคือการมีคุณมีคุณธรรม จริยธรรม และความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.67$, $SD = 0.54$, 95%CI: 4.40 - 4.70) และมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.56$, $SD = 0.58$, 95%CI: 4.48 - 4.63)

Abstract

The purpose of this cross sectional study were to identify the image of Khon Kaen University (KKU) and expectation on its post graduate characteristics of health personnel . 252 health personnel who applied and sat the examination to study in faculty of public health, KKU. were randomly selected to do the self-administered questionnaire. Descriptive statistics were applied to analyze the data.

The results revealed that most of these health personnel's perceived KKU as a famous academic institution in the Northeast (82.14%), The main reasons for selecting KKU were trust in the quality (59.10%).

88.33% thought KKU had wide varieties of curriculum and expertise and both public and private sectors approved the quality of KKU post graduates (81.35). The characteristics of post graduates which were expected most was moral, ethic and honest in profession ($\bar{x} = 4.67, SD=0.54, 95\%CI: 4.40 - 4.70$), and readiness to changes and able to work well with others ($\bar{x} = 4.56, SD=0.58, 95\%CI: 4.48 - 4.63$)

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์, ความคาดหวัง, คุณลักษณะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา, บุคลากรสาธารณสุข

Keywords: Images, expectation, post graduate characteristics, health personnel

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีภารกิจด้านการเรียนการสอน วิจัย บริการวิชาการ และ ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในด้านการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ได้รับนักศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2523 (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554) และรับบุคลากรสาธารณสุข เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ในสาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อมเป็นสาขาวิชาแรก จนถึงปัจจุบันมีบุคลากรเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น หลากหลายสาขาวิชา โดยเฉพาะเข้าศึกษาในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ ระดับปริญญาโท 7 หลักสูตร ระดับปริญญาเอก 2 หลักสูตร และมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีการดำเนินงานที่เป็นการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงเพื่อให้มีคุณภาพการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้นต่อเนื่อง จะเห็นได้จากผลการประเมินในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ของ ก.พ.ร. (ปี 2551=4.3626, ปี 2552=4.5216 และ ปี 2553=4.4212) ซึ่งจากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2554 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจ ร้อยละ 83.16 โดยมีค่าเฉลี่ยที่ค่าคะแนน 4.15 จากค่าคะแนน 5 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจระดับมาก และผู้ใช้บัณฑิตมีข้อเสนอแนะเพื่อให้มีการปรับปรุงในการผลิตบัณฑิตซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต นั่นคือ การเพิ่มศักยภาพด้านภาษาอังกฤษ การถ่ายทอด การเผยแพร่ความรู้ ความตั้งใจที่จะทำให้งานสำเร็จอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (จิตาภา พลาวัน

และเกียรติศักดิ์ เกวใจ, 2555) ซึ่งข้อมูลดังกล่าวทำให้สะท้อนถึงภาพลักษณ์ของบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และส่งผลให้มหาวิทยาลัยตระหนักถึงภาพลักษณ์เพื่อให้อยู่ในแนวหน้าขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย 1 ใน 3 ของประเทศ 1 ใน 80 ของเอเชีย และ 1 ใน 400 ของโลก ในปี พ.ศ.2558 (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554) ดังนั้นการมีภาพลักษณ์ซึ่งเป็นความประทับใจที่บุคคลมีต่อองค์กรหรือสถาบัน โดยมีการสั่งสม ปรับเปลี่ยนตามประสบการณ์พบเห็น ซึ่งภาพลักษณ์เป็นได้ทั้งบวกและลบ และสะท้อนให้เห็นจุดดีและจุดด้อยขององค์กรหรือสถาบันนั้นๆ ภาพลักษณ์ที่สะท้อนออกมาในด้านดีแสดงว่าองค์กรหรือสถาบันนั้นมีความแข็งแกร่งและเป็นที่ยอมรับของสังคม ในขณะที่ภาพลักษณ์ในด้านลบจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้องค์กรหรือสถาบันนั้นมีคุณภาพและพัฒนาภาพลักษณ์ให้สอดคล้องตามที่สังคมต้องการ (พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์, 2540) เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งในการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษานั้นมีหลายสาขาวิชา ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตศึกษาในมุมมองของบุคลากรสาธารณสุข ซึ่งภาพลักษณ์นี้จะมีผลต่อความเชื่อมั่นต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้งนี้สารสนเทศที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการสถานศึกษา การพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ตลอดจนการวางแผนประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น และความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตศึกษา ในมุมมองของบุคลากรสาธารณสุขที่สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ใช้บุคลากรสาธารณสุข ที่สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาและมาสอบข้อเขียน ในคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีภาคต้น ปีการศึกษา 2555 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 252 คน

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตศึกษา โดยแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นได้นำมาหาค่าความเที่ยง ซึ่งได้ค่าความเที่ยง = 0.78

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรสาธารณสุข ที่มาสอบข้อเขียน เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ทั้งในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในวันที่ 3 มีนาคม 2555

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

(mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การประมาณค่าเฉลี่ย (95% C.I.) สำหรับข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด วิเคราะห์โดยรวบรวมประเด็นคำตอบจากชุดแบบสอบถาม แล้วรวมประเด็นที่เหมือนกัน ทำการจัดหมวดหมู่ และใช้วิธีการพรรณนาความ

4. ผลการวิจัย

บุคลากรด้านสาธารณสุข ที่สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและมาสอบข้อเขียน เป็นเพศหญิง ร้อยละ 74.6 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 71.4 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 80.6 มีเงินเดือน ระหว่าง 5,000-15,000 บาท ร้อยละ 62.3 และมีตำแหน่งงาน เป็นนักวิชาการสาธารณสุข ร้อยละ 45.2

1. ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

(1) ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยในมุมมองของบุคลากรสาธารณสุข

บุคลากรสาธารณสุข ส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 82.14)

(2) การรู้จักมหาวิทยาลัยขอนแก่นของบุคลากรสาธารณสุข

บุคลากรสาธารณสุข ส่วนใหญ่ รู้จักมหาวิทยาลัยขอนแก่น จาก Internet ข่าว หนังสือพิมพ์ วิทยุ และการร่วมงานของการประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 55.56) รองลงมาคือ รู้จักเพราะมีเพื่อน/ญาติ พี่น้องที่สำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 44.44) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การรู้จักมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

การรู้จักมหาวิทยาลัยขอนแก่น	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้ข้อมูลจาก Internet ข่าว หนังสือพิมพ์ วิทยุ และการร่วมงานของการประชาสัมพันธ์	140	55.56
2. มีเพื่อน/ญาติพี่น้องที่สำเร็จการศึกษา	112	44.44
3. มีผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยที่ใช้ประโยชน์	92	36.51
4. ในฐานะเป็นศิษย์เก่า	82	32.54
5. ได้ใช้บริการโรงพยาบาลศรีนครินทร์	64	25.40
6. เคยเข้ารับการอบรม/ใช้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัย	28	11.11

- (3) ปัจจัยที่ทำให้เลือกเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น
 บุคลากรสาธารณสุข เลือกเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น อันดับที่ 1 คือ มีความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ร้อยละ 59.13) อันดับที่ 2 คือ เป็นสถาบัน
- การศึกษาที่มีชื่อเสียงที่ใฝ่ฝันอยากจะทำมาศึกษา (ร้อยละ 34.13) อันดับที่ 3 คือ ผลงานวิชาการในสาขาวิชาที่เลือกเรียนเป็นที่ต้องการของหน่วยงาน (ร้อยละ 21.43) อันดับที่ 4 คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้บ้าน (ร้อยละ 19.84) อันดับที่ 5 คือ ค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียมการศึกษาต่ำกว่าสถาบันอื่น (ร้อยละ 18.65) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่เลือกเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัจจัยที่เลือกเข้าศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย	149	59.13
2. เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่ใฝ่ฝันอยากจะทำมาศึกษา	86	34.13
3. ผลงานวิชาการในสาขาที่เลือกเรียนเป็นที่ต้องการของหน่วยงาน	54	21.43
4. เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้บ้าน	50	19.84
5. ค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียมการศึกษา ต่ำกว่าสถาบันอื่น	47	18.65
6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีประสิทธิภาพ และเพียงพอ	2	0.79

- (4) มุมมองของบุคลากรสาธารณสุข เกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 บุคลากรสาธารณสุข ส่วนใหญ่มองว่ามีหลักสูตร สาขาวิชาที่หลากหลาย และตรงตามความต้องการของตัวเอง และหน่วยงาน (ร้อยละ 83.33) รองลงมาคือ บัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษา มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน (ร้อยละ 81.35) มีความพร้อมในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ (ร้อยละ 67.06) ความมีชื่อเสียงของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในด้านวิชาการและความพร้อมด้านคุณวุฒิการศึกษา (ร้อยละ 61.11) และมีผลงานวิทยานิพนธ์โดดเด่นเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติ (ร้อยละ 55.16) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 มุมมองเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)

มุมมองเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. มีหลักสูตร สาขาวิชาที่หลากหลาย และตรงตามความต้องการของตัวเองและหน่วยงาน	210	83.33
2. บัณฑิตศึกษาที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน	205	81.35
3. มีความพร้อมในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้	169	67.06
4. ความมีชื่อเสียงของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในด้านวิชาการและความพร้อมด้านคุณวุฒิการศึกษา	154	61.11
5. มีผลงานวิทยานิพนธ์ที่โดดเด่นเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ	139	55.16

2. ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา

บุคลากรสาธารณสุขมีความคิดเห็นว่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ควรมีจริยธรรม คุณธรรมและความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.67, SD=0.54, 95\%CI: 4.60 - 4.74$) รองลงมาคือ บัณฑิตศึกษาคควมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.56, SD=0.58, 95\%CI: 4.48 - 4.63$) และมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และเป็นผู้นำในการริเริ่ม สร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้ และประสบการณ์ของตนในการแก้ไขข้อโต้แย้งหรือปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนในทางวิชาการหรือวิชาชีพได้ ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45, SD=0.67, 95\%CI: 4.37 - 4.53$) ดังตารางที่ 4

กับผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.56, SD=0.58, 95\%CI: 4.48 - 4.63$) และมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และเป็นผู้นำในการริเริ่ม สร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้ และประสบการณ์ของตนในการแก้ไขข้อโต้แย้งหรือปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนในทางวิชาการหรือวิชาชีพได้ ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45, SD=0.67, 95\%CI: 4.37 - 4.53$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาของบุคลากรสาธารณสุข

คุณลักษณะของบัณฑิตศึกษา	ค่าเฉลี่ย	S.D.	95%CI
1. มีจริยธรรม คุณธรรม และความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ	4.67	0.54	4.60 - 4.74
2. มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.56	0.58	4.48 - 4.63
3. มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเป็นผู้นำในการริเริ่ม สร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนในการแก้ไขข้อโต้แย้งหรือปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนในทางวิชาการหรือวิชาชีพได้	4.45	0.67	4.37 - 4.53
4. มีความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมใหม่ได้	4.42	0.64	4.34 - 4.49
5. มีภาวะผู้นำ เข้าใจในความแตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.41	0.58	4.34-4.48
6. มีความรู้ลึกในวิชาการที่ศึกษาและสามารถประยุกต์ในการประกอบวิชาชีพชั้นสูง หรือการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่	4.40	0.68	4.32 - 4.48
7. มีความสามารถใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ของผู้อื่นได้	4.37	0.61	4.29 - 4.45
8. มีความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์และสถิติหรือกระบวนการวิจัยในการคิด วิเคราะห์หรือแก้ปัญหาการปฏิบัติงานหรือปัญหาทางวิชาการที่สลับซับซ้อน และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆได้	4.34	0.65	4.26 -4.42
9. มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการผลิตผลงานทางวิชาการ และเผยแพร่หรือถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการในระดับนานาชาติได้	4.27	0.67	4.19 - 4.35

3. สิ่งที่ควรปรับปรุง หรือพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

บุคลากรสาธารณสุข ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ดังนี้

1. สาขาที่มีความต้องการศึกษาเป็นจำนวนมาก ควรจะมีการรับนักศึกษาเพิ่ม เช่น สาขาวิทยาการระบาด เป็นต้น เพราะทุกคนที่มาสมัครสอบ

มีความตั้งใจจริงที่จะศึกษาในสถาบันแห่งนี้

2. การประสานงานของเจ้าหน้าที่ให้ตรงกับเวลาการเรียนการสอน เนื่องจากมีหลักสูตร เสาร์-อาทิตย์

3. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรสาธารณสุขสามารถเข้าเรียนในระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น โดยเพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอน (รับนักศึกษาเพิ่ม)

4. ควรมีสื่อและอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัย
5. การประชาสัมพันธ์และการแจ้งข่าวทางเว็บไซต์ที่รวดเร็ว
6. ควรมีการพัฒนาทางด้านภาษาอังกฤษภาษาจีน ญี่ปุ่น เช่น การฝึกอบรมให้มากขึ้น
7. การเข้าถึงข้อมูล ฐานข้อมูล ควรเข้าถึงได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาบุคลากรสาธารณสุข ส่วนใหญ่เห็นว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 82.14) และรู้จักมหาวิทยาลัยขอนแก่นจากอินเทอร์เน็ต ข่าวหนังสือพิมพ์และการร่วมงานประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 55.56) จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การที่องค์กรได้ส่งสมชื่อเสียงหรือกิตติศักดิ์ขององค์กรที่ประชาชนหรือบุคคลที่มีความเชื่อถือให้ความไว้วางใจ มั่นใจในเรื่องคุณภาพ ความมีมาตรฐานของสิ่งที่ให้บริการหรือผลิตทำให้ประชาชนต้องการที่เข้ามาใช้บริการหรือสินค้าขององค์กรนั้น (เสรี วงษ์มณฑา, 2541)

สำหรับปัจจัยที่ทำให้บุคลากรสาธารณสุขเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า อันดับที่ 1 คือ มีความเชื่อมั่นในคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น อันดับที่ 2 คือเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่ใฝ่ฝันอยากจะทำมาศึกษา อันดับที่ 3 คือ ผลงานวิชาการในสาขาวิชาที่เลือกเรียนเป็นที่ต้องการของหน่วยงาน อันดับที่ 4 คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้บ้าน อันดับที่ 5 คือ ค่าเล่าเรียน/ค่าธรรมเนียมการศึกษาต่ำกว่าสถาบันอื่นและการศึกษามุมมองของบุคลากรสาธารณสุขเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่บุคลากรสาธารณสุขมองว่ามีหลักสูตร สาขาวิชาที่หลากหลายตรงตามความต้องการของตนเองและหน่วยงาน (ร้อยละ 83.33) บัณฑิตมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ (ร้อยละ 81.35) มีความพร้อมในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

(ร้อยละ 67.06) จากข้อมูลดังกล่าว อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีภาพลักษณ์ซึ่งเป็นความประทับใจที่มีการส่งเสริมและภาพลักษณ์ที่สะท้อนออกมาในด้านดีแสดงว่าสถาบันมีความแข็งแกร่งและเป็นที่ยอมรับของสังคม (พรทิพย์ พิมลสินธุ์, 2540) และผลการศึกษายังสอดคล้องกับการศึกษาของวิชา ไซยศวามงคล (2553) ที่ศึกษาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในมุมมองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่พบว่าภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านแหล่งเรียนรู้ แหล่งวิจัยและวิชาการ

มุมมองของบุคลากรสาธารณสุข ต่อคุณลักษณะของบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาควรมีจริยธรรม คุณธรรมและความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ มากที่สุด ($\bar{x}=4.67, SD=0.54, 95\%CI: 4.60 - 4.74$) รองลงมาคือ บัณฑิตศึกษาควรมี ความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ($\bar{x}=4.56, SD=0.58, 95\%CI: 4.48 - 4.63$) และมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และเป็นผู้นำในการริเริ่มสร้างสรรค์ โดยใช้ความรู้ และประสบการณ์ของตนในการแก้ไขข้อโต้แย้งหรือปัญหาที่ยุ้งยากซับซ้อนในทางวิชาการหรือวิชาชีพได้ในระดับมาก ($\bar{x}=4.45, SD=0.67, 95\%CI: 4.37 - 4.53$) จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับมาตรฐานด้านคุณภาพของบัณฑิตที่กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศเรื่องมาตรฐานการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ที่ระบุไว้ว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก”

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- (1) มหาวิทยาลัยขอนแก่นควรมีการจัดกรเรียนการสอนที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น เพื่อให้

นักศึกษา มีทักษะและความสามารถด้านภาษาอังกฤษมากขึ้น

(2) คณะที่ผลิตบุคลากรสาธารณสุข ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรรับนักศึกษาเพิ่มในสาขาที่มีความต้องการมาก เช่น สาขาวิชาระบาดวิทยา เป็นต้น
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาภาพลักษณ์ของคณะที่บุคลากรสาธารณสุข เข้าศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

(2) ควรมีการศึกษาภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นจากมุมมองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

7. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และขอขอบคุณผู้บริหารหน่วยงานของบัณฑิตศึกษา ที่กรุณาให้ข้อมูลประกอบการวิจัยในครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

- (1) จิตภา พลางวัน และเกียรติศักดิ์ เกวใจ. (2555). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานการวิจัย คณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (2) พรทิพย์ พิมลสินธุ์. (2540). ภาพพจน์ความหมายสูงสุดของการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายประกาย.
- (3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2554). รายงานประจำปี 2554. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (4) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2554). คู่มือแก่นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2555. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (5) วิชุดา ไชยสีวามงคลและคณะ. (2553). ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นในมุมมองของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี. วารสารวิจัย มข. 16(6) 668-678.
- (6) เสรี วงษ์มณฑา. (2541). ภาพลักษณ์นั้นสำคัญไฉน. กรุงเทพมหานคร: บริษัทระพีฟิล์มและโซเท็กซ์ จำกัด.

ความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The Requirement in Developing the Instructors of General Education Disciplines, Khon Kaen Univeristy

จินตนา กนกป/ราน

สังกัด สำนักวิชาศึกษาทั่วไป ฝ่ายวิชาการและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชั้น 3 อาคารพจน์ สารสิน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

E-mail : jingana@kku.ac.th โทรศัพท์มือถือ 081-3802342 เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร สำนักงาน 0-4320-3052

บทคัดย่อ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรที่มีอยู่มีคุณภาพ ดังสะท้อนให้เห็นจากนโยบายของมหาวิทยาลัย การวิจัยเชิงพรรณนาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและความต้องการในการจัดรูปแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2554 จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป และความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาความตรงของเนื้อหา ผ่านผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และหาค่าความเที่ยงของแบบวัดได้เท่ากับ 0.89 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งไปยังผู้สอน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 81 เห็นว่าการพัฒนาอาจารย์มีความสำคัญมาก และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการการพัฒนาเนื้อหาการจัดกิจกรรมมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่อาจารย์ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}=4.2$, S.D.= 0.9) ด้านรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ($\bar{X}=4.2$, S.D.= 0.8) ด้านการวัดผลและประเมินผล การวัดและประเมินผลตามกรอบTQF ($\bar{X}=3.9$, S.D.= 0.9) ด้านการผลิตสื่อการบูรณาการ ICT ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.9$, S.D.= 0.8) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X}=3.8$, S.D.= 0.9)

สรุป การพัฒนาอาจารย์ผู้สอนในแต่ละด้าน ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปยังต้องมีการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ และรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการ ถึงแม้ผู้สอนจะมีประสบการณ์การสอนมานาน จึงควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความต้องการ, การพัฒนาอาจารย์วิชาศึกษาทั่วไป

Abstracts

Khon Kaen University has given priority to staffs' developing in order to enhance the potential in working performance, which has always reflected in its policy. Thus, this descriptive research aimed to investigate the points of view of general education instructors toward the requirement in activities holding for their development. The sample was 127 instructors from office of general education in the first semester of academic year 2001. Constructed by the researcher, the research tool was a questionnaire consisting of participants' personal data, opinions toward instructors' developing, and opinions toward the requirement to develop instructors from office of general education. The tool was checked its validity by three experts and the result was 0.89. The data were collected by contributing the questionnaires to the participants and analyzed by finding percentage, mean and standard deviation.

The research found that 81% of the participants thought the instructors' developing is highly important. The followings were the content they wanted to improve most in each aspect. In terms of teachers' preparation, the participants wanted to improve the content and the teaching management in the subjects they were assigned ($\bar{X} = 4.2$, S.D.= 0.9). In terms of pattern of learning activities, they want to improve the activities that enhance critical thinking ($\bar{X} = 4.2$, S.D.= 0.8). In terms of evaluation and assessment, they wanted to improve the TQF assessment ($\bar{X} = 3.9$, S.D.= 0.9). In terms of media production, they wanted to integrate ICT into learning management ($\bar{X} = 3.9$, S.D.= 0.8). And lastly, in terms of classroom research, classroom research should be carried out ($\bar{X} = 3.8$, S.D.= 0.9)

In summary, to improve instructors' potential in each aspect was still important to the instructors. What they wanted to improve most were the instructors' preparation and the activities that enhanced critical thinking even though some instructors had a long teaching experience. And the developing process should be continuously conducted.

Keywords: The requirement, Instructors' developing

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามที่สำคัญศึกษาทั่วไป ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปที่เป็นวิชากลางของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตาม [1] ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 3/2551 ได้พัฒนารายวิชาศึกษาทั่วไปให้มีความสอดคล้องกับ

ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป ตอบสนอง [2] กุลธิดา ท้วมสุข. (2553, หน้า 13) การพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้านที่ยึดหลักการพัฒนาสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ของบัณฑิตใน 3 มิติ เป็นต้นมา จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2553 สำนักวิชาศึกษาทั่วไป ได้มีการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปใหม่ เพื่อให้เป็นไปตาม [3] กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเริ่มดำเนินการสอนในวิชาศึกษาทั่วไปตามฉบับที่ปรับปรุงใหม่ ในปี พ.ศ. 2554 โดยสำนักวิชาศึกษาทั่วไปได้มีการเปิดรับอาจารย์ผู้สอนจากคณะต่างๆ มาร่วมสอน โดยตระหนักถึงความสำคัญ

ของอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุตามปรัชญาการศึกษาทั่วไป และผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่กำหนด จากการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักวิชาศึกษาทั่วไปยังไม่มีผลการประเมินด้านอาจารย์ผู้สอนจากรายงานการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตร พ.ศ. 2548) ที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2549 มีข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้สอน ว่าควรมีการอบรมพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ให้กับอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน ให้สามารถสอนวิชาศึกษาทั่วไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่ดีเป็นไปตามความต้องการของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป การวิจัยครั้งนี้จึงต้องการศึกษาความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อนำไปกำหนดหรือวางแผนการพัฒนาอาจารย์ได้ตรงตามความต้องการในการพัฒนาเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและความต้องการในการจัดรูปแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและความต้องการในการจัดรูปแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มประชากรเป็น อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป ที่สอนในภาคการศึกษา

ต้น ปีการศึกษา 2554 จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน เป็นต้น ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 3 ความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป เป็นข้อประเมินความต้องการในการพัฒนาอาจารย์จำนวน 19 ข้อ โดยใช้การประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และหาค่าความเที่ยงของแบบวัดได้เท่ากับ 0.89 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่สอนในภาคการศึกษาต้น 2554 ทั้งหมด จำนวน 127 คน และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัยและวิเคราะห์ผล

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 47.24 ของจำนวนอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่สอนในภาคการศึกษาต้น 2554 ทั้งหมดที่มี 127 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาเอก และมีประสบการณ์การสอนในมหาวิทยาลัยมาแล้วมากกว่า 25 ปี ในด้านประสบการณ์การสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ระหว่าง 2-5 ปี มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ 48.3 และรองลงมาตำแหน่งอาจารย์ ร้อยละ 38.3

ตารางที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป (n = 60)

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	20	33.3
หญิง	40	66.7
กลุ่มคณะ	60	100
คณะในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	9	15.0
คณะในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	28	46.7
คณะในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	16	26.7
ไม่ระบุ	7	11.7
ระดับการศึกษา		
ปริญญาเอก	40	66.7
ปริญญาโท	18	30.0
ต่ำกว่าปริญญาโท	2	3.3
ประสบการณ์ด้านการสอน		
1 - 5 ปี	10	16.7
6 - 10 ปี	12	20.0
มากกว่า 10 ปี	38	63.3
ประสบการณ์ด้านการสอนวิชาศึกษาทั่วไป		
น้อยกว่า 1 ปี	13	21.7
1 - 2 ปี	12	20.0
2 - 5 ปี	29	48.3
ประสบการณ์ด้านการสอนวิชาศึกษาทั่วไป		
มากกว่า 5 ปี	5	8.3
ไม่ระบุ	1	1.7
ตำแหน่งทางวิชาการ	60	100
อาจารย์	23	38.3
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	26	48.3
รองศาสตราจารย์	11	18.3

หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนเคยเข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นด้านการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนเคยเข้ารับการอบรม (n = 60) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนเคยเข้ารับการอบรม	จำนวน	ร้อยละ
การจัดการเรียนการสอน	40	66.7
การผลิตสื่อการสอน	4	6.7
การวัดและประเมินผล	37	61.7
อื่นๆ เช่น การเขียน มคอ.3, Research-based Learning	2	3.4

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่เห็นว่าการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญในระดับมาก (ร้อยละ 81) และยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับ ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดเป็นการประชุมเชิง

ปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 61.7 ด้านสถานที่ ควรจัดทั้งภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย คิดเป็น ร้อยละ 63.3 ด้านระยะเวลา ควรเป็น 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และด้านการจัดทำคู่มือการให้ความรู้ ควรจัดทำคู่มืออาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 70 ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในด้านต่างๆ (n = 60) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์		
การประชุมเชิงปฏิบัติการ	37	61.7
การศึกษาดูงาน	32	53.3
การประชุมสัมมนา	30	50.0
2. ด้านสถานที่		
ภายในมหาวิทยาลัย	18	30.0
ภายนอกมหาวิทยาลัย	8	13.3
ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	38	63.3
3. ด้านระยะเวลาอบรม		
น้อยกว่า 2 วัน	11	18.3
2 วัน	22	36.7
มากกว่า 3 วัน	17	28.4
4. ด้านการจัดทำคู่มือการให้ความรู้		
คู่มือการสอนแบบบูรณาการ	39	65.0
คู่มือการวัดและประเมินผล	31	51.7
คู่มืออาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา	42	70.0

ความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

พบว่าส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปมีความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาในด้านต่างๆ ในอันดับแรก ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนต้องการมากที่สุด คือด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอน รายวิชาที่อาจารย์ได้รับมอบหมาย ($\bar{x} = 4.2$, S.D.= 0.9) ด้านรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนต้องการมากที่สุด การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม

การคิดวิเคราะห์ ($\bar{x} = 4.2$, S.D.= 0.9) และด้านการวัดผลและประเมินผล หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนต้องการมากที่สุด คือ การวัดและประเมินผลตามกรอบTQF ($\bar{x} = 3.9$, S.D.= 0.9) สำหรับด้านการผลิตสื่อ หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนต้องการมากที่สุดคือ การบูรณาการ ICT ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.9$, S.D.= 0.8) และ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนต้องการมากที่สุดคือ การทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.8$, S.D.= 0.9) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความต้องการของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปในการจัดกิจกรรม

กิจกรรม	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป	4.0	0.8
1.1 ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่อาจารย์ได้รับมอบหมาย	4.2	0.9
1.2 ด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับปรัชญา และวัตถุประสงค์ และ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชาศึกษาทั่วไป	4.0	0.9
1.3 การจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (TQF)	3.9	0.7
1.4 จิตวิทยาการเรียนการสอน	3.8	1.0
1.5 การสร้างทีมงาน	3.8	0.8
1.6 การเสริมสร้างบุคลิกอาจารย์	3.8	1.0
2. ด้านรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียนรู้	4.0	0.9
2.1 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์	4.2	0.8
2.2 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning Program) ของนักศึกษา	4.1	1.0
2.3 การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน	4.0	0.8
2.4 การสอนแบบบูรณาการ	4.0	0.9
2.5 การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.0	0.8
2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงสู่ชุมชน	3.8	0.9
2.7 การสอดแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอน	3.7	0.9
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.9	0.9
การวัดและประเมินผลตามกรอบ TQF	3.9	0.9
4. ด้านการผลิตสื่อ	3.8	0.9
4.1 การบูรณาการ ICT ในการจัดการเรียนรู้	3.9	0.8
4.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรม	3.8	0.9
4.3 การผลิตสื่อ e - Learning	3.7	1.0
5. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	3.8	0.9
การทำวิจัยในชั้นเรียน	3.8	0.9

5. สรุปและอภิปรายผล

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 47.24 ของจำนวนอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปที่สอนในภาคการศึกษาต้น 2554 ทั้งหมดที่มี 127 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาเอก

และมีประสบการณ์การสอนในมหาวิทยาลัยมาแล้วมากกว่า 25 ปี ในด้านประสบการณ์การสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปอยู่ระหว่าง 2-5 ปี ส่วนใหญ่มีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ คิดเป็นร้อยละ 48.3 และรองลงมาตำแหน่งอาจารย์ ร้อยละ 38.3 หัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนเคยได้รับการอบรมส่วนใหญ่เป็นด้านการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 66.7

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่เห็นว่าการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญในระดับมาก (ร้อยละ 81) และยังมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ เกี่ยวกับ ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม ณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 61.7 ด้านสถานที่ ควรจัดทั้งภายนอกและภายในมหาวิทยาลัย คิดเป็น ร้อยละ 63.3 ด้านระยะเวลา ควรเป็น 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และด้านการจัดทำคู่มือการให้ความรู้ ควรจัดทำคู่มืออาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 70

ความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ 81 เห็นว่าการพัฒนาอาจารย์มีความสำคัญมาก และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการการพัฒนาหัวข้อเนื้อหาการจัดกิจกรรมมากที่สุดในแต่ละด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน หัวข้อ ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่อาจารย์ได้รับมอบหมาย ($\bar{x} = 4.2$, S.D.= 0.9) 2) ด้านรูปแบบหรือกิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ($\bar{x} = 4.2$, S.D.= 0.8) 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล การวัดและประเมินผลตามกรอบTQF ($\bar{x} = 3.9$, S.D.= 0.9) 4) ด้านการผลิตสื่อการบูรณาการ ICT ในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.9$, S.D.= 0.8) 5) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{x} = 3.8$, S.D.= 0.9)

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีการศึกษาในระดับปริญญาเอก ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งบริหาร มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 25 ปี แต่มีประสบการณ์การสอนวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2-5 ปี สอดคล้องกับที่สำนักวิชาศึกษาทั่วไปที่เปิดทำการสอน

วิชาศึกษาทั่วไปมาเป็นเวลา 5 ปี ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนวิชาศึกษาทั่วไปน้อย สำนักวิชาศึกษาทั่วไปจะต้องมีการพัฒนาอาจารย์ ผู้สอน และสอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์ที่เห็นว่าการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปมีความจำเป็นในระดับมาก เช่นเดียวกันกับการศึกษาที่ผ่านมาที่ทำการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการพัฒนาและพบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน มีความจำเป็นมากที่สุด เช่นเดียวกัน[4] การจัดโครงการควรเป็นโครงการต่อเนื่องสอดคล้องกับ ชงชัย สันติวงษ์ (2535) ได้ให้ทัศนะว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อที่จะหาทางให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน[5] ด้านรูปแบบกิจกรรมควรเป็นรูปแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ ลักษณะการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาณาจารย์ ควรเน้นเทคนิคในเชิงปฏิบัติให้มากที่สุด เพื่อณาจารย์สามารถนำไปใช้ได้ และนำไปใช้อย่างเข้าใจ มีเหตุผลและเหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับแนวความคิดของ พิพัฒน์ โกศลวัฒน์ (2536) กล่าวว่า การอบรมณาจารย์แต่ละกลุ่มเป้าหมายควรอบรมอย่างทั่วถึง เป็นระบบ และต่อเนื่อง [6] ส่วนระยะเวลาที่เหมาะสมควรจัด 2 วันจัดในวันปฏิบัติราชการและวันหยุด ด้านการจัดทำคู่มือสำนักวิชาศึกษาทั่วไปอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดทำคู่มืออาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชา เพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนการสอนที่ตนเองรับผิดชอบ ส่วนความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ผู้สอน ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นว่า หัวข้อ เนื้อหา กิจกรรม อาจารย์มีความต้องการในระดับมากทุกด้าน ซึ่งก็เป็นนิมิตหมายที่ดีที่ทางสำนักวิชาศึกษาทั่วไปจะดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และที่สำคัญที่สุดที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญลำดับที่ 1 ด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่อาจารย์ได้รับมอบหมาย ซึ่งก็สอดคล้องกับนโยบายของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปที่จะต้องมีการพัฒนาด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่อาจารย์ได้รับมอบหมายเพื่อให้มีความเข้าใจ มั่นใจ และสามารถนำไปใช้สอนได้

นอกจากนี้ยังมีหัวข้อ เนื้อหา กิจกรรม ด้านรูปแบบหรือ กิจกรรมการเรียนรู้ หัวข้อที่ต้องการมากที่สุดคือ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ด้านการ วัดผลและประเมินผล หัวข้อ การวัดและประเมินผลตาม กรอบ TQF ด้านการผลิตสื่อ หัวข้อ การบูรณาการ ICT ในการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน หัวข้อ การทำวิจัยในชั้นเรียน

ดังนั้น สำนักวิชาศึกษาทั่วไป ควรมีการพัฒนา อาจารย์ผู้สอนในแต่ละด้าน ซึ่งยังเป็นสิ่งจำเป็นที่อาจารย์ ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปยังต้องมีการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการเตรียมความพร้อมของอาจารย์และรูปแบบ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการ ถึงแม้ผู้สอน จะมีประสบการณ์การสอนมานาน และควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จด้วยดีโดยได้รับการทุน สนับสนุนงบประมาณจากสำนักวิชาศึกษาทั่วไป ความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก ผู้อำนวยการ รองศาสตราจารย์สุภาพ ฒ นกร และผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร.เจียมจิต แสงสุวรรณ และอาจารย์ ปรีชา เครือวรรณ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบ ข้อบกพร่องต่างๆ งานวิจัยฉบับนี้เสร็จเรียบร้อย

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ฝ่ายวิชาการและ วิเทศสัมพันธ์. ประกาศสภาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 3/2551 เรื่อง กรอบคุณลักษณะบัณฑิตและ นโยบายหลักด้านการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัย ขอนแก่น. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านวิทยา. (2551).
- [2] กุลธิดา ท่วมสุข. “การจัดการศึกษาวิชาศึกษา ทั่วไปของมหาวิทยาลัยขอนแก่นตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ”. เอกสารเผยแพร่การร่วมแสดงนิทรรศการในการ ประชุมวิชาการระดับชาติประจำปี 2553 อุดมศึกษาร่วมสร้างประเทศไทยน่าอยู่. 13-15 ธันวาคม 2553. บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ เซ็นทรัลลาดพร้าว: หน้า 13. (2553)
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2549. มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐาน ที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานและ ประเมินผลอุดมศึกษา.
- [4] เดชา พริ้งล้าภู. (2541). การพัฒนาคณาจารย์ใน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] ชงชัย สันติวงษ์. (2535). การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทย วัฒนาพานิช จำกัด
- [6] พิพัฒน์ โกศลวัฒน์. (2536). แนวทางการพัฒนา ข้าราชการพลเรือน. คุณภาพกำลังคน : กลยุทธ์ ความสำเร็จของการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.

ศึกษาการพัฒนาการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Educational Practices Inventory Asset Management Institute of Education Office of General Khon Kaen University

ทีติฐา เค้าปัญญา

Duetuetha Khaopanya*

* เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) และมีวิธีการดำเนินการวิจัยคือ ทำการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม สายสนับสนุน จำนวน 22 คน และกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน ดำเนินการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยจัดให้มีกิจกรรมดังต่อไปนี้ 1) สสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาในเรื่องความพึงพอใจในการใช้ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน โดยสำรวจจากจำนวนนักศึกษา 100 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป 2) จัดประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมสมองในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นักวิชาการพัสดุ ชำนาญการ จากงานพัสดุ กองคลังมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 1 คน และกลุ่มบุคลากรของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมด จำนวน 25 คน

ผลจากการทำการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุในกลุ่มบุคลากรของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมดซึ่งประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 22 คน และกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน ก่อนเข้าร่วมประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า ผู้เข้าร่วมมีระดับความรู้คิดเป็นร้อยละ 70 ตอบแบบทดสอบข้อที่ 8 ถูกมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่พัสดุ หมายความว่า เจ้าหน้าที่ซึ่งดำรงตำแหน่ง ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัสดุ หรือผู้ได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการให้มีหน้าที่หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัสดุ ข้อที่ 13 การให้ยืม หรือนำพัสดุไปใช้ในกิจการ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายของทางราชการจะกระทำมิได้ ข้อที่ 14 การยืมพัสดุประเภทใช้คงรูปไปใช้ราชการ ให้ส่วนราชการผู้ยืมทำหลักฐานการยืมเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อ 17 เมื่อครบกำหนดยืม ให้ผู้ให้ยืมหรือผู้รับหน้าที่แทน มีหน้าที่ติดตามทวงพัสดุที่ให้ยืมไปคืนภายใน 7 วัน นับแต่วันครบกำหนด ข้อ 18 การเก็บรักษาพัสดุให้เจ้าหน้าที่พัสดุลงบัญชีหรือทะเบียนเพื่อควบคุมพัสดุให้ปลอดภัย และให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามบัญชีหรือทะเบียน และข้อที่ 20 การจ่ายพัสดุ ให้หัวหน้าหน่วยพัสดุเป็นผู้ส่งจ่าย

ผลการดำเนินการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาในเรื่องความพึงพอใจในการใช้ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน โดยสำรวจจากจำนวนนักศึกษา 100 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.9 รองลง มาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.1 มีสถานภาพส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76.9 รองลงมาเป็นบุคลากรสายสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 23.1 การใช้บริการเกี่ยวกับพัสดุ ส่วนใหญ่เป็นครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.4 รองลงมากรุภัณฑ์ประจำสำนักงาน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ตามลำดับ

จากการจัดประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมสมองในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย นักวิชาการพัสดุ ชำนาญการ จากงานพัสดุ กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 1 คน และกลุ่มบุคลากรของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมด จำนวน 25 คน พบว่า หลังเข้าร่วมประชุม ผู้เข้าร่วมมีระดับความรู้เพิ่มมากขึ้นระดับร้อยละ 90 ซึ่งระดับความรู้จากผู้ตอบแบบทดสอบไม่เข้าใจกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ ข้อที่ 11 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้น ประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และคณะกรรมการอย่างน้อย 4 คน โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และข้อที่ 12 พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ สำหรับการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ พบว่า เนื่องจากสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มีข้าราชการประจำ 1 คน ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าผู้บริหาร พนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงินงบประมาณรายได้มีจำนวน 3 คน และพนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน จำนวน 6 คน ซึ่งตามระเบียบพัสดุ บุคคลที่สามารถแต่งตั้งเป็นผู้เบิกจ่าย และคณะกรรมการตรวจรับได้นั้น จะต้องเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งลูกจ้างชั่วคราวไม่สามารถกระทำได้ จึงทำให้มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ อีกทั้งบุคลากรที่มีอยู่ไม่มียุทธศาสตร์ความรู้ในเชิงระบบเทคนิค ทำให้ไม่สามารถตรวจรับพัสดุได้ในบางประเภท ดังนั้น บุคลากรส่วนใหญ่ จึงมีความคิดเห็นว่าการตรวจรับครุภัณฑ์ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอกหน่วยงาน ที่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีในเชิงเทคนิค เนื่องจากการจัดทำ TOR รายละเอียดคุณสมบัติของครุภัณฑ์บางประเภทจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน

Abstract

Inventory and Asset Administration Education Administration Office of General Khon Kaen University. The objective was to study the development of the asset management of office General Khon Kaen University. The process involved, (Participatory Action Research) is a research method, Assess the level of knowledge and understanding of basic knowledge regarding the Prime Minister. With the provisions of Rule 2535 and Amendment No. 22 to the support and management of third person action processing and analysis of data to provide guidance for the development, procurement and asset management. University's School of General Studies. By providing the following activities: 1) a survey of student satisfaction in the use of the asset class. The survey of 100 students enrolled in the study, 2) a group meeting (Focus Group) to brainstorm in a comment on the development, procurement and asset management. University's School of General Studies. The participants include Academic Supply Specialist Procurement Division of the University, the number one and a total staff of the Department of General Education 25.

The results of the evaluation of students' knowledge in the introduction to the regulations of the Prime Minister. With the provisions of Rule 2535 and amended in Section 3 for the control and distribution of supplies, personnel in the Office of General Education, all of which include Groups supporting staff of 22 people and executives of three people before attending a focus group (Focus group) found that participants with a level of knowledge equivalent to 70 percent by quiz and 8 were most is. Procurement Officer means the officer holding office. Who is responsible for them. Or who has been appointed the head of the government agency that is responsible for the procurement and implementation of Article 13, or the loan package to the business. This is not for the benefit of the Government shall not be made to Article 14 of the loan package to keep the government. The government loaned the borrower a written evidence of the loan at the end of verse 17. The lender or the acting. Owes a duty to the borrower to return the package within 7 days from the due date for the Article 18 parcel shelf accounting package or sign for the parcel to be safe. Complete and accurate account, or register and pay package for the head of the 20 parcels is payable.

Performance computing and data analysis to provide guidance in the development, procurement and asset management. Department of General Education University of the survey showed that students' satisfaction in the use of the asset class. The survey of students 100 people enrolled in general education, the study found that most respondents were female, percent 76.9 subordinate males accounted for 23.1 percent status, most of the students think. 76.9 percent, followed by a supporting staff. Accounted for about 23.1 percent of the service package. Most of the equipment for the classroom. Accounted for 75.4 percent, followed by office equipment. Percent, respectively.

Meeting of the group (Focus Group) to brainstorm about the were on the development and management of assets. Office General Khon Kaen University.

The participants include Academic Supply Specialist Procurement Division of the University, the number one and all personnel of the Department of General Education 25 people found the following meeting. Participants with higher levels of knowledge with the knowledge that 90 percent of the respondents did not understand the rules of the Prime Minister. With the provisions of Rule 2535 and amended was Article 11, the Committee considered the initial and the first Chairman of the Board at least four people appointed by the government or equivalent level 5 and up. Article 12 Employees. University employees. Or employees of the state. Appointment of Committee on Procurement. Guidelines for joint procurement and asset management for the School of General Studies. The official one, which is equivalent to an executive position. University employees. The proceeds amounted to three people and university staff. By the use of six people, which according to them. A person can be appointed and paid for by the Board. To be a servant. Government employees. University employees. The worker can not be done. It is not enough staff to appoint a committee to get supplies. The people who have no technical knowledge of the system. It is impossible to be sure to get some supplies, so that in most people. Has commented. Inspection equipment. Committee should be appointed from outside the agency. With technical knowledge in the field of technology. TOR for the preparation of equipment specifications, some will require people with expertise in specific areas.

คำสำคัญ: การบริหาร พัสดุ สินทรัพย์ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Keywords: Management Inventory Asset Education Administration Office Khon Kaen University

1. บทนำ

สำนักวิชาศึกษาทั่วไปก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานกลางของมหาวิทยาลัยในการจัดเรียนการสอน รายวิชาศึกษาทั่วไปให้กับทุกหลักสูตรในสังกัดของคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น และ ในแต่ละภาคการศึกษา มีจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน มากกว่า 15,000 คน ส่งผลให้สำนักฯ ต้องมีการบริหารจัดการทั้งด้านการเรียนการสอน และการบริหารจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ สำหรับการเรียนการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งกระบวนการบริหารพัสดุ ถือว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินงานในการอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และวัสดุต่างๆ ที่ใช้เป็นประจำภายในห้องเรียน ดังกล่าว และเนื่องจากกระบวนการบริหารงานพัสดุ มีข้อกำหนดระเบียบ และคำสั่งต่างๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่หน่วยงานพัสดุจะต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายพัสดุรับผิดชอบดำเนินงานมี 3 ส่วน ได้แก่ จัดซื้อจัดจ้าง สินค้าคงคลัง ระบบทะเบียนทรัพย์สินถาวร ซึ่งในแต่ละกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆ นั้นมีความสำคัญต่อการควบคุม กำกับ ติดตามให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบของส่วนราชการ จากผลการปฏิบัติงานด้านพัสดุในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมายังไม่มีระบบการกำกับควบคุมและติดตามที่ชัดเจน ทำให้การจัดหา การควบคุม ยังไม่เกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษาในการร่วมคิดร่วมสร้างกระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารพัสดุฯ รวมไปถึงการควบคุมการใช้ การเก็บรักษา การยืม จำหน่าย จ่ายโอน หรือแลกเปลี่ยน ครุภัณฑ์ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่มีเจ้าหน้าที่พัสดุปฏิบัติงานเพียง 1 คน ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจ และการให้ความร่วมมือของบุคลากรในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่างๆ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อ

ให้ได้รับความร่วมมือจากทุกกลุ่มภารกิจ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาผู้เรียน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักฯ โดยให้แสดงความคิดเห็น และร่วมกันหาแนวทางในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วม

3. วิธีการดำเนินงาน

1. ทำการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติมในหมวดที่ 3 ว่าด้วยการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุในกลุ่มบุคลากรของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มบุคลากร สายสนับสนุน จำนวน 22 คน และกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจัดทำแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยจัดให้มีกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 2.1 สำนวญความคิดเห็นของนักศึกษานในเรื่องความพึงพอใจในการใช้ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียนโดยสำนวนจากจำนวนนักศึกษา 100 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป

- 2.2 จัดประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมสมองในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นักวิชาการพัสดุ ชำนาญการจากงานพัสดุ กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 1 คน และกลุ่มบุคลากรของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมดจำนวน 25 คน

3. นำเสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสรุปผล จากการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุในกลุ่มบุคลากรของสำนักศึกษาทั่วไปทั้งหมดซึ่งประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 22 คน และกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คนหลังจากประเมินระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุในกลุ่มบุคลากรสายสนับสนุนของสำนักศึกษาทั่วไปดีขึ้นหรือไม่อย่างไร มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างไร

4. ผลการวิจัย

ผลจากการทำการประเมินระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ 3 ว่าด้วยการควบคุมและการจำหน่ายพัสดุในกลุ่มบุคลากรของสำนักศึกษาทั่วไปทั้งหมดซึ่งประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 22 คน และกลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน ก่อนเข้าร่วมประชุมแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) พบว่า ผู้เข้าร่วมมีระดับความรู้คิดเป็นร้อยละ 70 โดยตอบแบบทดสอบข้อที่ 8 ถูกมากที่สุดคือเจ้าหน้าที่พัสดุ หมายความว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการพัสดุ หรือผู้ได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการให้มีหน้าที่หรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัสดุ ข้อที่ 13 การให้ยืม หรือนำพัสดุไปใช้ในกิจการ ซึ่งมีใช่เพื่อประโยชน์ของทางราชการจะกระทำมิได้ ข้อที่ 14 การยืมพัสดุประเภทใช้คงรูปไปใช้ราชการ ให้ส่วนราชการผู้ยืมทำหลักฐานการยืมเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อ 17 เมื่อครบกำหนดยืมให้ผู้ยืมหรือผู้รับหน้าที่แทน มีหน้าที่ติดตามทางพัสดุที่ไปยืมคืนภายใน 7 วัน นับแต่วันครบกำหนด ข้อ 18 การเก็บรักษาพัสดุให้เจ้าหน้าที่พัสดุลงบัญชีหรือทะเบียน

เพื่อควบคุมพัสดุให้ปลอดภัย และให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามบัญชีหรือทะเบียน และข้อที่ 20 การจ่ายพัสดุให้หัวหน้าหน่วยพัสดุเป็นผู้ส่งจ่าย

ผลการดำเนินการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาในเรื่องความพึงพอใจในการใช้ครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน โดยสำรวจจากจำนวนนักศึกษา 100 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.9 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 23.1 มีสถานภาพส่วนใหญ่ เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76.9 รองลงมาเป็นบุคลากรสายสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 23.1 การใช้บริการเกี่ยวกับพัสดุ ส่วนใหญ่เป็นครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.4 รองลงมาครุภัณฑ์ประจำสำนักงาน คิดเป็นร้อยละ ตามลำดับ

จากการจัดประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมสมองในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นักวิชาการพัสดุ ชำนาญการ จากงานพัสดุ กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 1 คน และกลุ่มบุคลากรของสำนักศึกษาทั่วไปทั้งหมด จำนวน 25 คน พบว่า หลังเข้าร่วมประชุม ผู้เข้าร่วมมีระดับความรู้เพิ่มมากขึ้นระดับร้อยละ 90 ซึ่งระดับความรู้จากผู้ตอบแบบทดสอบไม่เข้าใจกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ ข้อที่ 11 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีความสมบัติเบื้องต้นประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และคณะกรรมการอย่างน้อย 4 คน โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และข้อที่ 12 พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ สำหรับการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ พบว่า เนื่องจากสำนักศึกษาทั่วไป มีข้าราชการประจำ 1 คน ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าผู้บริหาร พนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงิน

รายได้ มีจำนวน 3 คน และพนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงินแผ่นดิน จำนวน 6 คน ซึ่งตามระเบียบพัสดุ บุคคลที่สามารถแต่งตั้งเป็น ผู้เบิกจ่าย และคณะกรรมการตรวจรับได้นั้น จะต้องเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งถูกจ้างชั่วคราวไม่สามารถกระทำได้ จึงทำให้มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ อีกทั้งบุคลากรที่มีอยู่ไม่มีองค์ความรู้ในเชิงระบบเทคนิค ทำให้ไม่สามารถตรวจรับ

พัสดุได้ในบางประเภท ดังนั้น บุคลากรส่วนใหญ่ จึงมีความคิดเห็นว่า การตรวจรับครุภัณฑ์ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอกหน่วยงาน ที่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีในเชิงเทคนิค เนื่องจากการจัดทำ TOR รายละเอียดคุณสมบัติของครุภัณฑ์บางประเภทจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์แบบมีส่วนร่วม

การบริหารพัสดุ (แบบเดิม)	การบริหารพัสดุ(แบบใหม่)
1. การยืมพัสดุ 1.1 ไม่มีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรในการยืมคืนพัสดุออกจากผู้ควบคุมดูแล 1.2 ไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนในการรับพัสดุไปใช้ในราชการ 1.3 ไม่มีกระบวนการติดตามรายการครุภัณฑ์บางประเภทกลับคืนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	แนวปฏิบัติ การยืมพัสดุประเภทใช้คงรูปไปใช้ราชการ ให้ผู้ยืมทำหลักฐานการยืมเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงเหตุผลและกำหนดวันส่งคืน โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ (1) การยืมจะต้องได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการสำนักวิทยาศาสตร์ทั่วไป โดยเขียนใบยืมจากเจ้าหน้าที่พัสดุ (2) บุคลากรที่เบิกพัสดุไปใช้ราชการ (แทนลูกจ้างชั่วคราวที่ไม่มีสิทธิเบิกพัสดุ)จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการสำนักวิทยาศาสตร์ทั่วไป โดยเขียนใบยืมจากเจ้าหน้าที่พัสดุเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ด้วยรองรับการตรวจสอบพัสดุดังกล่าวประจำปี (3) ผู้ยืมพัสดุประเภทใช้คงรูปจะต้องนำ พัดสนั้นมาส่งคืนไว้ในสภาพที่ใช้การได้เรียบร้อย หากเกิดชำรุดเสียหาย หรือใช้การไม่ได้ หรือสูญหายไป ให้ผู้ยืมจัดการแก้ไขซ่อมแซมให้คงสภาพเดิมโดยเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง หรือชดใช้เป็นพัสดุประเภท ชนิด ขนาด ลักษณะและคุณภาพอย่างเดียวกัน หรือชดใช้เป็นเงินตามราคาที่เป็นอยู่ในขณะยืมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด (4) เมื่อครบกำหนดยืม ให้เจ้าหน้าที่พัสดุ ติดตามทางพัสดุที่ให้ยืมไปคืนภายใน 7 วัน นับแต่วันครบกำหนด มติที่ประชุม เสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ควบคุมการเก็บรักษาพัสดุซึ่งเป็นครุภัณฑ์ในสำนักวิทยาศาสตร์ทั่วไป มี 4 คน มติที่ประชุม เสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ควบคุมตรวจสอบการเบิกจ่าย วัสดุ ซึ่งเป็นวัสดุที่ใช้สิ้นเปลืองและวัสดุคงทนถาวรในสำนักวิทยาศาสตร์ทั่วไป มี 4 คน แนวปฏิบัติที่มีรายการครุภัณฑ์ส่งซ่อมและมีรายการที่เจ้าหน้าที่พัสดุไม่สามารถตรวจสอบได้ในทางเทคนิคเฉพาะด้าน ให้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้เจ้าที่จากศูนย์อีสานซอฟต์แวร์ มหาวิทยาลัยช่วย โดยให้ทำหนังสือและเชิญให้เป็นกรรมการในการตรวจรับและเบิกจ่ายด้วย

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการสนทนากลุ่ม (Focus group) ในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์แบบมีส่วนร่วม (ต่อ)

การบริหารพัสดุ (แบบเดิม)	การบริหารพัสดุ(แบบใหม่)
2. การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง 2.1 ในการดำเนินการกำหนด spec ของครุภัณฑ์ยังไม่มี การแต่งตั้งคณะกรรมการ และไม่ได้มีการสำรวจความต้องการใช้ครุภัณฑ์ ให้เหมาะสมกับกิจกรรมหรือสามารถใช้ครุภัณฑ์ให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่าต่อการบริหารจัดการ 2.2 ขั้นตอนการขออนุมัติจัดซื้อไม่ได้มีการเปรียบเทียบราคาและมีความต้องการเห็นสินค้าหรือทดลองใช้ก่อนการตัดสินใจและการกำหนด spec เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	แนวปฏิบัติ (1) ให้บุคลากรที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ขอนแก่น ที่มีสิทธิ์ในการเบิกจ่ายและตรวจรับพัสดุ ตามระเบียบนายกรัฏฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกรรมการตรวจรับโดยใช้วิธีตรวจสอบจากกลุ่มภารกิจที่เป็นเจ้าของเรื่อง เช่น กลุ่มภารกิจ แผนและสารสนเทศ ขออนุมัติจัดซื้อ ให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มภารกิจ วิชาการตรวจรับ เพื่อลดความเสี่ยงในการจัดการ (2) ในกรณีที่มีการขออนุมัติ (เขียนแบบฟอร์มตามรายการที่เสนอขออนุมัติจากงานพัสดุสำนักฯ ตัวอย่างแบบฟอร์มดูภาคผนวก ค) โดยให้เสนอชื่อแต่งตั้งคณะกรรมการแนบรายชื่อมาพร้อมกับการเสนอขออนุมัติให้ดำเนินการทุกครั้ง เพื่อลดปัญหาการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ประชุมให้ถือแนวปฏิบัตินี้อย่างเคร่งครัดเพื่อให้การบริหารพัสดุและสินทรัพย์เป็นไปตามระเบียบถูกต้องตรวจสอบได้
3. การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ (1) ทะเบียนคุมทรัพย์สินยังไม่เป็นข้อมูลปัจจุบัน (2) ยังไม่ได้กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินร่วมกันทั้งองค์กร เพื่อให้รับทราบแนวปฏิบัติและให้ถูกต้องตามระเบียบ (3) ยังไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุมและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบ (4) การตรวจสอบสภาพ บำรุงรักษา และซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน สำนักฯ ไม่มีนักวิชาการโสตทัศนูปกรณ์ในการตรวจสอบเบื้องต้น ทำให้การส่งซ่อมหรือการบำรุงรักษาไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าครุภัณฑ์ที่ถูกนำไปซ่อมแล้วสามารถใช้งานได้ยังมีประสิทธิภาพ	แนวทางการปฏิบัติ (1) จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน (2) กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน (3) กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี (4) ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งานสำหรับทรัพย์สินที่มีสภาพไม่สามารถใช้งานให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาและทำจำหน่าย

5. อภิปรายผล

จากการจัดประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นักวิชาการพัสดุ ชำนาญการ จากงานพัสดุ กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 1 คน และกลุ่มบุคลากรของสำนักวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมด จำนวน 25 คน พบว่า หลังเข้าร่วมประชุม ผู้เข้าร่วมมีระดับความรู้เพิ่มมากขึ้นระดับร้อยละ 90 ส่วนระดับความรู้จากผู้ตอบแบบทดสอบไม่เข้าใจกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และระเบียบ

ที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ ข้อที่ 11 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นประกอบด้วยประธานกรรมการ 1 คน และคณะกรรมการอย่างน้อย 4 คน โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และ ข้อที่ 12 พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ สำหรับการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ พบว่า เนื่องจากสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มีข้าราชการประจำ 1 คน ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าผู้บริหาร พนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงินรายได้ มีจำนวน 3 คน และพนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงินแผ่นดิน จำนวน 6 คน ซึ่งตามระเบียบพัสดุ บุคคลที่

สามารถแต่งตั้งเป็นผู้เบิกจ่าย และคณะกรรมการตรวจรับได้นั้น จะต้องเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งถูกจ้างชั่วคราวไม่สามารถกระทำได้ จึงทำให้มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ อีกทั้งบุคลากรที่มีอยู่ไม่มียศความรู้ในเชิงระบบเทคนิค ทำให้ไม่สามารถตรวจรับพัสดุได้ในบางประเภท ดังนั้น บุคลากรส่วนใหญ่ จึงมีความคิดเห็นว่า การตรวจรับครุภัณฑ์ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอกหน่วยงานที่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีในเชิงเทคนิค เนื่องจากการจัดทำ TOR รายละเอียดคุณสมบัติของครุภัณฑ์บางประเภทจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้านจากการจัดประชุมแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมสมองในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย นักวิชาการพัสดุ ข้าราชการ จากงานพัสดุ กองคลัง มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 1 คน และกลุ่มบุคลากรของสำนักศึกษาทั่วไปทั้งหมด จำนวน 25 คน พบว่า หลังเข้าร่วมประชุม ผู้เข้าร่วมมีระดับความรู้เพิ่มมากขึ้นระดับร้อยละ 90 ซึ่งระดับความรู้จากผู้ตอบแบบทดสอบไม่เข้าใจกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และระเบียบที่แก้ไขเพิ่มเติม คือ ข้อที่ 11 คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และคณะกรรมการอย่างน้อย 4 คน โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการระดับ 5 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และข้อที่ 12 พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุ สำหรับการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันในการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ พบว่าเนื่องจากสำนักศึกษาทั่วไป มีข้าราชการประจำ 1 คน ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าผู้บริหาร พนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงินรายได้ มีจำนวน 3 คน และพนักงานมหาวิทยาลัย โดยใช้เงินแผ่นดิน จำนวน 6 คน ซึ่งตามระเบียบพัสดุ บุคคลที่สามารถแต่งตั้งเป็นผู้เบิกจ่ายและคณะกรรมการตรวจรับได้นั้น จะต้องเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ซึ่งถูกจ้างชั่วคราวไม่สามารถกระทำได้ จึงทำให้มีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการแต่งตั้ง

เป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ อีกทั้งบุคลากรที่มีอยู่ไม่มียศความรู้ในเชิงระบบเทคนิค ทำให้ไม่สามารถตรวจรับพัสดุได้ในบางประเภท ดังนั้น บุคลากรส่วนใหญ่ จึงมีความคิดเห็นว่า การตรวจรับครุภัณฑ์ ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอกหน่วยงานที่มีความรู้ในด้านเทคโนโลยีในเชิงเทคนิค เนื่องจากการจัดทำ TOR รายละเอียดคุณสมบัติของครุภัณฑ์บางประเภทจะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน ดังนั้น จะเห็นว่าสำนักศึกษาทั่วไป ได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งผู้บริหารและบุคลากรสายสนับสนุน โดยมุ่งหวังในการแสดงความคิดเห็นและกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์ของสำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นองค์การดำเนินงานให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงให้ได้ โดยใช้กระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่ง (William Erwin, 1976:130 อ้างถึงในยุพาพร รูปงาม, 2545) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การบริหารจัดการ ซึ่งหมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์กรจากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ (Certo, 2000) ผลจากการวิจัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ผลจากการวิจัยโดยกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหามีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักฯ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ก่อนการปฏิบัติและหลังการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม เรื่อง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมวด 3 การควบคุมและการจำหน่ายพัสดุ รูปแบบ/แนวปฏิบัติที่ได้ คือ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ขึ้นเพื่อเป็นคณะกรรมการตรวจสอบวัสดุและครุภัณฑ์ จำนวน 2 ชุด

2. เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำทะเบียนครุภัณฑ์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้เป็นปัจจุบัน

3. กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สิน (กรณีการยืมพัสดุให้ใช้แบบฟอร์มการยืมพัสดุใน สำนักฯ)

4. กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่ายให้เป็นไปตามระบบและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างสม่ำเสมอทุกปี

6. กิตติกรรมประกาศ

ขอบคุณสำนักวิชาศึกษาทั่วไป และสำนักบริหารการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สนับสนุนทุนวิจัยสถาบันครั้งนี้

7. เอกสารอ้างอิง

- (1) ยุพาพร รูปงาม. (2545). การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานประมาณในการปฏิรูประบบราชการ. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- (2) สมาคมนักบริหารพัสดุแห่งประเทศไทย. (2555). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สมาคมนักบริหารพัสดุแห่งประเทศไทย.
- (3) Certo, Samuel C. (2000). **Modern management: Diversity, quality, ethics & the global environment**. Prentice Hall (Upper Saddle River, N.J.) p.555

KKU isr.j. 2013; 1(1) : 58-69
http : //ora.kku.ac.th

การพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The Study of Conference Management on Faculty of Pharmaceutical Sciences, Khon Kaen University

อาทิตย์ วงษ์พระจันทร์*, ทองคำ วงษ์พระจันทร์, กัญญาณัฐ เรืองศรีจันทร์

Arthit Vongprajan*, Tongkam Vongprajan, Kanyanat Ruangsrichan

บทคัดย่อ

การศึกษาระบบงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครื่องมือ โปรแกรม วิธีการ ในการจัดประชุมวิชาการ ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ ของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยทดลองใช้เครื่องมือ โปรแกรม วิธีการ เพื่อช่วยในการจัดประชุมวิชาการ ในปีงบประมาณ 2555 จำนวน 7 ครั้ง และได้ประเมินผลความพึงพอใจต่อระบบการจัดประชุมวิชาการโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์จากผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ จำนวน 100 คน และได้สำรวจความต้องการในการจัดประชุมวิชาการ โดยใช้แบบสำรวจออนไลน์กับผู้ที่เคยเข้าร่วมประชุมวิชาการ จำนวน 189 คน ซึ่งผลการศึกษาได้เครื่องมือ โปรแกรม วิธีการ ได้แก่ 1) โปรแกรมคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ 2) โปรแกรมจองที่นั่งประชุม 3) โปรแกรมลงทะเบียนออนไลน์ 4) โปรแกรมระบบโสตทัศนูปกรณ์ 5) โปรแกรมแบบประเมินและแบบสำรวจออนไลน์ และผลการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการด้านต่างๆ ของการจัดประชุมวิชาการ มีระดับค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 87 และผลสำรวจความต้องการพบว่า ด้านการสมัครลงทะเบียนเข้าร่วมประชุมแบบออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84 และด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการจัดประชุมวิชาการทางจดหมายเชิญประชุม มีระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาคือ ทางเว็บไซต์ของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 20 ซึ่งจากผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อการจัดงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นระบบออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ต และมีโปรแกรมจัดการระบบงานประชุมวิชาการ

Abstract

The purpose of this study to create tools and method in the conference to both the national and international academic meetings of the Faculty of Pharmaceutical Sciences, Khon Kaen University. The experiment used a tools and method to help in organizing conferences in fiscal 2012 were 7 times and was satisfied with the conference using the online query of the Conference of the 100 people surveyed. Using an online survey, people who attended the conference, which resulted in 189 studies, to the Conference. The result was developed a tools to: 1) The calculation of credits for continuing education in pharmacy 2) The seat assembly

3) The online registration 4) The Audio-Visual system 5) The Program evaluation forms and surveys online. The results showed that the average level of 87 percent on evaluation of satisfaction with services of the Conference. The highest level. Accounted for 84 percent on the participants registration online. The highest level. Accounted for 53 percent on the dissemination of information to the Conference Homepage. Which accounted for 20 percent followed by the website on Faculty of Pharmaceutical Sciences, Khon Kaen University. This study is useful for the people are prepared to organize the conference on the Faculty of Pharmaceutical Sciences, Khon Kaen University in 2012 to benefit the conference and as a guide for the development of the conference, which has a line of Internet and Systems Conference Management.

คำสำคัญ: ระบบงานประชุมวิชาการ, คู่มือการจัดประชุมวิชาการ, การจัดประชุมวิชาการ, แบบสอบถามออนไลน์, แบบสำรวจออนไลน์

Keywords: organize conferences, guide of conferences, conferences, online registration, online survey

1. บทนำ

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (1) ได้เริ่มมีการจัดประชุมวิชาการครั้งแรกในปี พ.ศ. 2532 โดยเป็นการประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 1 เรื่อง ทิศทางและวิธีการวิจัยในงานเภสัชกรรม ระหว่างวันที่ 5-6 มกราคม พ.ศ. 2532 ณ หอประชุมวิทยาศาสตร์สุขภาพ เพื่อเป็นการร่วมฉลองครบรอบ 25 ปี ของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้มีการจัดประชุมวิชาการอื่นๆ ในปีต่อๆ มาโดยมีการจัดประชุมทั้งการประชุมในระดับชาติ และระดับนานาชาติ ที่มีผู้ดำเนินงานทั้งในรูปแบบของคณะกรรมการในระดับคณะ มีหลายหน่วยงาน และบุคลากรหลายคนร่วมกันรับผิดชอบในแต่ละฝ่าย ซึ่งการบริหารจัดการในระบบการจัดประชุมในแต่ละครั้ง จะต้องมีการประชุมเพื่อเตรียมการหลายครั้ง เนื่องจากมีผู้รับผิดชอบหลายฝ่าย หลายหน่วยงาน และในแต่ละฝ่ายก็จะต้องบริหารจัดการระบบงานของตนเองให้สำเร็จ ซึ่งต้องมีการประสานงานกับหลายฝ่าย เช่นกัน ทำให้การบริหารจัดการระบบงานประชุมวิชาการในแต่ละครั้งต้องใช้ทรัพยากร เวลา บุคคล เป็นจำนวนมาก ต่อมาคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร โดยในปี พ.ศ. 2553-2554 ได้จัดตั้งหน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีขึ้นอย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อคณบดี มีรองคณบดีฝ่ายวิจัยและผู้ช่วยคณบดีฝ่าย

ปฏิบัติการและบริหารวิชาการ เป็นผู้กำกับดูแล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสนับสนุนการดำเนินงาน คณาจารย์ในคณะให้ได้รับการบริการด้านระบบงานประชุมวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยขอนแก่นด้านการบริการวิชาการแก่สังคม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ในการเป็น “คณะแห่งการวิจัยและบริการวิชาการ” และสอดคล้องกับนโยบายในการบริหารงานและพัฒนามหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2554-2558) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายตามแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2555-2558 ซึ่งจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานองค์กรดังกล่าวมานั้น ได้มีข้อจำกัดที่มีจำนวนบุคลากรของหน่วยวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพียง 3 คนเท่านั้น ซึ่งแต่ละคนก็มีหน้าที่ในการรับผิดชอบงานของตนเอง และต้องร่วมรับผิดชอบงานทั้งระบบของหน่วยงานด้วย

ศ.ดร.ศรีศักดิ์ จามรมาน (3) ได้กล่าวถึงขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการประชุม เช่น การขออนุมัติจัดประชุม หากเป็นการจัดประชุมในระดับมหาวิทยาลัย ควรขออนุมัติจากอธิการบดี ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของการขออนุมัติ คือ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพของการจัดประชุมต่างๆ โดยในการจัดทำเอกสารเพื่อขออนุมัติจัดการประชุมนั้นมีข้อมูลทั่วไปในการจัดการประชุม เช่น ชื่อการประชุม วันเดือนปีที่จะจัดประชุม สถานที่จัดการประชุม ประเภทการประชุม รายรับในการจัดประชุม และ

รายจ่ายในการจัดประชุม เป็นต้น รวมทั้งได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดประชุม เช่น ด้าน กรรมการและอนุกรรมการในการจัดการประชุม ด้านการเงินและบัญชีด้านการลงทะเบียน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการดำเนินการจัดประชุม ด้านกำหนดการ ด้านเอกสารประกอบการประชุม ด้านนิทรรศการ และด้านการใช้อินเตอร์เน็ตสนับสนุนการประชุม เป็นต้น

ดังนั้น การพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานประชุมวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเข้ามามีส่วนช่วยให้สามารถดำเนินการได้ในสถานะที่มีข้อจำกัดด้านจำนวนบุคลากร โดยมีการใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในองค์กร และเอกชน ซึ่งเป็นกลยุทธ์และเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดประชุมวิชาการสามารถดำเนินไปได้ ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทฤษฎีหลัก 4 ประการ ที่กฤษณี สระมุณี (2) ได้กล่าวถึง คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) ซึ่งการบริหารจัดการ เป็นได้ทั้งศิลป์ (Art) ศาสตร์ (Science) และ อาชีพ (Profession) เพื่อใช้ในการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ กล่าวคือ เป็นการทำงานที่เกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้ทักษะความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ และประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการที่มีผู้รู้ได้ คิดค้นทฤษฎีหรือแนวคิดไว้แล้วมาเป็นแนวคิดในการปฏิบัติงานจนมีความชำนาญ และเป็นมืออาชีพในงานนั้นๆ

ผู้วิจัย และคณะ พบปัญหาในการจัดประชุมวิชาการ เช่น ไม่มีโปรแกรมช่วยในการคำนวณหน่วยกิต การศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ ปัญหาในการจัดที่นั่งของผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการที่มีจำนวนมากกว่า 100 คน ขึ้นไป ปัญหาผู้ที่มาทีหลังไม่สามารถหาที่นั่งได้ หรือ ปัญหาผู้จัดประชุมไม่ทราบที่นั่งใดว่างหรือไม่ว่าง และไม่สามารถมองเห็นว่ามีที่นั่งว่างในห้องประชุมที่กำลังดำเนินการอยู่ หรือมีผู้ร่วมประชุมจองที่นั่งนั้นแล้วหรือยัง หรือมีการจองที่นั่งไว้ให้เพื่อนร่วมประชุม ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการ และการบริการผู้ร่วมประชุม หรือปัญหาในการจัดการระบบการลงทะเบียน เช่น

ปัญหาการพิมพ์ชื่อผู้ร่วมประชุมผิดพลาด เนื่องจากผู้ร่วมประชุมเขียนด้วยลายมือในใบสมัคร และผู้จัดประชุมอาจพิมพ์ชื่อผิดพลาดได้ ปัญหาการตรวจสอบรายชื่อ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมจะโทรศัพท์มาสอบถามรายชื่อว่าได้รับการลงทะเบียนหรือไม่ ทำให้ต้องใช้เวลาในการตอบคำถามในเวลาคณะปฏิบัติงานปกติ ซึ่งอาจไม่สะดวกและเป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน หรือปัญหาด้านโสตทัศนูปกรณ์ เช่น ปัญหาการบันทึกไฟล์ข้อมูลนำเสนอของวิทยากร เป็นต้น ซึ่งหากวิทยากรท่านที่ 1 กำลังใช้เครื่องคอมพิวเตอร์นำเสนออยู่ และมีวิทยากรท่านที่ 2 มาถึง และจะต้องนำเสนอต่อเนื่อง แต่ไม่สามารถนำข้อมูลไปบันทึกในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่อยู่บนเวทีได้ หรือปัญหาการส่ายชื่อของวิทยากรบนเวที ซึ่งมีตัวอักษรเล็ก ไม่สามารถมองเห็นได้ในระยะไกล หรือปัญหาการลิ้มเปลี่ยนป้ายชื่อวิทยากร เป็นต้น

จากปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัย คิดหาวิธีในการแก้ไขปัญหา และหาวิธีจัดการระบบการลงทะเบียน การจัดการระบบต่างๆ ในห้องประชุม ให้มีปัญหาน้อยที่สุด และผู้เข้าร่วมประชุมมีความพึงพอใจ ดังนั้น การพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในครั้งนี้ จะเป็นการพัฒนาในส่วนของกระบวนการงานต่างๆ การสร้างเครื่องมือ หรือโปรแกรมที่จะช่วยในการพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการ และขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบงานประชุมวิชาการ ซึ่งกระบวนการงานทั้งระบบนั้น ได้มีการนำเทคโนโลยี อุปกรณ์ เครื่องมือ และวิธีการในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภายในองค์กร และเอกชน แล้วนำมาสร้างเป็นกระบวนการงาน วิธีการ โปรแกรม เครื่องมือ เพื่อนำไปใช้ในการจัดประชุมวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ให้สำเร็จผล และสร้างความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมการประชุมในแต่ละครั้ง

2. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเครื่องมือ โปรแกรม วิธีการ ในการจัดประชุมวิชาการ ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ ของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. วิธีการดำเนินงาน

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีขั้นตอนการจัดประชุมวิชาการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 1) ช่วงก่อนการประชุม 2) ช่วงดำเนินการจัดประชุม และ 3) ช่วงหลังการประชุม ซึ่งกระบวนการทั้ง 3 ช่วงนี้เป็นระบบและขั้นตอนต่างๆ ของการจัดการประชุมวิชาการ ที่ผู้วิจัย และคณะได้เริ่มดำเนินงานจากการศึกษาข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชุมวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูล สนับสนุนในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1) ศึกษาฐานระบบงานประชุมวิชาการ จำนวน 4 ครั้ง เพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบระบบ การจัดการประชุม

2) ศึกษาข้อมูลการจัดประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปี พ.ศ. 2552-2555 เพื่อทราบจำนวนการจัดประชุม

3) ศึกษาข้อมูลการจัดประชุมวิชาการและ เสนอผลงานวิจัยในประเทศไทยจากศูนย์ข้อเสนอเทศ การวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (4) เพื่อ แสดงให้เห็นแนวโน้มของการจัดประชุมวิชาการ ในประเทศไทย

4) ศึกษาข้อมูลการจัดประชุมวิชาการในแถบ ภูมิภาคเอเชีย จำนวน 23 ประเทศจากเว็บไซต์ Conference Alerts (5) เพื่อแสดงให้เห็นแนวโน้มของการจัดประชุม วิชาการในประเทศต่างๆ ในแถบภูมิภาคเอเชีย

5) ศึกษาด้านองค์ประกอบ หรือส่วนประกอบ ต่างๆ ในการจัดประชุมวิชาการ ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อเป็น ข้อมูลในการพัฒนาระบบประชุมวิชาการ ซึ่งพบว่า มี องค์ประกอบของการจัดประชุมวิชาการ ประกอบด้วย 36 หัวข้อ

จากนั้นได้ทำการสร้างเครื่องมือ โปรแกรม และ วิธีการ โดยนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ในรูปแบบ ต่างๆ มาช่วยในการบริหารจัดการระบบงานประชุม วิชาการในแต่ละช่วงของกระบวนการ ประกอบด้วย

ช่วงก่อนการประชุม ได้แก่ 1) โปรแกรมคำนวณ หน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ 2) โปรแกรม ลงทะเบียนออนไลน์

ช่วงดำเนินการจัดประชุม ได้แก่ 1) โปรแกรม จองที่นั่งประชุม 2) โปรแกรมระบบโสตทัศนูปกรณ์

ช่วงหลังการประชุม ได้แก่ 1) โปรแกรมแบบ ประเมินออนไลน์ 2) โปรแกรมแบบสำรวจออนไลน์

เมื่อได้เครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการ ตามที่ ต้องการแล้ว ได้ทดลองใช้กับการจัดงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี 2555 จำนวน 7 ครั้ง จากนั้นประเมินผลความพึงพอใจภาพรวม ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม และผลการใช้ในแต่ละ ครั้ง มาเป็นข้อมูลในการการปรับปรุง แก้ไข เครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการ จนได้เครื่องมือ โปรแกรม และ วิธีการตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เข้าร่วม ประชุมวิชาการ The 4th Northeast Pharmacy Research Conference 2012 “Pharmacy Profession in Harmony” จำนวน 320 คน และเป็นผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ ปีงบประมาณ 2555 จำนวน 1,872 คน

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ จำนวนนับ (Count) และ จำนวนร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ในภาพรวมงานวิจัย ทั้งหมด และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง พร้อมคำอธิบายถึงข้อมูลที่ได้ศึกษามา

การประเมินผล ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการ จัดประชุมวิชาการจากแบบประเมินออนไลน์ จำนวน 1 ครั้ง ในประชุมวิชาการ The 4th Northeast Pharmacy Research Conference 2012 “Pharmacy Profession in Harmony” และได้ทำการสำรวจความต้องการการจัด ประชุมวิชาการจากแบบสำรวจออนไลน์ จำนวน 1 ครั้ง กับผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ ปีงบประมาณ 2555 โดยการ ส่งทั้งแบบประเมินออนไลน์ และแบบสำรวจแบบ ออนไลน์ทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) พร้อมแนบการเชื่อมโยงเว็บไซต์ (Link) ไปกับจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ และติดตามผลการประเมินเพื่อนำมา วิเคราะห์ผลต่อไป

4. ผลการศึกษา

จากการศึกษาผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ โปรแกรมวิธีการ เพื่อช่วยในการจัดการระบบงานประชุมวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และทำการประเมินผลจากแบบประเมินออนไลน์ และแบบสำรวจแบบออนไลน์ ซึ่งได้ผล ดังนี้

1) โปรแกรมคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่อง

โดยใช้ภาษา PHP ในการเขียนโปรแกรม ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ทำงานบนระบบ Intranet โดยใช้โปรแกรม Open Source ได้แก่ AppServ (6) จากเว็บไซต์ <http://www.appservnetwork.com> ทำหน้าที่เป็นเซิร์ฟเวอร์ (Server) ของโปรแกรม เพื่อการกำหนดหน่วยกิตการศึกษา

ต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม และรับรองหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ สำหรับการประชุมวิชาการนั้นๆ สำหรับการประชุมวิชาการที่จัดโดยสถาบันหลัก และสถาบันสมทบที่จะขอรับรองหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องนั้นจะต้องมีเอกสารและหลักฐานรายละเอียดของกำหนดการจัดประชุมวิชาการนั้นๆ เพื่อกำหนดหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องของแต่ละงานประชุม ซึ่งการกำหนดหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ สำหรับการประชุมวิชาการนั้น คณะอนุกรรมการจัดระบบการศึกษาต่อเนื่อง สภาเภสัชกรรม (7) ได้กำหนดให้ชั่วโมงการบรรยาย 1 ชั่วโมง เทียบเท่ากับ 1 หน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่อง และชั่วโมงการฝึกปฏิบัติ 1 ชั่วโมง เทียบเท่ากับ 0.25 หน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่อง โดยมีวิธีคิดคำนวณหน่วยกิต ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สูตรการคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์

Time 1	Time 2
Time 3	Time 4
Total 1 = Time 3 – Time 1	Total 2 = Time 2 – Time 4
Total 3 = Total 1 x 60 – Total 2	
CPE (บรรยาย) = Total 3 / 60, CPE (ปฏิบัติ) = Total 3 x 0.25 / 60	

Time 1 หมายถึง เวลาเริ่มการบรรยาย (ชั่วโมง)

Time 2 หมายถึง เวลาเริ่มการบรรยาย (นาที)

Time 3 หมายถึง เวลาสิ้นสุดการบรรยาย (ชั่วโมง)

Time 4 หมายถึง เวลาสิ้นสุดการบรรยาย (นาที)

Total 1 หมายถึง จำนวนเวลาชั่วโมงการบรรยาย

Total 2 หมายถึง จำนวนเวลานาทีการบรรยาย

Total 3 หมายถึง จำนวนเวลาการบรรยาย

$$\text{CPE (บรรยาย)} = \text{จำนวนเวลาบรรยาย} / 60$$

$$\text{CPE (ปฏิบัติ)} = \text{จำนวนเวลาบรรยาย} \times 0.25 / 60$$

โปรแกรมคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นนั้น เป็นโปรแกรมที่สามารถดำเนินการได้ในระบบเดียวแบบเบ็ดเสร็จ และใช้ปฏิบัติงานในปัจจุบัน ซึ่งมีเมนูจัดการเลือกโปรแกรม

การทำงาน สามารถลบข้อมูลที่บันทึกได้ สามารถทำการคำนวณกิจกรรมจนครบตามกำหนดการ และสามารถสร้างรายงานได้ ดังแสดงในภาพที่ 1

ยินดีต้อนรับ

โปรแกรมคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ (CPE) นี้ได้รับสนับสนุนจาก
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการพัฒนางานประจำส่วนวิจัย (RnR)
เรื่อง การพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประจำปีงบประมาณ 2555

ภาพที่ 1 แสดงโปรแกรมคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์

2) โปรแกรมจองที่นั่งประชุม ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้จัดประชุมวิชาการ ได้คิดหาวิธีการ หรือเครื่องมือที่ช่วยในการจัดการ เป็นเครื่องมือบริหารจัดการผู้ร่วมประชุมอย่างเป็นระบบในการหาที่นั่ง ซึ่งต้องจองที่นั่งทุกวันก่อนเข้าร่วมประชุม และช่วยลดภาระผู้จัดการประชุมได้ โดยใช้ภาษา PHP ในการเขียนโปรแกรมจองที่นั่ง ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ทำงานบนระบบ Intranet โดยใช้โปรแกรม Open Source ได้แก่ AppServ (6) ทำหน้าที่เป็นเซิร์ฟเวอร์ (Server) ของโปรแกรม โดยประยุกต์ใช้ Source Code จากเว็บไซต์ <http://imwriter.keedkean.com/show.php?id=24> (8) ซึ่งเป็นคำสั่งที่ใช้ในการควบคุมปุ่ม (Button) ที่มีลักษณะการใช้เมาส์ (Mouse) กดที่ปุ่มแล้วเปลี่ยนสี โดยมีวิธีการ ดังนี้

1) ผู้เข้าร่วมประชุม ตรวจสอบรายชื่อจากบอกระายชื่อที่เรียงลำดับตามตัวอักษร

2) ผู้เข้าร่วมประชุม ลงลายมือชื่อ ตามลำดับรายชื่อ

3) ผู้เข้าร่วมประชุม เลือกที่นั่งตามโปรแกรมจองที่นั่ง

4) ผู้เข้าร่วมประชุม รับใบจองเลขที่นั่งและเข้าห้องประชุม

โดยมี Source Code หรือ Script ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการเขียนโปรแกรมจองที่นั่งประชุม ดังนี้

```
<script type='text/javascript'>
```

```
function fncClick2(elm){
```

```
    color1='gray';
```

```
    color2='yellow';
```

```
    if(elm.style.backgroundColor !=color1)
    elm.style.backgroundColor=color1;
    else elm.style.backgroundColor=color2;
} </script>
```

```
<div id='click2' style='width:50px;height:20px;background:yellow;cursor:pointer'
```

```
    onclick='fncClick2(this)'>ตัวเลข</div>
```

โดยการใช้ Source Code ดังกล่าวทำซ้ำตามจำนวนที่นั่ง และได้รูปโปรแกรม ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงโปรแกรมจองที่นั่งประชุม

3) โปรแกรมลงทะเบียนออนไลน์ เป็นเครื่องมือช่วยในการจัดการรายชื่อ และการติดต่อกับผู้ร่วมประชุม ซึ่งช่วยลดภาระการติดต่อทางโทรศัพท์และประหยัดค่าโทรศัพท์ที่ได้จากเดิมที่คณะเภสัชศาสตร์ มีการจัดประชุมวิชาการมาแล้วกว่า 10 ปี ซึ่งมีการใช้ระบบลงทะเบียน โดยการกรอกข้อมูลในเอกสารใบสมัครที่ส่งไปให้ผู้สนใจหรือหน่วยงานประชาสัมพันธ์ทางไปรษณีย์ และผู้สนใจเข้าร่วมประชุมส่งใบสมัครกลับมาที่

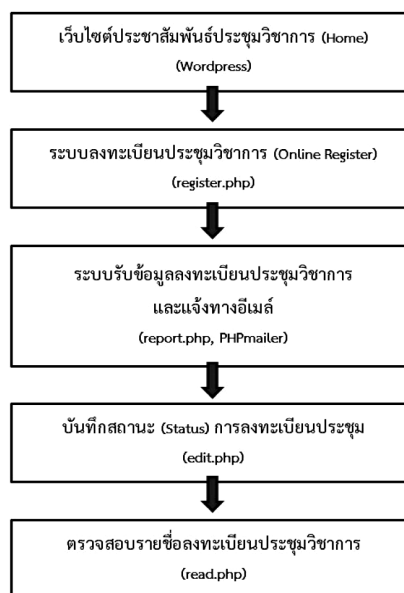
คณะเภสัชศาสตร์โดยทางไปรษณีย์ และทางโทรสาร ปัจจุบันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้มีบทบาทมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ลงศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากเอกสาร ตำรา และเว็บไซต์สอนการเขียนโปรแกรม โดยใช้ภาษา PHP ในการเขียนโปรแกรม และทำงานบนระบบ Internet โดยใช้โปรแกรม Open Source ได้แก่ AppServ (6) ทำหน้าที่เป็นเซิร์ฟเวอร์ (Server) ในการทดลองโปรแกรม และนำโปรแกรมที่สมบูรณ์ขึ้นเว็บไซต์ของคณะเภสัชศาสตร์ โดยเก็บข้อมูลที่เซิร์ฟเวอร์ของคณะเภสัชศาสตร์ที่ <http://pharmblog.kku.ac.th/blog/meeting> และเซิร์ฟเวอร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ <http://home.kku.ac.th> และใช้ระบบของ Wordpress (9) จากเว็บไซต์ <http://wordpress.org> ในการสร้างเป็นเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์การประชุมวิชาการ ที่มีระบบลงทะเบียนออนไลน์ (Online Register) และข้อมูล (Information) อื่นๆ สำหรับผู้สนใจเข้าร่วมประชุม ซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งในการสมัครเข้าร่วมประชุม โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงเว็บไซต์ระบบลงทะเบียนออนไลน์ประชุมวิชาการ

โปรแกรมลงทะเบียนออนไลน์ (Online Register) นี้ สร้างด้วยภาษา PHP และรับข้อมูลด้วย Text File ประเภท CSV (Comma delimited) *.csv ซึ่งประกอบด้วย 1) ไฟล์ register.php เป็นไฟล์สำหรับให้ผู้ร่วมประชุมกรอกข้อมูลลงทะเบียน 2) ไฟล์ report.php เป็นไฟล์ที่รับข้อมูลจาก register.php 3) ไฟล์ data.csv เป็นไฟล์เก็บข้อมูล 4) ไฟล์ read.php เป็นไฟล์ตรวจสอบรายชื่อการลงทะเบียน 5) ไฟล์ edit.php เป็นไฟล์แก้ไขข้อมูลและบันทึก

สถานะการลงทะเบียน นอกจากนั้นยังมีระบบไฟล์ PHPmailer 5.2.1 (10) ประกอบด้วย 3 ไฟล์หลัก คือ 1) ไฟล์ class.phpmailer.php 2) ไฟล์ class.pop3.php และ 3) ไฟล์ class.smtp.php จากเว็บไซต์ <http://code.google.com/a/apache-extras.org/p/phpmailer> ทำหน้าที่ในการแจ้งเตือน (Alert) ว่ามีการลงทะเบียนออนไลน์ ทำให้ผู้ดูแลระบบทราบ โดยมีระบบการทำงานของโปรแกรม ดังแสดงในภาพที่ 4

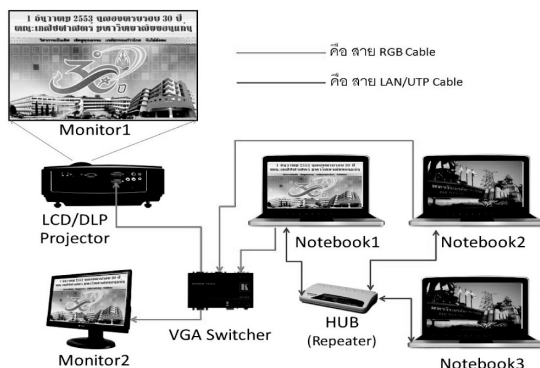
ภาพที่ 4 แสดงขั้นตอนระบบการทำงานของโปรแกรมลงทะเบียนออนไลน์ประชุมวิชาการ

4) โปรแกรมระบบโสตทัศนูปกรณ์ (Stage AV) คือ การบริหารจัดการระบบโสตทัศนูปกรณ์ในการจัดการประชุม ซึ่งผู้วิจัย มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการระบบโสตทัศนูปกรณ์ สำหรับการประชุมวิชาการ ที่ต้องเกี่ยวข้องกับวิทยาการ และจะต้องมีการเดินขึ้นเดินลงบนเวที เพื่อจัดการคอมพิวเตอร์กับวิทยาการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้คิดหาวิธีในการใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ มาช่วยในการจัดการปัญหาในระบบดังกล่าว โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประเภท Freeware ในการควบคุมระบบเครื่องคอมพิวเตอร์ (Virtual Network Computing, VNC) ในการจัดประชุม ซึ่งผู้วิจัยได้ทดลองใช้โปรแกรม UltraVNC Win 32 Server Version 1.0.9.6.2 (11) จาก

เว็บไซต์ <http://www.uvnc.com> ในการสนับสนุนงานประชุมวิชาการ โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) ขอข้อมูลการนำเสนอบรรยายจากวิทยากร 2) บันทึกข้อมูลนำเสนอบรรยายในเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ 1 3) ส่งข้อมูลนำเสนอบรรยายจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ 1 (ผู้ควบคุม) ส่งไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ 2 (วิทยากร) ซึ่งอยู่บนเวที 4) การสลับการนำเสนอเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ 1 และเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ 2 5) การส่งข้อมูลวิทยากร เพื่อแสดงบนหน้าจอบนเวที เช่น การแสดงชื่อและภาพวิทยากร โดยมีอุปกรณ์ที่ใช้ในระบบโสตทัศนูปกรณ์ (Stage AV) สำหรับการจัดประชุมวิชาการคณะเภสัชศาสตร์ ดังนี้

- 1) เครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook จำนวน 3 เครื่อง
- 2) เครื่องฉายภาพ LCD Projector หรือ DLP Projector จำนวน 1 เครื่อง
- 3) จอ (Monitor) จำนวน 1 เครื่อง
- 4) อุปกรณ์แยกสัญญาณ VGA Switcher (KRAMER TOOLS) จำนวน 1 ชุด
- 5) HUB แยกสัญญาณระบบ LAN จำนวน 1 ชุด
- 6) สายสัญญาณ VGA Cable จำนวน 4 สาย
- 7) สายสัญญาณ LAN/UTP Cable จำนวน 3 สาย

โดยมีวิธีการเชื่อมต่อสายสัญญาณ และอุปกรณ์ ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5 แสดงการเชื่อมต่อสายสัญญาณในระบบโสตทัศนูปกรณ์ (Stage AV) งานประชุมวิชาการ

นอกจากนั้นเพื่อให้ระบบการบริหารจัดการงานประชุม และระบบโสตทัศนูปกรณ์ (Stage AV) มีความพร้อม มีประสิทธิภาพในการประสานงาน จึงได้จัดทำใบตรวจสอบ (Check List) สิ่งที่ต้องเตรียมสำหรับงานประชุมก่อนไปโรงแรม และใบตรวจสอบอุปกรณ์ (Check List Stage AV System) สำหรับตรวจสอบก่อนการจัดประชุมวิชาการ และเพื่อเป็นมาตรฐาน (SOP) ในการปฏิบัติงาน โดยดัดแปลงจากแบบฟอร์มและข้อมูลคู่มือการจัดประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติและนานาชาติของ ศ.ดร.ศรีสักดิ์ จามรมาน (3)

5) โปรแกรมแบบประเมินออนไลน์ (Evaluation Forms) สร้างด้วยภาษา PHP และรับข้อมูลด้วย Text File ประเภท CSV (Comma delimited) ทำงานบนระบบ Internet โดยใช้โปรแกรม AppServ (6) ทำหน้าที่เป็นเซิร์ฟเวอร์ (Server) โดยเก็บข้อมูลที่เซิร์ฟเวอร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ <http://home.kku.ac.th> จากนั้นส่งการเชื่อมโยง (Link) ให้ผู้ร่วมประชุมทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) จำนวน 320 คน มีผู้ตอบกลับมา 100 คน ซึ่งมีผลการประเมินจากแบบประเมินที่แยกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน ส่วนที่ 2 ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการจัดประชุม ดังแสดงในตารางที่ 2 และส่วนที่ 3 ด้านความพึงพอใจในการให้บริการด้านต่างๆ ของการจัดประชุม ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลประเมินด้านช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการจัดประชุมวิชาการ

ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการจัดประชุม	ร้อยละ
1. ทาง Web site คณะเภสัชศาสตร์ มข.	60
2. จดหมายเชิญประชุมจากคณะเภสัชศาสตร์ มข.	14
3. อื่นๆ	24
4. ไม่ตอบ	2

จากตารางที่ 2 ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ประเมินการได้รับข้อมูลข่าวสารทางเว็บไซต์คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัย ขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมา คือ ได้รับข้อมูลข่าวสารจากช่องทางอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 24 และได้รับข้อมูลข่าวสารจากจดหมายเชิญประชุมของคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัย ขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 14 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลประเมินด้านความพึงพอใจในการให้บริการด้านต่างๆ ของการจัดประชุมวิชาการ

หัวข้อการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				ผลประเมิน	
	ปรับปรุง	พอใช้	มาก	มากที่สุด	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1. ด้านการประชาสัมพันธ์/เว็บไซต์	1	14	64	21	4.05	81.00
2. ด้านสถานที่จัดประชุม/โรงแรม	2	5	38	55	4.46	89.20
3. ด้านห้องประชุม/จองที่นั่งประชุม	2	4	32	62	4.54	90.80
4. ด้านระยะเวลาในการจัดประชุม	0	8	53	39	4.31	86.20
5. ด้านการต้อนรับ/เจ้าหน้าที่	1	8	49	42	4.32	86.40
6. ด้านอาหารและเครื่องดื่ม	0	13	43	44	4.31	86.20
ค่าเฉลี่ย					4.33	86.63

จากตารางที่ 3 ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ประเมินความพึงพอใจในการให้บริการด้านต่างๆ ซึ่งผลการประเมินเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ ดังนี้คือ ด้านห้องประชุม/จองที่นั่งประชุม อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.80 รองลงมา คือ ด้านสถานที่จัดประชุม/โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 89.20 ด้านการต้อนรับ/เจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 86.40 ด้านอาหารและเครื่องดื่ม และด้านระยะเวลาในการจัดประชุม มีค่าเท่ากัน คือ คิดเป็นร้อยละ 86.20 และด้านการประชาสัมพันธ์/เว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 81.00 ตามลำดับ ซึ่งจากผลการประเมินโดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ 86.63

6) โปรแกรมแบบสำรวจแบบออนไลน์ (Surveys Online) เป็นโปรแกรมที่สร้างด้วยภาษา PHP และรับข้อมูลด้วย Text File ประเภท CSV (Comma delimited) ทำงานบนระบบ Internet โดยใช้โปรแกรม AppServ (6) ทำหน้าที่เป็นเซิร์ฟเวอร์ (Server) และเก็บข้อมูลที่เซิร์ฟเวอร์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ <http://home.kku.ac.th> เพื่อประเมินผลการจัดประชุม และสำรวจความต้องการจากผู้เข้าร่วมประชุมในปี 2555 จำนวน 1,872 คน โดยส่งการเชื่อมโยง (Link) ให้ผู้ร่วมประชุมทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เช่นกัน ซึ่งมีผู้ตอบจำนวน 189 คน โดยมีผลการจัดประชุมและความต้องการ ดังนี้

6.1) ด้านความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลที่ต้องการเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ซึ่งพบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารการจัดประชุมวิชาการ ควรนำเสนอหรือเผยแพร่สู่สังคมในช่องทาง

จดหมายเชิญประชุมจากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.44 รองลงมา คือ เว็บไซต์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 19.58 ทางสำนักบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 14.81 ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) คิดเป็นร้อยละ 6.88 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 5.29 ตามลำดับ

6.2) ด้านการสมัครลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม โดยต้องการลงทะเบียนออนไลน์ ช่องทางอินเทอร์เน็ต (Internet) อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.13 รองลงมา คือ ทางโทรสาร คิดเป็นร้อยละ 12.70 และช่องทางอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.17 ตามลำดับ

6.3) ด้านความต้องการให้พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานประชุมวิชาการ พบว่าด้านเอกสารประกอบการประชุม อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.39 รองลงมา คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 35.98 ด้านสถานที่จัดประชุม/ห้องประชุม คิดเป็นร้อยละ 10.58 ไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 4.76 ด้านอาหารกลางวัน/อาหารว่าง คิดเป็นร้อยละ 3.70 และ และด้านโสตทัศนูปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.59 ตามลำดับ

6.4) ด้านรูปแบบหรือกิจกรรมการให้บริการทางวิชาการที่ต้องการให้คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการเพิ่มเติม มีดังนี้ การดาวน์โหลดเอกสารวิชาการ เสนอบทความวิชาการที่มีแบบทดสอบที่สามารถเพิ่ม CPE ได้ แจ้งทางอีเมล การเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวกับงานและข่าวสารทางด้านเภสัชกรรมอย่าง

สม่ำเสมอในรูปแบบของเอกสาร วารสารวิชาการ และการเผยแพร่ทาง Internet จำหน่ายหนังสือทางวิชาการ มีบริการตอบคำถามด้านยาและให้ความรู้ทางวิชาการใหม่ๆ เผยแพร่การประชุมในรูปแบบต่างๆ ได้ เพื่อคนที่ไม่ได้เข้าประชุมจะได้ทราบข้อมูลข่าวสารไปด้วยกัน เพื่อวิชาชีพ เพราะที่ผ่านมา ใครเข้าประชุมคนนั้นก็ทราบข้อมูลเต็มรูปแบบ แต่ในความเป็นจริง โรงพยาบาลไม่สามารถส่งเอกสารเข้าร่วมกิจกรรมได้ทุกคน ซึ่งวิชาชีพจะพัฒนาเร็วกว่าถ้าสามารถเผยแพร่บันทึกการประชุมในรูปแบบวีดีโอ หรือวีดีโอออนไลน์ทางเว็บไซต์ของคณะฯ ได้

5. สรุปผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบงานประชุมวิชาการ และพัฒนาเครื่องมือ โปรแกรม วิธีการ จากนั้นทดลองใช้ เพื่อช่วยในการจัดประชุมวิชาการ และประเมินผลความพึงพอใจจากแบบสอบถามแบบออนไลน์ (Online) และสำรวจความต้องการแบบออนไลน์ ผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ สรุปได้ ดังนี้

1) การสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย 1. โปรแกรมคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องทางเภสัชศาสตร์ 2. โปรแกรมจองที่นั่งประชุม 3. โปรแกรมลงทะเบียนออนไลน์ 4. โปรแกรมระบบโสตทัศนูปกรณ์และทดลองใช้กับการจัดงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปี 2555 จำนวน 7 ครั้ง

2) การประเมินผลการประชุมจากแบบประเมินออนไลน์ (Online) จำนวน 1 ครั้ง เพื่อประเมินผลการจัดประชุมวิชาการแบบออนไลน์ โดยการส่งทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และเป็นการพัฒนาระบบการประเมินผลจากการแจกแบบสอบถามเป็นระบบแบบสอบถามทาง Internet จากผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 320 คน มีผู้ตอบจำนวน 100 คน ซึ่งจากผลการประเมินโดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 86.63

3) การสำรวจความต้องการในการจัดประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แบบออนไลน์ (Online) จำนวน 1 ครั้ง เพื่อประเมินผล และ

สำรวจความต้องการจากผู้เข้าร่วมประชุมในปี 2555 โดยการส่งทางระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) จำนวน 1,872 คน มีผู้ตอบจำนวน 189 คน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการจัดประชุมวิชาการให้ตรงกับความต้องการของผู้ร่วมประชุม ซึ่งพบว่า ด้านข้อมูลข่าวสารการจัดประชุมวิชาการ ทางจดหมายเชิญประชุมจากคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 53.44 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้ร่วมประชุมส่วนใหญ่เป็นเภสัชกร และต้องการหนังสือราชการเพื่อขออนุมัติเข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานต้นสังกัด

จากผลการศึกษาและพัฒนาระบบการจัดประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับ คือ มีเครื่องมือช่วยในการจัดประชุมวิชาการ ประกอบด้วย 1) โปรแกรมช่วยคำนวณหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่อง จำนวน 1 โปรแกรม 2) โปรแกรมจองที่นั่งประชุม จำนวน 1 โปรแกรม 3) โปรแกรมลงทะเบียนออนไลน์ จำนวน 1 โปรแกรม 4) โปรแกรมระบบโสตทัศนูปกรณ์ (Stage AV) จำนวน 1 โปรแกรม 5) โปรแกรมประเมินผลออนไลน์ จำนวน 1 โปรแกรม 6) โปรแกรมสำรวจออนไลน์ จำนวน 1 โปรแกรม ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริง ในการจัดประชุมวิชาการของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

6. อภิปรายผลการศึกษา

จากการพัฒนาระบบงานประชุมวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยการสร้างเครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการ เพื่อนำไปใช้ในการจัดประชุมวิชาการในแต่ละช่วงของการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการพัฒนาจากระบบเดิมที่ไม่มีเครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการในการบริหารจัดการระบบงานประชุมวิชาการ มาเป็นการใช้เครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการที่ผู้วิจัย และคณะ ได้พัฒนาขึ้น เพื่อช่วยในการบริหารจัดการระบบงานประชุมวิชาการในปี 2555 ซึ่งจากการทดลองใช้เครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการที่ได้พัฒนาขึ้นมานั้น ได้ช่วยแก้ปัญหาในการบริหารจัดการทั้งในด้านการลงทะเบียน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการดำเนิน

การจัดประชุม และด้านการใช้อินเทอร์เน็ตสนับสนุนการประชุม ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการประชุมวิชาการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ศ.ดร.ศรีศักดิ์ จามรมาน (3) ที่กล่าวถึง การใช้ซอฟต์แวร์ประยุกต์ที่เป็นแบบเว็บ (Web Application) เป็นระบบการลงทะเบียน และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต แทนทางโทรสาร หรือทางไปรษณีย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันเภสัชกรในโรงพยาบาลส่วนใหญ่ใช้ระบบนี้มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินด้านการลงทะเบียนออนไลน์ และการรับข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้เข้าร่วมประชุมมีความพึงพอใจในด้านการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ อยู่ในระดับมาก

ส่วนการใช้โปรแกรมจองที่นั่งประชุม เป็นการพัฒนาเครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการใหม่ในการบริหารจัดการระบบงานประชุมวิชาการ ที่ช่วยแก้ปัญหาให้ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ต้องเข้ามาเดินดูที่นั่งข้างในห้องประชุม ทำให้ทราบได้ว่าที่นั่งใดว่าง และช่วยลดปัญหาในการหาที่นั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสร้างความสะดวก และความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมประชุม ดังจะเห็นได้จากผลการประเมิน ด้านห้องประชุม/จองที่นั่งประชุม อยู่ในระดับมากที่สุด และการใช้โปรแกรมระบบสารสนเทศช่วยให้ผู้วิจัย และวิทยากร สะดวกในการจัดการไฟล์ข้อมูลนำเสนอระหว่างการจัดประชุมนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย สามารถช่วยให้การจัดการไฟล์ข้อมูลนำเสนอสำหรับวิทยากร หรือผู้นำเสนอมานาน และต้องนำเสนอต่อเนื่องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากผลการสำรวจแบบออนไลน์ (Online) ด้านความต้องการให้พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานประชุมวิชาการ ด้านสารสนเทศสนับสนุน มีระดับน้อยมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมประชุม มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศที่ดำเนินการอยู่ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องแล้ว

สำหรับการใช้โปรแกรมแบบประเมินออนไลน์ และแบบสำรวจออนไลน์ ซึ่งเป็นเครื่องมือ โปรแกรม และวิธีการใหม่ ที่พัฒนาจากระบบการประเมินผลการประชุมจากการแจกแบบสอบถามกระดาษเป็นระบบแบบสอบถามทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อติดตามผลการประชุม และสำรวจความต้องการจากผู้เข้าร่วม

ประชุมในปี 2555 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประชุมร่วมระหว่างคณะเภสัชศาสตร์ในส่วนภูมิภาค 4 สถาบัน และใช้เป็นข้อมูลจัดทำแผนปฏิบัติราชการของคณะเภสัชศาสตร์ในปีงบประมาณ 2556 ต่อไป

7. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมจองที่นั่งประชุม ซึ่งยังเป็นโปรแกรมที่ต้องเขียน Source Code เอง และต้องเปลี่ยนแปลงตามผังการจัดห้องประชุมตามจำนวนของผู้เข้าร่วมประชุมในแต่ละครั้ง ซึ่งทางผู้วิจัยได้เสนอเป็นแผนในการพัฒนาโปรแกรมในปี 2556 เพื่อให้ได้โปรแกรมที่มีความสามารถทำงานร่วมกับระบบฐานข้อมูล (Data Base) โดยจะแสดงชื่อผู้จองที่นั่ง และผู้เข้าร่วมประชุมสามารถจองที่นั่งได้เองทาง Internet และปัจจุบันมีโปรแกรมบริหารจัดการระบบประชุมวิชาการที่ให้ผู้สนใจสามารถดาวน์โหลดโปรแกรมมาใช้ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ระบบ Open Conference Systems (OCS) จากเว็บไซต์ <http://pkp.sfu.ca/> และ <http://www.easychair.org/> เป็นต้น ซึ่งเป็นระบบจัดการประชุมแบบออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ ที่มีผู้นำมาใช้แล้ว ซึ่งผู้วิจัยและคณะสนใจที่จะทดลองใช้ เพื่อศึกษาวิธีการใช้ ข้อดี และข้อจำกัดต่อไป

8. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัย และคณะ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยสถาบันปีงบประมาณ 2555 และขอขอบคุณคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่สนับสนุนให้ศึกษาดูงานระบบการจัดการประชุมวิชาการ และขอขอบคุณสำนักบริหารการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น, คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้ผู้วิจัยและคณะ เข้าร่วมศึกษาดูงานระบบการจัดการประชุมวิชาการ

9. เอกสารอ้างอิง

- (1) คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2532. ทิศทางและวิธีการวิจัยในงานเภสัชกรรม ในการประชุมวิชาการ ประจำปี ครั้งที่ 1 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง ทิศทางและวิธีการวิจัยในงานเภสัชกรรม วันที่ 5-6 มกราคม 2532 ณ หอประชุมวิทยาศาสตร์สุขภาพ
- (2) กฤษณี สระมณี, 2551. เอกสารคำสอนรายวิชาการบริหารเภสัชกิจ ปีการศึกษา 1/2551. อาจารย์ประจำคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- (3) ศ.ดร.ศรีศักดิ์ จามรมาน บรรณาธิการ, 2550. เครือข่ายสหวิทยาการแห่งราชบัณฑิตยสถาน รวมบทความ คู่มือการจัดประชุมสัมมนาวิชาการระดับชาติและนานาชาติ. บริษัท แอคมี่ พรินติ้ง จำกัด. กรุงเทพมหานคร.
- (4) ศูนย์ข้อสนเทศการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. <http://www.riclib.nrct.go.th>
- (5) Conference Alerts., <http://www.conferencealerts.com>
- (6) AppServ., <http://www.appservnetwork.com>
- (7) คณะอนุกรรมการจัดระบบการศึกษาคณะเภสัชกรรม, 2545. คู่มือสำหรับสถาบันหลักเพื่อเป็นแหล่งผลิตกิจกรรม ให้การรับรองและกำหนดหน่วยกิตการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม.
- (8) <http://imwriter.keedkean.com/show.php?id=24>
- (9) Wordpress., <http://wordpress.org>
- (10) PHPmailer 5.2.1., <http://code.google.com/a/apache-extras.org/p/phpmailer>
- (11) UltraVNC Win 32 Server Version 1.0.9.6.2, <http://www.uvnc.com>

KKU isr.j. 2013; 1(1) : 70-76
http : //ora.kku.ac.th

รูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่ถูก ลงโทษวินัย : กรณีศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น An Appropriate Charity Activities Pattern for Punish Student Who Violated the Disciplines : A Case Study of Management Sciences Faculty, Khon Kaen University

บุญเลิศ เล็กสมบูรณ์

งานพัฒนานักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยสถาบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและการรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยของนักศึกษา และเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่ถูกลงโทษโดยศึกษาจาก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการระดับปริญญาตรี จำนวน 348 คน กลุ่มประชากรคณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 5 คน และ กลุ่มประชากรหัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษาสังกัดคณะต่างๆของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 18 คน ซึ่งได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยประชากร เครื่องที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีมหาวิทยาลัยได้มีการบัญญัติข้อบังคับและประกาศเกี่ยวกับวินัยนักศึกษาให้นักศึกษาได้ถือปฏิบัติ การฝ่าฝืนข้อบังคับถือว่าเป็นผู้กระทำผิดวินัยและจะได้รับการลงโทษตามผลการกระทำ แต่เมื่อได้สอบถามนักศึกษาในรายละเอียดว่า “เมื่อมีการลงโทษแก่นักศึกษาตามลักษณะความผิดแล้ว ส่วนใหญ่จะมีการกำหนดโทษบำเพ็ญประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยหรือสังคม อีกสถานหนึ่งควบคู่กับการลงโทษความผิดสถานอื่นด้วย” ผลปรากฏว่าถึงหนึ่งยังไม่รับรู้ นอกจากนั้นแล้วนักศึกษา คณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ และหัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษาคณะต่างๆ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่ามหาวิทยาลัยควรเป็นผู้กำหนดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่นักศึกษาที่กระทำผิดวินัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะทุกฝ่ายยอมรับให้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นหน่วยงานสูงสุดเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดกฎระเบียบ และรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกที่เหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสีเสื้อล้อม เช่น การบริจาคโลหิต การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ การเก็บขยะรีไซเคิล เป็นต้น

ABSTRACT

The research was an institutional research. The research objective aimed to study the current situation and acknowledging of the student to discipline punishment and to research for the aspect of the appropriated charity activities pattern to the disciplined punished student. There were three groups: The sample size of

Faculty of Management Science students was 348 people. The population size of the Faculty of Management Science's student discipline committee was 5 people and chief of student affairs from other faculties was 18 people; collected data from every unit of the population. The questionnaire was used to research and the result reveals as follow; the majority of students acknowledge that the university has the student rule and the announcement of the university discipline for their behavior. The offense student would be punished as of their action. The students were asked for the information: When the student was punished as of he or she offence, there would have punishment assign to charity activity both to university or social, and there would be another cooperative assignment. Half of students do not acknowledge. Most of students, the Faculty of Management Science's student discipline committee and chief of student affairs from other faculties agree that the university should be the main organization to appoint the charity activity to the discipline punished student. Because, they are agree on the importance of the discipline and accept to the university office where the supreme organization appoints the punished discipline. The charity activities pattern that had been chosen was the charity activities and environment protection activities, example blood donation, pauper donation, recycle garbage collection.

คำสำคัญ: บำเพ็ญประโยชน์, การลงโทษ

Keywords: Charity, punish

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ออก “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ.2551” เพื่อให้ให้นักศึกษาได้รักษาวินัยตามที่ได้บัญญัติเป็นข้อปฏิบัติโดยเคร่งครัด นักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดวินัย (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551) ต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ 6 สถาน ทั้งนี้การลงโทษวินัยนักศึกษาอาจลงโทษได้มากกว่า 1 สถาน ดังนี้

- 1) ว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร
- 2) ตัดคะแนนความประพฤติ
- 3) บำเพ็ญประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยหรือสังคม
- 4) ตัดสิทธิการเข้าสอบ หรืองด ย้ายชั้น หรือ

ชะลอ การประกาศผลสอบหรือออกหนังสือรับรองใดๆ

- 5) พักการเรียน

- 6) ให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา โดย

6.1) ให้ออก 6.2) ไล่ออกและไม่มีสิทธิได้รับหลักฐานแสดงผลการศึกษาของมหาวิทยาลัย

การดำเนินงานสอบสวนและการลงโทษวินัยนักศึกษาที่กระทำผิด ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ

สอบสวนวินัยนักศึกษาให้เป็นผู้ดำเนินการสอบสวนและกำหนดบทลงโทษแก่นักศึกษาตามลักษณะความผิด โดยมักจะมีการกำหนด “โทษบำเพ็ญประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยหรือสังคม” อีกสถานหนึ่งควบคู่กับความผิดสถานอื่นด้วย(งานวินัยนักศึกษา, 2552) แต่มหาวิทยาลัยขอนแก่นยังไม่มีข้อกำหนดรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่นักศึกษาที่ถูกลงโทษวินัยอย่างเป็นทางการเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งมหาวิทยาลัย ในทางปฏิบัติยังคงใช้วิธีการมอบหมายให้คณะหน่วยงานที่นักศึกษาสังกัดเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจกำหนดรูปแบบกิจกรรม กำกับดูแล และติดตามผล ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการลงโทษบำเพ็ญประโยชน์ที่เคยปฏิบัติไปแล้วนั้น ส่วนใหญ่จะมอบหมายให้นักศึกษาช่วยงานจัดชั้นหนังสือในห้องสมุด การบริจาคโลหิตเพื่อการกุศล การช่วยงานธุรการของสำนักงานคณบดี การช่วยงานทั่วไปภายในกองกิจการนักศึกษา เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการเริ่มต้นการกำหนดรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น จึงเห็นควรได้มีการศึกษาวิจัยสถาบัน โดยคณะวิทยาการจัดการซึ่งมีความพร้อมทั้งด้านข้อมูลพื้นฐานและนักวิจัย ได้ดำเนินการศึกษาค้นหารูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา

กระบวนการกำหนดบทลงโทษวินัยนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและการรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยของนักศึกษา

2.2 เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสม

3. คำนิยาม

3.1 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการลงโทษวินัย หมายถึง กระบวนการลงโทษวินัยนักศึกษาที่กำลังปรากฏในปัจจุบัน โดยคณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษาลือปฏิบัติกับนักศึกษาที่กระทำผิดวินัย

3.2 การรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยของนักศึกษา หมายถึง การสัมผัสได้และตีความหมายจนเข้าใจได้ ในเรื่องการลงโทษวินัยของนักศึกษา

3.3 รูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง โทษทางวินัยนักศึกษาสถานหนึ่งที่กำหนดเป็นบทลงโทษให้แก่นักศึกษาที่กระทำผิด ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยหรือสังคม เช่น การบริจาคโลหิตเพื่อการกุศล การช่วยเหลือหน่วยงานราชการโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นต้น

4. วิธีดำเนินงาน

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1.1 ประชากรนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 4 มีจำนวนรวม 2,686 คน (ตารางที่ 1) และมีขั้นตอนคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย e = ค่าความคลาดเคลื่อน

หลังจากนั้นทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยแบ่งชั้น คือ เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น โดยเทียบค่าสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างกับจำนวนประชากร และสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามลำดับ ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวม 348 คน (ตารางที่ 2)

4.1.2 คณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ และ หัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษา สังกัดคณะต่างๆของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากทุกหน่วยประชากร โดยมีขนาดประชากรเท่ากับ 5 คน และ 18 คน ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 สภาพปัจจุบันของการลงโทษวินัยนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ

4.2.2 การรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ

4.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสม

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันในการรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยนักศึกษา และเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกคำตอบ (Check list) และคำถามปลายเปิด (Opened form)

4.4 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

4.4.1 การหาความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) โดยการเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาของเครื่องมือกับเนื้อหาของการวัดที่ต้องการวัดผล

4.4.2 นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนำไปวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ซึ่งผลการคำนวณได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.8784

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยใช้ค่าสถิติ คือ ความถี่ และ ร้อยละ

5. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการในปีการศึกษา 2551 โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 348 คน จากประชากรคณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 5 คน และจากประชากรหัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษา จำนวน 18 คน โดยมีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ ข้อ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและการรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยของนักศึกษา

เมื่อได้ศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการลงโทษวินัยนักศึกษาจากข้อมูลประวัติการดำเนินงานวินัยนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ผลการวิจัยพบว่า ในสภาพปัจจุบันคณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจกำหนดรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กำกับดูแลและติดตาม โดยมอบหมายให้นักศึกษาบริจาคโลหิตเพื่อการกุศล 1 ครั้ง หากนักศึกษาไม่พร้อมในการบริจาคโลหิตก็จะมอบหมายให้นักศึกษาช่วยงานภายในห้องสมุดหรือสำนักงาน คณบดีเท่ากับจำนวนชั่วโมงที่ถูกกำหนดโทษ

เมื่อได้สอบถามถึงสภาพปัจจุบันในการรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยของนักศึกษา คือ “เมื่อมีการลงโทษแก่นักศึกษาตามลักษณะความผิดแล้ว ส่วนใหญ่จะมีการกำหนดโทษบำเพ็ญประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย หรือสังคม อีกสถานหนึ่งควบคู่ไปด้วย” ผลปรากฏว่า นักศึกษาร้อยละ 49.72 รับรู้ข้อมูลดังกล่าว และนักศึกษาร้อยละ 50.28 ไม่รับรู้ ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันอย่างมาก และนักศึกษาจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 รับรู้ว่ามี การประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยวินัยนักศึกษา และประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่อง เกณฑ์การตัดคะแนนความประพฤตินักศึกษา ส่วนสื่อที่นักศึกษาใช้รับรู้ข่าวสารดังกล่าวมากที่สุด คือ คู่มือ นักศึกษา รองลงมา คือ บอร์ดติดประกาศข่าวสารภายใน

อาคาร ตามลำดับ เมื่อสอบถามถึงรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการลงโทษวินัยนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่รับรู้รายละเอียดที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เช่น นักศึกษารับทราบว่าตนเองมีคะแนนความประพฤติเต็ม 100 คะแนนและจะถูกหักคะแนนเมื่อกระทำการผิดวินัยนักศึกษา (ร้อยละ 92.90) การลงโทษวินัยนักศึกษามีโทษ 6 สถาน (ร้อยละ 78.98) การหักคะแนนความประพฤติจะถูกหักสะสมไปเรื่อยๆ จนกว่าจะสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 86.08) และการขับขีรถจักรยานยนต์โดยไม่สวมหมวกนิรภัยถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัยนักศึกษา (ร้อยละ 90.06) เป็นต้น

วัตถุประสงค์ ข้อ 2 เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่ถูกลงโทษวินัย

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา คณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และหัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษาคณะต่างๆ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่า มหาวิทยาลัยควรเป็นผู้กำหนดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่นักศึกษาที่กระทำผิดวินัย โดยมีความคิดเห็นร้อยละ 71.31 80.00 และ 88.89 ตามลำดับ และเมื่อสอบถามถึงการกำหนดรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่ถูกลงโทษวินัย ผลปรากฏว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน รูปแบบกิจกรรมลำดับแรกที่ถูกเลือกมากที่สุด คือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสีสิ่งแวดล้อม เช่น การบริจาคโลหิต การบริจาคสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ การเก็บขยะรีไซเคิล เป็นต้น ส่วนรูปแบบกิจกรรมลำดับที่สอง ทั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และหัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษาคณะต่างๆ ได้เลือกรูปแบบกิจกรรมเดียวกัน โดยได้เลือกกิจกรรมด้านนันทนาการ เช่น หากนักศึกษากระทำผิดเกี่ยวกับการดื่มสุรา ก็จะมอบหมายให้นักศึกษาจัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้อื่นเกี่ยวกับโทษของการดื่มสุรา ส่วนนักศึกษาได้เลือกกิจกรรมด้านวิชาการ เช่น การช่วยงานอาจารย์เตรียมเอกสารการสอน ส่วนรูปแบบกิจกรรมลำดับที่สาม กลุ่มตัวอย่างและประชากรที่ศึกษาได้เลือกรูปแบบกิจกรรมเดียวกัน คือ กิจกรรมด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เช่น การให้เข้าร่วมกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ

6. สรุปและอภิปรายผล

6.1 สรุปผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าในสภาพปัจจุบันคณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจกำหนดรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กำกับดูแลและติดตาม โดยมอบหมายให้นักศึกษาบริจาดโลหิตเพื่อการกุศล หากนักศึกษาไม่พร้อมในการบริจาดโลหิตก็จะมอบหมายให้นักศึกษาช่วยงานภายในห้องสมุดหรือสำนักงานคณบดี เท่ากับจำนวนชั่วโมงที่ถูกกำหนดโทษ ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับการลงโทษวินัยของนักศึกษา นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ว่ามีมหาวิทยาลัยได้มีการบัญญัติข้อบังคับและประกาศเกี่ยวกับวินัยนักศึกษาให้ถือปฏิบัติ การฝ่าฝืนถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดวินัยและจะได้รับการลงโทษตามผลการกระทำ แต่นักศึกษาถึงหนึ่งยังไม่รับรู้ว่ามีมีการลงโทษแก่นักศึกษาตามลักษณะความผิดแล้วจะมีการกำหนดโทษบำเพ็ญประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยหรือสังคม อีกสถานหนึ่งควบคู่กับการลงโทษความผิดสถานอื่นด้วย ดังนั้น คณะและมหาวิทยาลัยควรได้มีการหาวิธีการสื่อสารแก่นักศึกษาเพื่อให้มีสัดส่วนการรับรู้ที่เพิ่มมากขึ้น เช่น การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆในรูปแบบที่เหมาะสมกับวัยรุ่น เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ การตีพิมพ์ลงในคู่มือนักศึกษา เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้วผลการวิจัยยังพบว่าสมควรให้มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นหน่วยงานสูงสุดเป็นผู้กำหนดรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งมหาวิทยาลัย และรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมมากที่สุด คือ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และรักษาสีงแวดล้อม เช่น การบริจาดโลหิต การบริจาดสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ การเก็บขยะรีไซเคิล เป็นต้น

เมื่อได้ศึกษาข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระอื่นๆในการเสนอรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสม ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สมควรนำไปพิจารณาปรับปรุงกระบวนการกำหนดโทษวินัยนักศึกษา ดังนี้

1) ก่อนการกำหนดโทษบำเพ็ญประโยชน์ ให้แก่นักศึกษาผู้กระทำความผิด ควรให้อาสาสมัครศึกษา

ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมด้วย เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลหลังจากการลงโทษแล้ว

2) การกำหนดโทษบำเพ็ญประโยชน์ อีกสถานหนึ่งควบคู่กับการหักคะแนนความประพฤตินั้น ควรใช้เกณฑ์หักคะแนนความประพฤติ 1 คะแนน แล้วให้กำหนดโทษบำเพ็ญประโยชน์ 1 ชั่วโมง (1 คะแนน : 1 ชั่วโมง)

3) การกำหนดโทษบำเพ็ญหรือโทษสถานอื่นๆ ให้แก่นักศึกษาผู้กระทำความผิด ต้องไม่กระทบต่อแผนการเรียนและความรู้ความสามารถของนักศึกษา

4) การลงโทษวินัยนักศึกษาไม่ว่าจะกำหนดลงโทษสถานใดก็ตาม ควรใช้หลักการว่าการลงโทษเป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดตระหนักถึงผลของการกระทำ ไม่กล้ากระทำความผิดนั้นซ้ำอีก และเกิดสำนึกในการกลับตนให้เป็นคนดี

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 คณะวิทยาการจัดการ ควรได้นำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการกำหนดรูปแบบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาที่ถูกลงโทษวินัย และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเสนอต่อมหาวิทยาลัยได้พิจารณาการออกกฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งมหาวิทยาลัย

6.2.2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรได้มีการทบทวนการใช้สำนวนภาษาและคำศัพท์ที่ได้บัญญัติไว้ในข้อบังคับและประกาศเกี่ยวกับวินัยนักศึกษา เพื่อให้สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับการรับรู้ของนักศึกษา และควรมีการประยุกต์ใช้สื่อสารประชาสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ เช่น แผ่นพับ การ์ตูน กระดานถามตอบบนเว็บไซต์ เป็นต้น เพื่อเสริมการสื่อสารให้นักศึกษาทุกกลุ่มได้รับรู้และเข้าใจความหมายที่ถูกต้องตรงกัน

6.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอให้มีการศึกษาวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาที่ถูกลงโทษวินัย และนำผลการวิจัยมาบูรณาการร่วมกันกับงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนางานวินัยนักศึกษา และการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยสถาบันนี้สำเร็จได้ด้วยการได้รับโอกาส และการสนับสนุนงบประมาณ จากโครงการวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2551 สำหรับทุนวิจัย ประเภทที่ 2 ทุนวิจัยตามประเด็นวิจัยของคณะ/หน่วยงาน จากฝ่ายวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี จากสำนักงาน บริหารการวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

8. เอกสารอ้างอิง

- (1) งานวิยนักศึกษากองกิจการนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2552). คู่มือการดำเนินงานทางวินัยนักศึกษาตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ.2551. พิมพ์ครั้งที่ 1. กองกิจการนักศึกษา : [ม.ป.ท.].
- (2) มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2551). คู่มือนักศึกษา ระดับปริญญาตรี. พิมพ์ครั้งที่ 1. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 - 4 ระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2551

สาขาวิชา	จำนวนชั้นปี 1 (คน)		จำนวนชั้นปี 2 (คน)		จำนวนชั้นปี 3 (คน)		จำนวนชั้นปี 4 (คน)		รวม (คน)
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
การเงิน	15	102	20	86	18	57	13	60	371
การเงิน(ภาคพิเศษ)	38	97	26	53	21	49	30	54	368
การบัญชี	19	90	19	75	7	41	4	39	294
เศรษฐศาสตร์	31	70	29	62	28	70	8	9	307
การโรงแรม*	31	76	21	82	15	53	12	73	363
การโรงแรม* (ภาคพิเศษ)	29	91	21	58	19	57	15	70	360
การตลาด	22	71	29	57	14	50	11	21	275
การจัดการ	27	85	24	81	21	35	19	56	348
รวม	212	682	189	554	143	412	112	382	2,686

การโรงแรม* หมายถึง สาขาวิชาจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลนักศึกษาที่ได้จากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5

สาขาวิชา	จำนวนชั้นปี 1 (คน)		จำนวนชั้นปี 2 (คน)		จำนวนชั้นปี 3 (คน)		จำนวนชั้นปี 4 (คน)		รวม (คน)
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
การเงิน	2	13	3	11	2	7	2	8	48
การเงิน(ภาคพิเศษ)	5	13	3	7	3	6	4	7	48
การบัญชี	2	12	2	10	1	5	1	5	38
เศรษฐศาสตร์	4	9	4	8	4	9	1	1	40
การโรงแรม*	4	10	3	11	2	7	2	9	48
การโรงแรม* (ภาคพิเศษ)	4	12	3	8	2	7	2	9	47
การตลาด	3	9	4	7	2	6	1	3	35
การจัดการ	3	11	3	10	3	5	2	7	44
รวม	27	88	24	72	19	53	15	50	348

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลจำนวนคณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ และหัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษา สังกัดคณะต่างๆ

กลุ่มประชากร	จำนวน (คน)
คณะกรรมการสอบสวนวินัยนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ*	5
หัวหน้าหน่วยกิจการนักศึกษา สังกัดคณะต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่น *	18

* ประจำปีการศึกษา 2551

KKU isr.j. 2013; 1(1) : 77-83

[http : //ora.kku.ac.th](http://ora.kku.ac.th)

ผลของการใช้การเคลื่อนไหวบำบัดต่อระดับคะแนนอารมณ์เศร้า ในผู้ป่วยจิตเวช

The Effect of Movement Therapy on Depression Score in Psychiatric Patients

อัมพร กุลเวชกิจ ศศ.ม*, ถาวร ภาวงศ์ พย.บ**, ชำนาญ เขื่อนแก้ว พย.บ**, นันทพันธ์ เรืองสวัสดิ์ ***
 Amporn Kulvechakit, M.Psy, Taworn Pawong, B.sc, Chamnan Khuankaew, B.sc,
 Nuntaphan Ruangsawat., Dipl

* พยาบาลเชี่ยวชาญ แผนกการพยาบาลจักษุ-โสตฯ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** พยาบาลชำนาญการพิเศษ หอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** ผู้ช่วยพยาบาล หอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

* Expert Nurse, Department of Ophthalmology - Otolaryngeal Nursing, Srinagarind Hospital, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

** Nurse Specialist, Psychiatric ward, Srinagarind Hospital, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

*** Practical Nurse, Psychiatric ward, Srinagarind Hospital, Faculty of Medicine, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาผลของการใช้การเคลื่อนไหวบำบัดต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเวชที่มีอารมณ์ซึมเศร้า

วิธีการศึกษา : การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) ชนิด Two Groups Pretest-Posttest Design กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยจิตเวชที่มีอารมณ์ซึมเศร้า ที่เข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วยจิตเวช ที่ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายจำนวนทั้งสิ้น 50 ราย แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 25 ราย ผู้ป่วยทุกคน จะได้รับการประเมิน ภาวะซึมเศร้าทั้งก่อน และหลังเข้าโครงการ กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกกิจกรรมเคลื่อนไหว บำบัดทุกวัน วันละ 30 นาที เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า KGU-DI วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่, ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและ Proportion Test

ผลการศึกษา : กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีสัดส่วนของผู้ป่วยที่มีอารมณ์ซึมเศร้าดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.005$) โดยกลุ่มที่เข้าฝึกโปรแกรมเคลื่อนไหวบำบัดมีสัดส่วนของผู้ป่วยที่มีอารมณ์ซึมเศร้าดีขึ้น 60% ส่วนกลุ่มควบคุมจะมีสัดส่วนของผู้ป่วยที่มีอารมณ์ซึมเศร้าดีขึ้น 24%

สรุป : การศึกษาครั้งนี้พบว่าผู้ป่วยเข้าโปรแกรมเคลื่อนไหวบำบัดแล้วมีสัดส่วนผู้ป่วยที่มีอารมณ์ซึมเศร้าลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005 โดยมีค่า 95% CI อยู่ระหว่าง 10.5 ถึง 61.5 จึงมีความเป็นไปได้ที่จะนำกิจกรรมเคลื่อนไหวบำบัดมาใช้กับผู้ป่วยที่มีภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยจิต

คำสำคัญ : เคลื่อนไหวบำบัด, ผู้ป่วยที่มีอารมณ์ซึมเศร้า

Abstract

Objectives: To study effects of movement therapy on depression in psychiatric patients.

Methods: Fifty psychiatric patients with depression inclusion criteria were randomly assigned to receive either movement Program (n=25) or usual care (n=25).. The research assistant assessed depression level version KKU - DI before and after practising movement Program or usual care. In the intervention group, the subjects participated in 30 minute everyday for 1 weeks. In the control group, the subjects received the usual care for 1 weeks also. The measurement were demographic data and KKU - DI. The data was analyzed by using Frequency, Percentage, mean and Proportion test.

Result: The study group with Movement Training Programs had depression scores better than the control group (60% vs 24 , $p = 0.05$)

Conclusion: These result indicated the benefit of movement program on Depression scores in psychiatric patients. This program may be useful for other patients with depression

Keywords: movement therapy, Depression

1. บทนำ

การเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวชเป็นการเจ็บป่วยที่รุนแรงและเรื้อรัง ผู้ป่วยจิตเวชที่มารับการรักษาในหอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลศรีนครินทร์ พบว่ามีผู้ป่วยโรคซึมเศร้าอยู่ใน 5 อันดับโรคแรก และพบภาวะซึมเศร้าร่วมกับโรคทางจิตเวชอื่นๆ เช่น โรคจิตสสารเรื้อรัง โรคสมองเสื่อม เป็นต้น ผลกระทบจากการเจ็บป่วยด้วยภาวะซึมเศร้านี้ส่งผลต่อผู้ป่วยไม่ว่าจะเป็นที่ทำงานหรือครอบครัว

การบำบัดรักษาทางจิตเวชมีหลายวิธีทั้งทางกาย จิต อารมณ์และสังคม การเคลื่อนไหวบำบัดเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยฝึกสมาธิให้จดจ่อกับสิ่งข้างหน้า ใจที่เป็นสมาธิจะช่วยตัดจากอารมณ์หรือความคิดรบกวนอย่างอื่น คลายความหมกมุ่นลงได้ นอกจากนั้นเมื่อสามารถฝึกจนทำได้แล้ว สิ่งหนึ่งที่จะได้คือความภูมิใจในตนเอง

การเคลื่อนไหวบำบัดเป็นการใช้อวัยวะทางกายเนื่องจากบางความรู้สึกบางอารมณ์อาจแสดงออกมาทางคำพูดไม่ได้ เป็น การบำบัดโดยการปรับท่าทางที่เคลื่อนไหวเป็นการเยียวยาหรือฟื้นฟูอารมณ์เชิงลึกเป็นศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพในการบรรเทาภาวะความตึงเครียด แก้ปัญหาสุขภาพทางจิต และส่งเสริมสุขภาพทางกายควบคู่ไปด้วย การฝึกสมาธิเคลื่อนไหวเป็น

แนวทางหนึ่ง ที่ใช้รักษาผู้ป่วยที่มีความวิตกกังวล และใช้ร่วมกับยาคลายกังวลในรายที่มีอาการมากด้วยวิธีการนี้จะทำให้ผู้ป่วยสามารถพึ่งตนเองมากขึ้น ใช้น้ำน้อยลง สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยลง (1)

การเคลื่อนไหวเพื่อการบำบัด (Movement Therapy) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สถานพยาบาลใช้ในการเยียวยารักษาอาการความตึงเครียดให้กับผู้ป่วยที่ได้รับความกระทบกระเทือนทางด้านร่างกายและจิตใจในขั้นรุนแรงได้เป็นอย่างดี (2) การเคลื่อนไหวนับเป็นการฝึกสมาธิอย่างหนึ่ง และระยะเวลาในการฝึก จะมีผลโดยตรงต่อคลื่นสมองแกมมา ถ้าผู้ป่วยสามารถทำสมาธิได้มากและทำได้ดี ระดับคลื่นสมองแกมมาก็จะยิ่งสูงขึ้นนอกจากนี้ยังสามารถช่วยให้ผู้ป่วยนอนหลับได้ง่ายขึ้น และหลับได้สนิทหรือมีคุณภาพของการหลับดีมากขึ้นกว่าเดิม รวมถึงช่วยลดความวิตกกังวล อาการเครียด และอาการซึมเศร้าลงได้เช่นกัน (3)

สำหรับการเคลื่อนไหว 14 จังหวะ เป็นจังหวะการเคลื่อนไหวที่พัฒนามาโดยหลวงพ่อดำ เป็นวิธีการเจริญสติแบบไม่เน้นพิธีกรรม เน้นการกำหนดรู้ ใฝ่ดูทุกซ์โดยตรง ที่สำคัญคือไม่จำกัดอิริยาบถในการเคลื่อนไหว ไม่ยืมนั่งหลับตาเพราะจะทำให้ท้อง่ายส่วนใหญ่ใช้เวลาในการฝึกอย่างน้อย 30 นาที (4) สำหรับการบำบัดรักษาภาวะซึมเศร้าในหอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลศรีนครินทร์

ประกอบด้วยการรักษาด้วยยา จิตบำบัด การกระตุ้นด้วยไฟฟ้า การทำกลุ่มบำบัดต่างๆ แต่ยังไม่มีการนำการเคลื่อนไหวบำบัดมาใช้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการนำการเคลื่อนไหวแบบ 14 จังหวะของหลวงพ่อกุญชรมาทดลองใช้ในการบำบัดภาวะซึมเศร้าผู้ป่วยที่มีภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเวชในหอผู้ป่วยจิตเวช โรงพยาบาลศรีนครินทร์

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาผลของการใช้การเคลื่อนไหวบำบัดต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเวชที่มีอารมณ์ซึมเศร้า

วิธีดำเนินการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research) เพื่อศึกษาผลของการใช้การเคลื่อนไหวบำบัดต่อภาวะซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเวชที่มีอารมณ์ซึมเศร้า โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัคร(Inclusion criteria)เข้าโครงการ คือ เป็นผู้ป่วยจิตเวชที่มารับการรักษาในหอผู้ป่วยจิตเวช ในเดือนมีนาคม - ตุลาคม 2555 ได้รับการวินิจฉัยว่าผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและโรคจิตเวชอื่นๆ ที่มีภาวะซึมเศร้าที่ประเมินได้ตามแบบคัดกรอง Khon Kaen University Depression Inventory (KKU-DI) ⁽⁵⁾ ตั้งแต่ระดับน้อยขึ้นไป และไม่มีข้อจำกัดการเคลื่อนไหวของมือ สามารถอ่าน และฟังภาษาไทย เข้าใจยินดีเข้าร่วมโครงการ และสามารถเข้าโปรแกรมการเคลื่อนไหวได้ตลอดโครงการ และมีเกณฑ์การคัดเลือกละเลย (Exclusion criteria) โดยหากพบว่าผู้ป่วยมีภาวะซึมเศร้ารุนแรงที่มีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง และมีพฤติกรรมก้าวร้าว

กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 50 ราย แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม กลุ่มละ 25 ราย

ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ข้อมูลจากการทำ Pilot study ในผู้ป่วย 10 รายเป็นเวลา 1 สัปดาห์กลุ่มที่ได้รับการบำบัดมีอาการดีขึ้น 50% ส่วนกลุ่มควบคุมดีขึ้น 10% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่า P 0.05 ถือว่าแตกต่างกันทางสถิติได้ขนาดตัวอย่างทั้งหมด 50 ราย

เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม 25 รายดังนี้

$$\text{สูตร } n (\text{ต่อกลุ่ม}) = \frac{2p(1-p)\left(Z_{\alpha/2} + Z_{\beta}\right)^2}{(p_1 - p_2)^2} = 25$$

($Z_{\alpha/2} = 1.96$, $Z_{\beta} = 0.84$, $p_1 = 0.1$ และ $p_2 = 0.5$) (Rosner, 2000) ⁽⁶⁾

โดยกลุ่มควบคุมได้รับการบำบัดรักษาตามปกติ ส่วนกลุ่มทดลองนอกจากได้รับการบำบัดรักษากลุ่มตามปกติและได้รับการฝึกการเคลื่อนไหวบำบัดร่วมด้วย ซึ่งจะฝึกในห้องกิจกรรมที่จัดแยกไว้ต่างหากเพื่อไม่ให้ Expose ต่อกลุ่มควบคุม สำหรับพยาบาลที่เป็นผู้ช่วยนักวิจัยที่จะทำการฝึกการเคลื่อนไหวบำบัดให้กับผู้ป่วยในโครงการจะได้รับการอบรมการฝึกการเคลื่อนไหวบำบัด และคู่มือการฝึกการเคลื่อนไหวบำบัด 14 ท่า เพื่อให้พยาบาลที่เป็นผู้ช่วยนักวิจัยมีความรู้ และเข้าใจโปรแกรมการฝึกการเคลื่อนไหวบำบัดให้เป็นแนวทางเดียวกัน

โปรแกรมการฝึกการเคลื่อนไหวบำบัดที่ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองได้รับจะเป็นการให้ผู้ป่วยฝึกการเคลื่อนไหวบำบัด 14 ท่าของหลวงพ่อกุญชร โดยปฏิบัติทุกวัน ทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม วันละ 30 นาที และให้ผู้ป่วยได้พูดคุยและแสดงความคิดเห็นหลังฝึกทุกครั้งเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการฝึกการเคลื่อนไหวบำบัดแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล และแบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า (KKU-DI) มีทั้งหมด 14 ข้อ 42 คะแนน โดยแบ่งอาการเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับน้อย (ไม่เกิน 12 คะแนน)
2. ระดับปานกลาง (13-14 คะแนน)
3. จาก ระดับรุนแรง (15 คะแนนขึ้นไป)

เกณฑ์การประเมินว่า ภาวะซึมเศร้าดีขึ้น มีดังนี้

1. มีระดับอาการเปลี่ยนแปลงจาก ระดับรุนแรง (15 คะแนนขึ้นไป) เป็น ระดับปานกลาง (13-14 คะแนน)
2. มีระดับอาการเปลี่ยนแปลงจาก ระดับรุนแรง (15 คะแนนขึ้นไป) เป็น ระดับน้อย (ไม่เกิน 12 คะแนน)
3. มีระดับอาการเปลี่ยนแปลงจาก ระดับปานกลาง (13-14) เป็น คะแนน เป็น ระดับน้อย (ไม่เกิน 12 คะแนน)

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจากแฟ้มประวัติผู้ป่วย และโดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วยโดยตรง และประเมินภาวะซึมเศร้าด้วยแบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า (KKU-DI) ในผู้ป่วยทุกรายทั้งกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองในวันแรกของการเข้าร่วมโครงการวิจัย หลังจากนั้นกลุ่มทดลองได้รับการบำบัดโดยการเคลื่อนไหวจากพยาบาลที่เป็นผู้ช่วยนักวิจัย วันละ 30 นาที และ

การบำบัดรักษาตามปกติ เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมจะได้รับการบำบัดรักษาตามปกติ

จากนั้นผู้วิจัยจะประเมินภาวะซึมเศร้าด้วยแบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า (KKU-DI) อีกครั้ง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จะถูกนำมา วิเคราะห์ แจกแจงความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และ ทดสอบความแตกต่างของสัดส่วนของผู้ป่วยมีอารมณ์ซึมเศร้าดีขึ้นโดยใช้ Proportion Test

2. ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยจิตเวชทั้งหมดมีจำนวน 50 ราย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 64) อายุเฉลี่ย 33.16 ปี มีสถานภาพสมรส โสด ร้อยละ 56 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 46 เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยทั้งหมดเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคซึมเศร้า

และจำนวนเฉลี่ยวันอยู่รักษา 15.56 วัน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

เมื่อจำแนกรายละเอียดของข้อมูลส่วนบุคคลตามกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง พบว่า กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง มีสัดส่วนของลักษณะทั่วไปส่วนบุคคลในด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และการวินิจฉัยโรค ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ $p\text{ value} > 0.05$ ยกเว้น จำนวนวันอยู่รักษาในโรงพยาบาลที่พบว่ากลุ่มทดลองมีจำนวนวันอยู่รักษาในโรงพยาบาลเฉลี่ย 19 วัน ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีจำนวนวันอยู่รักษาในโรงพยาบาลเฉลี่ย 12 วัน และพบว่าจำนวนวันอยู่รักษาในโรงพยาบาลของสองกลุ่มดังกล่าวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p\text{ value} = 0.021$ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	KKU-DI กลุ่มทดลอง (n=25)	KKU-DI กลุ่มควบคุม (n=25)	ภาพรวม (n=50)	p-value
เพศ, n(%)				
- ชาย	9 (36.0)	9 (36.0)	18 (36.0)	0.999
- หญิง	16 (64.0)	16 (64.0)	32 (64.0)	0.999
อายุ (ปี), $\bar{X} \pm S.D.$	35.52 $\pm$ 14.20	30.80 $\pm$ 11.81	33.16 $\pm$ 13.15	0.208
สถานภาพสมรส, n(%)				
- โสด	11 (44.0)	17 (68.0)	28 (56.0)	0.087
- คู่	10 (40.0)	7 (28.0)	17 (34.0)	0.371
- หม้าย	3 (12.0)	0	3 (6.0)	0.074
- หย่า/แยกกันอยู่	1 (4.0)	1 (4.0)	2 (4.0)	0.999
อาชีพ, n(%)				
- รับราชการ	7 (28.0)	5 (20.0)	12 (24.0)	0.508
- ทำนา / ทำไร่	1 (4.0)	-	1 (2.0)	0.312
- รับจ้าง / ลูกจ้าง	3 (12.0)	8 (32.0)	11 (22.0)	0.088
- ว่างาน	1 (4.0)	3 (12.0)	4 (8.0)	0.297
- อื่นๆ	13 (52.0)	9 (36.0)	22 (44.0)	0.255
การศึกษา, n(%)				
- ประถมศึกษา	5 (20.0)	5 (20.0)	10 (20.0)	0.999
- มัธยมศึกษา	8 (32.0)	6 (24.0)	14 (28.0)	0.529
- ปริญญาตรี	10 (40.0)	13 (52.0)	23 (46.0)	0.395
- สูงกว่าปริญญาตรี	2 (8.0)	1 (4.0)	3 (6.0)	0.552
การวินิจฉัยโรค , n(%)				
- Alcohol dependence	2 (8.0)	4 (16.0)	6 (12.0)	0.384
- Schizophrenia	4 (16.0)	2 (8.0)	6 (12.0)	0.384
- Depression	12 (48.0)	12 (48.0)	24 (48.0)	0.999
- Bipolar disorder	3 (12.0)	5 (20.0)	8 (16.0)	0.440
- Other	4 (16.0)	2 (8.0)	6 (12.0)	0.384
จำนวนวันอยู่รักษา (วัน), $\bar{X} \pm S.D.$	12.08 $\pm$ 6.95	19.04 $\pm$ 12.78	15.56 $\pm$ 12.78	0.021

เมื่อประเมินระดับความซึมเศร้าของผู้ป่วยทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ กลุ่มทดลองเป็นผู้ป่วยที่มีความซึมเศร้าอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง จำนวน 10 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 40 และเป็นผู้ป่วยที่มีความซึมเศร้าอยู่ในระดับรุนแรงจำนวน 15 รายหรือคิดเป็น ร้อยละ 60 ในขณะที่ผู้ป่วยกลุ่มควบคุมเป็นผู้ป่วยที่มีความซึมเศร้าอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง จำนวน 12 ราย หรือคิดเป็น ร้อยละ 50

และเป็นผู้ป่วยที่มีความซึมเศร้าอยู่ในระดับรุนแรงจำนวน 12 รายหรือคิดเป็น ร้อยละ 48 แสดงในตารางที่ 2 และหลังเข้าโครงการพบว่ากลุ่มทดลองเกือบทั้งหมดมีความซึมเศร้าอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง หรือมีความซึมเศร้าอยู่ในระดับรุนแรงเพียง 1 ราย หรือ ร้อยละ 4 ในขณะที่ผู้ป่วยกลุ่มควบคุม ยังมีความซึมเศร้าอยู่ในระดับรุนแรงอยู่ร้อยละ 40

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ป่วยตามระดับอาการ แยกตามกลุ่มการทดลอง และกลุ่มควบคุม

ระดับอาการ		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
		(n=25)		(n=25)			
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
Pre test	ระดับน้อย	9	36	5	20	14	28
	ระดับปานกลาง	1	4	8	32	9	18
	ระดับรุนแรง	15	60	12	48	27	54
Post test	ระดับน้อย	23	92	10	40	33	66
	ระดับปานกลาง	1	4	5	20	6	12
	ระดับรุนแรง	1	4	10	40	11	22

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนผู้ป่วยที่มีระดับอาการซึมเศร้าที่ดีขึ้นระหว่างกลุ่มการทดลอง และกลุ่มควบคุมพบว่าสัดส่วนของกลุ่มการทดลองมีระดับอาการซึมเศร้าดีขึ้นจำนวน 15 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 60 ของผู้ป่วยกลุ่มการทดลองทั้งหมด และกลุ่มควบคุมมีระดับอาการซึมเศร้าดีขึ้นจำนวน 6 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 24 ของผู้ป่วยกลุ่มกลุ่มควบคุมทั้งหมด และเมื่อทดสอบความ

แตกต่างของสัดส่วนของผู้ป่วยมีอาการซึมเศร้าดีขึ้นพบว่า สัดส่วนของผู้ป่วยมีอาการซึมเศร้าดีขึ้นของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.05$) โดยมีค่าสัดส่วนร้อยละของความแตกต่างของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมร้อยละ 36 ด้วยความเชื่อมั่น 95% CI = 10.5 - 61.5 แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยที่มีระดับอาการที่ดีขึ้นหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

KKU-DI	จำนวน (%)	95% CI of %	% difference	95% CI of % diff.	Z test	p-value
กลุ่มทดลอง (n=25)	15 (60.0)	(40.8-79.2)	36.0	10.5-61.5	2.579	0.005*
กลุ่มควบคุม (n=25)	6 (24.0)	(7.3-40.7)				

3. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการทดลองใช้การเคลื่อนไหวบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช ในหอผู้ป่วยจิตเวชในครั้งนี้ พบว่าการบำบัดโดยการเคลื่อนไหว โดยใช้การเคลื่อนไหวแบบ 14 จังหวะของหลวงพ่อกุศล วันละ 30 นาที เป็นเวลา 1 สัปดาห์สามารถช่วยความซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเวชที่ไม่มีความเจ็บป่วยทางจิตที่รุนแรงได้ และมีประสิทธิภาพค่อนข้างดีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ดังจะเห็นได้ว่ากลุ่มทดลองมีสัดส่วนของผู้ป่วยมีอาการซึมเศร้าดีขึ้นมากถึงร้อยละ 60 ในขณะที่กลุ่มควบคุมมีสัดส่วนของผู้ป่วยมีอาการซึมเศร้าดีขึ้นเพียงร้อยละ 24 และสามารถลดความรุนแรงของความซึมเศร้าได้มาก โดยจะสังเกตเห็นว่ากลุ่มทดลองที่มีความซึมเศร้าระดับรุนแรงจำนวน 15 คน การบำบัดโดยการเคลื่อนไหวสามารถเปลี่ยนหรือลดความรุนแรงลงได้ 14 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 93 ของผู้ป่วยกลุ่มทดลองที่มีความซึมเศร้าอยู่ในระดับรุนแรงทั้งหมด ขณะที่กลุ่มควบคุมที่มีความซึมเศร้าระดับรุนแรงจำนวน 12 คน การบำบัดตามปกติเพียงอย่างเดียวสามารถเปลี่ยนหรือลดความรุนแรงลงได้ 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16 ของผู้ป่วยกลุ่มควบคุมที่มีความซึมเศร้าอยู่ในระดับรุนแรงทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เมธี (2554) ที่พบว่า การเคลื่อนไหวเป็นการฝึกสมาธิอย่างหนึ่ง ที่มีผลโดยตรงต่อคลื่นสมองแกมมา ที่ทำให้เกิดสมาธิ และช่วยลดความวิตกกังวล อาการเครียด อาการซึมเศร้าลงได้ (3) จึงจะเห็นว่าการนำการบำบัดโดยการเคลื่อนไหว โดยใช้การเคลื่อนไหวแบบ 14 จังหวะของหลวงพ่อกุศล วันละ 30 นาที อย่างน้อยเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ร่วมกับการบำบัดตามปกตินั้น จะสามารถช่วยลดความซึมเศร้าของผู้ป่วยจิตเวชได้

แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ แม้ว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ที่สอดคล้องกับผู้ป่วยที่เป็นประชากรโรคซึมเศร้าซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเช่นกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้ยังมีลักษณะเฉพาะคือส่วนใหญ่มีอาชีพ รับราชการ รองลงมาคืออาชีพ รับจ้างหรือลูกจ้าง อายุเฉลี่ย 33.16 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน ที่ต้องมีภาระรับผิดชอบครอบครัว มีการศึกษาอยู่ในระดับดี หรือส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาอยู่ในระดับ

ปริญญาตรี และมีระยะเวลาที่อยู่รักษาในโรงพยาบาลโดยเฉลี่ย 15 วัน ดังนั้นการนำการบำบัดโดยการเคลื่อนไหว โดยใช้การเคลื่อนไหวแบบ 14 จังหวะของหลวงพ่อกุศล ไปใช้ในกลุ่มผู้ป่วยอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ยังต้องการการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

ดังนั้นการบำบัดโดยการเคลื่อนไหว โดยใช้การเคลื่อนไหวแบบ 14 จังหวะของหลวงพ่อกุศล จึงเป็นวิธีบำบัดความซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเวชวิธีหนึ่งที่สามารถนำไปใช้เพื่อบำบัดความซึมเศร้าในโรงพยาบาลและทั่วไปได้ หากแต่ผู้ที่จะนำการบำบัดโดยการเคลื่อนไหว โดยใช้การเคลื่อนไหวแบบ 14 จังหวะของหลวงพ่อกุศล ไปใช้ในการบำบัดผู้ป่วยดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการอบรม และฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และมีทักษะการเคลื่อนไหวก่อน จึงจะเกิดประสิทธิผลสูงสุด

4. สรุป

โปรแกรมเคลื่อนไหวบำบัดแบบ 14 จังหวะของหลวงพ่อกุศล เมื่อนำมาใช้ในการบำบัดความซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเวช เป็นเวลา 1 สัปดาห์ สามารถช่วยให้ผู้ป่วยมีภาวะซึมเศร้าดีขึ้น จึงสามารถนำไปใช้ในการบำบัดความซึมเศร้าได้

5. กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ รศ.สุรพล วีระศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่ประโยชน์ต่อการทำวิจัย รวมทั้งขอขอบพระคุณอาจารย์ จิตรจิรา ไชยฤทธิ์ นักวิชาการเวชสถิติ ประจำสำนักงานระบาค วิทยาลัยคลินิก ฝายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลให้สำเร็จลงไปด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยจิตเวช ผู้ป่วยจิตเวชที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปด้วยดี ตลอดจนมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สนับสนุนทุนวิจัยสถาบันในครั้งนี้

6. เอกสารอ้างอิง

- (1) เทียม ศรีคำจักร, สายฝน ชาวล้อม. **คู่มือกิจกรรมบำบัดสำหรับผู้รับบริการจิตเวชเฉียบพลัน**. เชียงใหม่ : คาราวรรณ การพิมพ์; 2550.
- (2) “ตำรับใหม่” วิชิตลายเครือด “เคลื่อนไหวบำบัด” [อินเทอร์เน็ต]. [อ้างเมื่อ 25 กันยายน 2551]. จาก : <http://goo.gl/XCbEL>
- (3) เมธี วงศ์ศิริสุวรรณ. สมอองกับอัสจรรยแห่งสมาธิ. *Health Today*. 2554; 11 (127):56-7.
- (4) ข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีการเจริญสติตามแบบหลวงพ่อเทียนจิตตสุโก [อินเทอร์เน็ต]. [อ้างเมื่อ 25 กันยายน 2551]. จาก <http://www.larndham.net/cgi-bin/kratoo.pl/006268.htm>
- (5) สุวรรณ อรุณพงศ์ไพศาล, สมพร รุ่งเรืองกลกิจ. การปรับปรุงเครื่องมือคัดกรองภาวะซึมเศร้า KKU-DI เพื่อให้มีความไวต่อเพศภาวะ. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 2553; 55(2):177-89.
- (6) Rosner B. **Study guide: fundamental of biostatistics**. Boston, MA : Cengage Learning; 2000.

KKU isr.j. 2013; 1(1) : 84-88

[http : //ora.kku.ac.th](http://ora.kku.ac.th)

การพัฒนางานประจำ การจัดการความรู้ และการวิจัยสถาบันด้วย Theory U

ดร.ภิญโญ รัตนพันธุ์

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ (MBA)

บทนำ

ขณะนี้แวดวงการศึกษากำลังตื่นตัวการทำวิจัยในรูปแบบใหม่ๆ โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำ และวิจัยสถาบัน ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมในการทำงาน การบริการ วันนี้ผู้เขียนในฐานะที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านพัฒนาองค์กรในภาครัฐและเอกชน ของเสนอเครื่องมือการวิจัยเครื่องมือหนึ่งที่น่าสนใจทีเดียว นั่นคือ Theory U ของศาสตราจารย์อ็อตโต้ ชามเมอร์ ศาสตราจารย์แห่ง MIT ประเทศสหรัฐอเมริกา นักวิจัยสามารถนำเครื่องมือนี้ไปพัฒนาองค์กร จัดการความรู้ ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนางานประจำ (R2R) และงานวิจัยสถาบันได้

ก่อนจะเรียนรู้วิธีการทำ Theory U มาดูกันว่าทำไมเราต้องมี Theory U อาจารย์อ็อตโต้ เคยพูดไว้อย่างน่าสนใจว่า การศึกษาในโลกนี้แบ่งออกเป็นสามประเภท โดยท่านอุปมาอุปไมยกับงานศิลปะ ไว้ดังนี้

แบบแรก เน้นที่การศึกษา “ผลิตผล” ของกระบวนการสร้างสรรค์ นั่นคือ ภาพวาด ตรงนี้เราอาจศึกษาผลงานของใครเป็นแบบไหน ใครขายดี ขายได้ราคาแพงขนาดไหน ใครเป็นคนสร้าง ใช้เทคนิคอะไร

แบบที่สอง เน้นที่การศึกษา “กระบวนการสร้างสรรค์” งานศิลปะ ตรงนี้เป็นกระบวนการศึกษาวิธีการเทคนิคของศิลปิน วิธีการสร้างแรงบันดาลใจ วิธีการลงเส้น การละเลงสี

แบบที่สาม เน้นที่การศึกษา “แรงจูงใจ หรือแรงผลักดันของศิลปิน” ที่กำลังยืนอยู่หน้าผ้าใบ

ตรงนี้เป็นการศึกษาถึงแรงจูงใจ แรงกดดัน แรงบันดาลใจทั้งด้านลบ และด้านบวก ซึ่งอาจารย์เรียกว่า “แหล่งที่มาของความคิดสร้างสรรค์ (Source of Innovation)”

พูดง่ายๆคือ เราจะศึกษา งานศิลป์ “หลังจาก” ที่มันถูกสร้างขึ้น หรือ ศึกษางานศิลปะระหว่างที่มัน “กำลังถูกสร้างสรรค์ขึ้น” หรือ “ก่อนที่กระบวนการสร้างสรรค์กำลังจะเกิดขึ้น”

การศึกษาด้านบริหารธุรกิจในปัจจุบันอยู่ที่แบบแรก และแบบที่สองมากที่สุดครับ แบบที่สามนี้แทบไม่มีในหลักสูตร ซึ่งถ้าเราไม่ศึกษา อาจทำให้เราหลงทำอะไรที่เราไม่เคยตรวจสอบ ว่าต้นคิด มีแรงจูงใจอะไร ที่ตัวเขาเองก็อาจไม่เคยตรวจสอบ และถ้าไม่ตรวจสอบก็อาจตกยุคหรือเกิดความหายนะขึ้นมาได้ ในทางกลับกัน ถ้าเราศึกษา Source of Innovation นี้เราจะสามารถค้นพบเบื้องหลังความคิดนี้ แล้วเราอาจยกระดับทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เกิดการสร้างสรรค์ร่วมกัน และทำงานร่วมกันด้วย ตรงนี้แหละที่ศาสตราจารย์ฮ็อตโต้ บอกว่าการศึกษา Source of Innovation จะทำให้เราค้นพบอะไรบางอย่าง ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน การสร้างผลงาน ที่เกิดจากความรู้และแรงจูงใจเดิมๆ ที่อาจพิกลพิการ แต่ไม่มีใครตรวจสอบ ทำให้เราก้าวสู่อนาคตเราจะเห็นอนาคตปรากฏขึ้นตอนหน้าต่อตา (Emerging Future) แล้วเราจะต่อยอดทำอะไรได้อีกมาก

วิธีการศึกษา Source of Innovation ทำโดยใช้ Theory U ที่เริ่มจากการไม่ตัดสิน การห้อยแขวน แล้วสังเกตดู เราจะพบอะไรที่อยู่เบื้องหลังเรื่องราวต่างๆ แล้วเราจะสามารถค้นหาวิสัยทัศน์ แล้วสร้างสรรค์ร่วมกันได้ในที่สุด

ตามที่ผมเรียนรู้และ ทำมาเราต้องผสมผสาน Dialogue เข้าไปในขั้นตอนที่เราจะไม่ตัดสินกันครับ จะช่วยได้มากๆ

เช่น พอทำ Dialogue ด้วยการฟังแบบไม่ตัดสินกัน ฟังมากๆ เจออะไรที่น่าสนใจครับ เช่น ลูกศิษย์ผม นั่งคุยกันแบบ Dialogue สองคนอยู่ต่างแผนกกัน พอคุยกัน ปรากฏว่าเพิ่งค้นพบว่าอีกฝ่ายเป็นโรคหัวใจทั้งที่เป็นสภาพ สตรีอายุยังน้อย ดูประวัติก็ออกมาจากภาคใต้ บ้านยากจน ตื่นเช้า นอนดึกมาจนโต ใช้ชีวิตลำบากมาตลอด ส่วนอีกคนมีคุณพ่อที่เป็นโรคหัวใจ ที่เพิ่งเสียไป ที่เขาก็ดูแลท่านมาตลอด พอมานั่งคุยกัน จากความรู้สึกว่า อีกคนก็เหมือน คนทั่วไป พอฟังแล้วไม่ตัดสิน ก็ทำให้เข้าถึง The Source of Innovation นั่นคือจุดล่างสุดของ Theory U หรือ จุด Presencing (ฟรีเซ็นส์ซิง)... ทั้งสองค้นพบแล้วว่าทำอะไรร่วมกัน จะดูแลกัน... ต่อไปการทำงานในองค์กร จะราบรื่นขึ้นแน่นอน

อีกคนนั่งคุยกับหัวหน้า เห็นเลยว่าที่หัวหน้าที่ขึ้นชื่อว่าเสียบบอกๆ เข้มงวดกับลูกน้องมากๆ.. เขาบอกเลย ว่า ค้นพบ Source of Innovation แล้ว นั่นคือ หัวหน้าเขาต้องรับผิดชอบมากนั่นเอง และการละเอียดรอบคอบเอาใจ นามาซึ่งความหายนะของแผนกได้.. เรื่องนี้นำมาสู่ความร่วมมือกันทำงาน มีการออกแบบปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่

บริษัทหนึ่งทะเลาะกันกับลูกค้ามานาน ชนิดไม่เผื่อกัน พอไปฟังลูกค้าแบบไม่ตัดสิน ก็ไปเจอ Source of Innovation (ทำไม่ ถึงได้คิดวิธีการทำลายกัน ทะเลาะกันได้อย่างนี้) ก็ไปเจอว่าด้วยกระบวนการรายงานหลายต่อ ทำให้ ทุกเช้าเวลาประชุมร่วมกับผู้บริหารคนอื่น เขามักรู้ปัญหาในแผนกตนเองที่หลังคนอื่นเสมอ ไม่แปลกที่เขาต้องมาลง กับผู้รับเหมา ที่เขาดูแลอยู่ นั่นคือลูกศิษย์ผมเอง เมื่อรู้แล้ว เลยเข้าไปคุยกับผู้บริหารของทั้งสองฝ่าย หาทางตัด ขั้นตอนการรายงานตามสายบังคับบัญชาที่ไม่จำเป็นออก ตอนนี “พวกเรากลายเป็นพาทเนอร์กันไปแล้ว ไทโรไปหา เขาดี 2 ลูกค้ารีบตื่นมารับสายอย่างดีใจ แล้วรีบประสานงานให้” เขาไม่ต้องเสียหน้าในตอนเช้าอีกต่อไป เพราะเขาแก้ปัญหาเป็นคนแรก

มีคนมาถามผมว่า เขาเป็นผู้จัดการพัฒนาชื่อดังแห่งหนึ่ง มีลูกน้องที่ย้ายงานมาจากสองบริษัทยักษ์ ที่มีวัฒนธรรมการทำงานไม่เหมือนกัน ถ้ามาจากที่หนึ่งจะบริการลูกค้าตลอดไม่มีเงื่อนไข แต่ถ้ามาอีกที่หนึ่งจะบริการ สองสามครั้ง ถ้าลูกค้าไม่ซื้อสมาชิก ก็จะเลิกบริการ นี่แหละครับ เขาถามว่าจะเปลี่ยนอย่างไร ผมว่าตรงนี้น่าจะใช้ Theory U และ Dialogue ครับ ลองดูว่า Source of Innovation (ที่สร้างสรรค์ หรือทำลาย) ของทั้งสองฝ่ายมาจากอะไร ลองจับสองฝ่ายคุยกัน ทั้งพนักงานทั้งผู้บริหาร แล้วเราอาจหา Source of Innovation เจอ

และที่ท่านพูดว่า Blind Spot หรือจุดบอด นี่น่าสนใจมากๆ คือว่า ถ้าเราสนใจเพียงแค่ตัวงานศิลป์ และวิธีการสร้างสรรค์ เรากำลังตาบอดอยู่ครับ เราไม่ได้สนใจเลยว่าที่มาของมันคืออะไร สิ่งที่ดีอยู่อาจไม่ได้ดีจริงๆ ก็ได้

อาจมาจากคนโรคจิตก็ได้ หรืออาจมาจากคนที่เพียงทำไปเพราะรู้สึกโดนจritตัวเองเท่านั้น มันจะถูกไม่ถูกไม่ได้สนใจ ... ถ้าเราไม่สนใจที่มา เราอาจอยู่ในมุมมืด อยู่ในจุดบอดไปนานครับ

ในมุมมองของผมการทำ Dialouge และจากนั้นใช้ Theory U อธิบาย มักจะทำให้คนเรากลับพบ แรงจูงใจ ที่มาของพฤติกรรม การกระทำของตนเอง รวมทั้งเข้าใจที่สิ่งเหล่านี้ของคนอื่นด้วย เมื่อเข้าใจก็มักจะเกิดการปลดปล่อย ความเชื่อ ความรู้เดิมออกไปแล้ว สร้างสรรค์ความคิดใหม่ขึ้นมา พุดง่ายๆ เป็นปฏิบัติการที่ทำให้ “คลายความยึดมั่น ถือมั่นลง” แล้ว “ปัญญาใหม่” ที่มีโอกาสสูงที่จะไปสู่การปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นมาเอง จนนำมาสู่ “อนาคตที่ดีกว่า สร้างสรรค์กว่า” ได้ไม่ยากมากนัก

วิธีการทำ Theory U

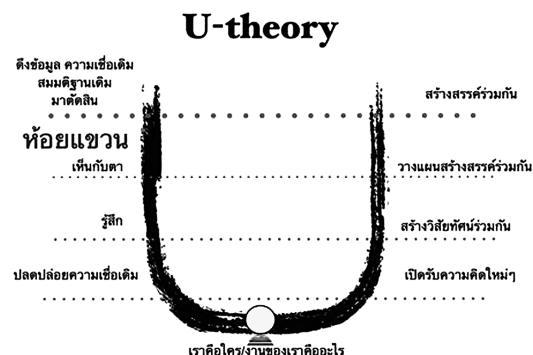
หัวใจของ Theory U อยู่การห้อยแขวน ซึ่งเมื่อห้อยแขวนได้ จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ร่วมกัน จริงๆ แล้ว ทำยากมาก ดังนั้นจึงควรทดลองทำสองคนก่อน ฝึกการห้อยแขวนให้ได้ก่อน

1. ลองให้จับคู่ แล้วผลัดกันเล่าเรื่องอะไรก็ได้ ฝ่ายละครึ่งชั่วโมง กตึกามง่าย ๆ คือคนฟัง ฟังอย่างเดียว ห้ามถาม, ส่วนคนพูดก็พูดอย่างเดียว

2. ให้คนฟังๆ อย่างมีความสุข ถ้าเครียด ก็บอกเขาก่อนว่า พวกเขาจะเจออาการนี้แน่นอน บอกเขาว่าที่เป็นอย่างนั้น เพราะพวกเขาคุ้นไม่ชิน ยังมีอาการ “คัน” มาจากข้างใน นั่นเป็นอาการปกติ เพราะเราชินกับการที่ต้องเช็คข้อมูลที่ได้รับจากฝ่ายตรงข้าม ว่าตรงกับความจริงหรือไม่ ถ้าตรงเราจะฟัง ถ้าไม่ตรง (ส่วนใหญ่ไม่ตรง) ก็จะเริ่มขัดๆ แล้วข้างในมันก็ดันออกมา คันเพราะชินกับความพยายามเปลี่ยนคนอื่น ที่เราเป็นมาทั้งชีวิต

3. เริ่มใช้แผนภาพ Theory U หรือ U Theory ตรงนี้ผมแปล และปรับมาจากฝรั่งอีกที มีหน้าตาอย่างนี้ครับ

4. เริ่มอธิบายก่อนครับ ก่อนที่จะเริ่มจับเวลา 30 นาที (เคยลองน้อยกว่านี้ เช่น 15 นาทีไม่ค่อย work ครับ)
5. บอกเขาว่าจะเจออะไร แรกเลย เมื่อฟังอีกคนพูด ประมาณระยะแรก คุณก็จะพบว่ามันเป็นเรื่องเดิมๆ ที่คุณรู้อยู่แล้ว ฟังไปสักพัก คุณจะเริ่มลงมาถึงตัว U คือเรื่องราวมันจะใหม่ๆ หลายครั้งคุณจะได้ยินมาก่อน มันจะลึกลงเรื่อยๆ จนกระทั่งคุณ “เห็นกับตา” หมายความว่า คุณเริ่มเห็นว่าอะไรเป็นอะไร คุณจะเริ่มเห็นว่าจริงๆ แล้ว คนที่คุณเห็นอยู่ตรงหน้าจริงๆ แล้วไม่เหมือนกับที่คุณเคยคิดๆ มา ผมเคยทำ Workshop แบบนี้ เจอกระทั่งลูกกับพ่อ ยังเจออะไรใหม่ๆ สามีกับภรรยา เจอเรื่องราวที่มักทำให้เปลี่ยนความเชื่อ บางคนคบกันมาสิบปี ถึงกับเริ่มคิดว่า ฟังรู้จักเพื่อนตรงหน้า
6. ขึ้นต่อมาจะเกิดความ “รู้สึก” เช่น ความรู้สึกที่ว่าเป็นลักษณะ อ้อเข้าใจแล้ว เริ่มเห็นใจ เห็นความเป็นมนุษย์ เห็นเบื้องหลังความคิด การกระทำของคนๆ นั้น หลายคนที่ไม่ดีกับคุณ หรืออาจทำอะไรบางอย่างที่คุณไม่เข้าใจ คุณจะเข้าใจเขาตอนนี้แหละ
7. จากนั้น คุณจะเริ่ม “ปลดปล่อย” ความรู้เดิม ความเชื่อ อคติ ความเฉยๆ ที่คุณเคยมีต่อคู่สนทนาของคุณออกไป มันจะเกิดขึ้นเร็วมาก
8. ขึ้นต่อไปที่สุด “ความเข้าใจ” ของคุณจะลงลึกไปถึงกันตัว U นั่นคือคุณเริ่มหันกลับมามองตัวเอง มาตั้งคำถามกับตัวเองว่า “ตัวเราเองล่ะเป็นอย่างไร” “งานของเราเป็นอย่างไร” ขึ้นตอนนี้เหมือนคุณหยิบกระชากออกมาส่องดูตัวเอง ก็คือการที่คุณฟังมาเรื่อยๆ คุณจะเห็นตัวเองว่าตัวเองกำลังทำอะไรอยู่ อะไรบางการเราให้เราทำอย่างนั้น ความเชื่ออะไรที่เคยเป็นอุปสรรค คุณจะเห็นเอง ขึ้นตอนนี้เหมือนคุณปลดปล่อยความคิดแง่ๆ อคติ ความไม่รู้ ทั้งหมดออกไป ใจคุณเปิดโล่งเต็มที่ ขึ้นตอนนี้คุณจะตระหนักถึง “จุดบอด” หรือ Blind Spot ที่อาจารย์อ้อได้พูดไว้ มันบอจจริงๆ เรียกว่าไม่ทำชาตินี้ทั้งชาติอาจไม่รู้ก็ได้ เหมือนเส้นผมบังตา
9. แล้วคุณก็จะมองเห็นอะไรดีๆ ที่น่าจะทำอะไรร่วมกันได้ ตรงนี้แหละที่ศาสตราจารย์อ้อโคโต บอกว่า มันคือ “อนาคตที่กำลังเผยตัวออกมา (Emerging Future)” ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อคุณล้างข้อมูลในอดีต ก็จะมีอะไรใหม่ๆ ความคิดใหม่ๆ วิสัยทัศน์ใหม่ๆ เกิดขึ้นมาเอง มันเหมือนเกิด “พรีบี” ขึ้นมาเองในหัวคุณ
10. แล้วคุณจะเริ่มวางแผนสร้างสรรค์ร่วมกัน ก็ประมาณจะไปทำอะไรให้มันดีๆ ร่วมกันนั่นแหละ บางคนไปเที่ยวด้วยกัน คุยกันมากขึ้น บางคนเป็นการเป็นงานหน่อยก็จะหาทางปรับปรุงกระบวนการทำงานร่วมกัน
11. จากนั้นก็จะเริ่ม “สร้างสรรค์ร่วมกัน” ตรงนี้คุณจะเห็นนวัตกรรม หรือการปรับปรุงอะไรบางอย่างอย่างเป็นรูปธรรม
12. คู่สนทนาจะหาทางพัฒนาหนทาง หรือเรื่องดีๆ ร่วมกันไปเรื่อยๆ
13. เมื่ออธิบายจบ ก็ให้เขาเริ่มคุยและฟังกัน ครึ่งชั่วโมงแล้วก็ให้ไปเข้าห้องน้ำ แล้วกลับมาทำต่อ
14. จากนั้นเมื่อเสร็จ ก็ถึงคราววิเคราะห์แล้ว ตรงนี้แหละที่คุณสามารถต่อยอดเป็นการทำโครงการพัฒนาองค์กร ก็เอากาแฟรูปตัว U นี้แหละรูปเดิมมาวิเคราะห์ ด้วยการตั้งคำถามเชิงบวกว่า “ชอบประเด็นที่คู่สนทนาพูดตรงไหน มากที่สุด” นี่แหละครับ เริ่มจุดคิดแน่นอน คนส่วนใหญ่จะตอบได้ และส่วนใหญ่ถ้าถามไล่ลงไปเรื่อยๆ จะคิดตามได้ถึง “ความรู้ หรืออะไรที่เราปลดปล่อยไป” มักจบเท่านั้นครับ คุณอาจต้องช่วยหน่อยด้วยการตั้งคำถามตาม แนว U
15. ก็จะได้คำตอบว่า เมื่อเข้าย้อนกลับมาจะเห็นอะไร มองงานของเขาจะเห็นอะไร... นี่ยากแล้ว ที่ยากยิ่งขึ้น คุณอาจต้องช่วยเขาต่อหน่อยก็คือ ... การถามว่า แล้วเขาคิดจะทำอะไรร่วมกัน ตรงนี้เรียกว่าวิสัยทัศน์ร่วม ต้องช่วยเขาหน่อย จากนั้นถ้าคุณเป็นที่ปรึกษา ก็อาจให้เขาต่อไปเลยว่าจะทำอะไรเป็นรูปธรรม ก็ได้โครงการแล้วแหละ ที่เหลือเราก็คาดผล

16. ทดลองเพิ่มเติมด้วยการเอาไปใช้กับลูกเมีย กับเพื่อน แต่ทำให้ถึงปลายตัว U อีกด้านคือถึงการสร้างสรรค์ร่วมกันเลย ผมทำมาแล้ว สอนครั้งเดียวก็ทำซ้ำได้ และหาลองให้เขาไปทำสักสามเดือนสี่เดือน ลองให้เขาสรุปปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ เอาเป็นว่าพอ “ฟังเป็น” แล้วก็สรุปทำแบบไม่ทางการ แต่เน้นการที่ไม่ “ตัดสิน” กันเร็วไปนัก เดี่ยวคุณจะเห็นพัฒนาการแปลกๆ ที่สร้างสรรค์กว่าเดิมขึ้นมา

17. ทำสักสองสามกรณีก็ฝึกทำจริงเลย กับหลายๆคน ลองทำจากปลาย U หนึ่งถึงอีกปลาย U หนึ่ง ก็จะเห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน

สรุปหัวใจของการพัฒนาใดๆ ไม่ได้อยู่ที่ผลงาน หรือกระบวนการสร้างผลงานอย่างเดียวแต่อยู่ที่การศึกษา “ที่มาของกระบวนการสร้างผลงาน” นั่นด้วย ซึ่งมักยึดติดอยู่กับความเชื่อหรืออคติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้าค้นพบก็จะนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์แบบใหม่ ซึ่งกระบวนการค้นพบนี้ทำได้ด้วยการ “ห้อยแขวนการตัดสิน” กระบวนการนี้สามารถนำไปพัฒนาการทำงาน หรือความสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์กว่าในรูปแบบใหม่ได้

เอกสารอ้างอิง

Chamrner O.C. (2009). *Theory U: Leading from the Future as it Emerges*. San Francisco: Berret Koeler Publishers, Inc.

อ้างอิงรูปภาพ

รูปที่ 1 <http://www.aliexpress.com/products/chinese-painting-artists.html>

รูปที่ 2 <http://www.earthcollective.net/sharing-the-south-with-the-north/>

รายละเอียดประกอบการจัดส่งบทความวิจัยสถาบัน

สถานที่ส่งบทความ

กองบริหารงานวิจัย สำนักงานอธิการบดี อาคาร 2 (ชั้น 2) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
123 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002
หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร (043) 202416

หรือส่งไฟล์ต้นฉบับ พร้อมทั้งกรอกข้อมูลลงในแบบนำส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงวารสารวิจัยสถาบัน มข. แนบบทคัดย่อและจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สมัครได้ที่ <http://res.kku.ac.th/vijai>
สอบถามเพิ่มเติมที่ : รัชนิ รุ่งวงศ์ โทร. 089-7131387, คุณสุณิษา แสงเหลา โทร. 084-6420702
สามารถดาวน์โหลดแบบนำส่งบทความได้ที่ <http://ora.kku.ac.th> (หมวดวารสารวิจัยสถาบัน มข.)
หากบทความของท่านผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review) และได้รับการตีพิมพ์ลงวารสารแล้ว ผู้ส่งบทความจะได้รับเล่มวารสารที่บทความนั้นลงตีพิมพ์ จำนวน 5 เล่ม

ประเภทของบทความที่รับพิจารณาลงตีพิมพ์

1. บทความวิจัย ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) และเอกสารอ้างอิง
2. บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ เนื้อหา บทสรุป และเอกสารอ้างอิง

การเตรียมบทความตีพิมพ์วารสารวิจัยสถาบัน มข.

1. การจัดพิมพ์ในหน้ากระดาษขนาดเอ 4 หน้าเดียว 1 คอลัมน์ และใส่หมายเลขบรรทัดโดยให้เริ่มต้นใหม่ในแต่ละหน้า ความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า
2. ระยะขอบของหน้ากระดาษเว้นระยะ หน้า - หลัง 2 ซม.
3. ตัวอักษรใช้ Angsana New 15 สำหรับภาษาไทย และ Times New Roman 10 สำหรับภาษาอังกฤษ สำหรับบทความภาษาไทย
4. ชื่อเรื่องภาษาไทย ให้พิมพ์ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษด้วยอักษรตัวหนาขนาด 17 พอยต์ ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษให้พิมพ์ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษด้วยอักษรตัวหนาขนาด 12 พอยต์
5. ชื่อผู้นิพนธ์ทุกคน และหน่วยงานที่สังกัด (ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ) และอีเมลของผู้นิพนธ์ที่นำส่งบทความ
6. บทคัดย่อภาษาไทย และบทคัดย่อภาษาอังกฤษ บรรทัดแรกจัดย่อหน้า และมีความยาวไม่เกิน 18 บรรทัด
7. คำสำคัญ เป็นคำสำคัญในบทความ ไม่เกิน 5 คำ

8. การเขียนคำศัพท์ ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
9. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) เป็นกิตติกรรมประกาศทุนสนับสนุนการวิจัย
10. ภาพและตาราง พิมพ์จัดซ้ายหน้ากระดาษ สำหรับตาราง ใช้คำว่าตารางที่ ต่อด้วยหมายเลข ตาราง ตามด้วยคำอธิบายตาราง จัดวางอยู่ด้านบนเหนือตาราง ในกรณีที่เป็นการทบทวนวรรณกรรม หรือ บทความวิชาการ
ให้บอกแหล่งที่มาของตาราง โดยพิมพ์บอกไว้ใต้ตาราง เช่น เดียวกันกับการอธิบายตัวย่อที่ใช้ในตาราง ส่วนภาพ ให้ใช้คำว่าภาพที่ ต่อด้วยหมายเลขภาพ ตามด้วยคำอธิบายภาพ จัดวางอยู่ด้านล่างใต้ภาพ
11. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหาของบทความ ใช้แบบตัวเลข เช่น ญาติ และคณะ (9) ได้เสนอรูปแบบ..... หรือ ระบบในการจัดเก็บเอกสาร.....(1-3, 7, 15) เป็นต้น
12. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ เอกสารอ้างอิงท้ายบทความต้องเป็นเอกสารที่มีการอ้างอิงในเนื้อหาของบทความ โดยจัดพิมพ์จัดขอบซ้ายของหน้ากระดาษเรียงลำดับตามลำดับหมายเลขเอกสารอ้างอิงที่ได้อ้างอิงในเนื้อหาของบทความ และใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงเช่นเดียวกันกับ วารสารวิจัย มข. <http://resjournal.kku.ac.th>

#####

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์คลังนาบวักยา 232/199 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
Tel. 0-4332-8589-91 Fax. 0-4332-8592 E-mail : klungpress@hotmail.com 2556 สัปดาห์ 01